

ΠΜΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**Η ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ
ΔΕΥΤΕΡΗΣ/ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (2000-2015):
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ, ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ
ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ**

ΤΣΑΓΓΑΔΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΜΕΛΗ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΑΛΑΝΤΟΜΟΣ

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΤΖΟΛΑ

ΖΩΗ ΓΑΒΡΗΛΙΔΟΥ

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή	3
Εγχειρίδια διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	7
Έρευνες για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	27
Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	37
Άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	41
Άρθρα σε περιοδικά για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	84
Λογισμικά εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας τύπου CD-ROM	91
Πτυχιακές/ διπλωματικές εργασίες και διατριβές για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	94
Επίλογος- Συμπεράσματα	133

Εισαγωγή

Το πεδίο της διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας αποτελεί ένα σχετικά πρόσφατο πεδίο για την ελληνική γλωσσολογία. Αυτό βασίζεται κυρίως στο γεγονός ότι η νέα ελληνική γλώσσα δε διδασκόταν ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα σε ευρύ σύνολο μαθητών μέχρι προσφάτως. Την τελευταία δεκαετία έχει εμφανιστεί σημαντικό ενδιαφέρον για την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας λόγω της αυξημένης προσέλευσης μεταναστών στην Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια, τόσο οικονομικοί μετανάστες όσο και πρόσφυγες λόγω πολέμου καταφεύγουν στην Ελλάδα σε αναζήτηση καλύτερων συνθηκών ζωής. Οι μετανάστες και οι πρόσφυγες που φθάνουν στην Ελλάδα με σκοπό τη μόνιμη παραμονή τους και την ένταξη στην ελληνική κοινωνία προέρχονται κυρίως από χώρες της Ευρώπης, αλλά και από χώρες άλλων ηπείρων, όπως η Αφρική και η Ασία. Το μεγαλύτερο μέρος των μεταναστών που ζουν στην Ελλάδα προέρχεται από την Αλβανία, ένας επίσης σημαντικός αριθμός μεταναστών προέρχεται από τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης όπως η Ουκρανία, η Γεωργία και η Ρωσία. Στον ελλαδικό χώρο διαμένουν και εργάζονται επίσης Βρετανοί και Γερμανοί μετανάστες. Οι μετανάστες- πρόσφυγες που προέρχονται από κράτη εκτός Ευρώπης είναι κυρίως από το Πακιστάν, την Ινδία, το Μπαγκλαντές, την Αίγυπτο και τις Φιλιππίνες¹. Έτσι, ενώ από τα αρχαία χρόνια η ελληνική διδασκόταν σε περιορισμένο σύνολο ατόμων στο πλαίσιο κλασικών φιλολογικών σπουδών, τώρα μεγάλος αριθμός αλλόγλωσσων ατόμων που ήρθαν στην Ελλάδα ως επί το πλείστον σε αναζήτηση εργασίας μαθαίνουν την νέα ελληνική ως δεύτερη γλώσσα.

Το ενδιαφέρον για εκμάθηση της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας δεν εκδηλώνεται μόνο από τους αλλοδαπούς μετανάστες και πρόσφυγες που ζουν στην Ελλάδα. Ένα πολύ σημαντικό σύνολο διδασκομένων της νέας ελληνικής αποτελούν οι Έλληνες ομογενείς, οι οποίοι ζουν και εργάζονται σε χώρες του εξωτερικού και επιθυμούν να διδαχτούν τη νέα ελληνική ως δεύτερη/ξένη γλώσσα. Για τους Έλληνες του εξωτερικού, η εκμάθηση της νέας ελληνικής και μετέπειτα η επικοινωνία σε αυτήν αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι εκπλήρωσης και επιβεβαίωσης της πολιτιστικής τους ταυτότητας. Οι Έλληνες του εξωτερικού εκφράζουν έντονα την επιθυμία να επικοινωνούν με τις προηγούμενες και επόμενες γενιές των συγγενών τους χρησιμοποιώντας ως γλωσσικό μέσο την ελληνική γλώσσα. Κοινότητες

¹ Πηγή δεδομένων: Εφημερίδα ΕΘΝΟΣ, «Μια ακτινογραφία του πληθυσμού της σημερινής Ελλάδας», 16/9/2013.

http://www.ethnos.gr/giorgos_delastik/arthro/mia_aktinografia_tou_plithysmou_tis_simerinis_elladas-63888376/

Ελλήνων ομογενών υπάρχουν στην ευρωπαϊκή, την αυστραλιανή, την αμερικανική καθώς και την αφρικανική ήπειρο. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν ελληνικές κοινότητες στις παρακάτω χώρες: στη Βραζιλία, στη Μεγάλη Βρετανία, στη Γερμανία, στην Αυστραλία, στη Βόρεια Καλιφόρνια, στο Βανκούβερ, στο Τορόντο, στη Σουηδία, στο Βέλγιο και στη Νότιο Αφρική². Για μια λεπτομερή περιγραφή της οργάνωσης των ελληνικών αυτών κοινοτήτων βλ. τις ακόλουθες έρευνες του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. (Δημοτικής Εκπαίδευσης) του Πανεπιστημίου Κρήτης στο κεφάλαιο των ερευνών που αφορούν τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας με τίτλο: «Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας για τα παιδιά των Ελλήνων μεταναστών στη Γερμανία (1975-85)», «Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αυστραλία – Η σημερινή κατάσταση της Ελληνικής», «ελληνόγλωσση εκπαίδευση στον Καναδά», «Αποτίμηση της μέχρι το 2010 ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό και οι προοπτικές της», «Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αλβανία», «Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Νότιο Αφρική», «Η παρουσία των Ελλήνων στον Καναδά», «Ελληνικά σχολεία και τμήματα μητρικής γλώσσας στη Γερμανία». Σε ορισμένες από τις προαναφερόμενες κοινότητες παρέχεται εξαιρετικά οργανωμένη ελληνόγλωσση εκπαίδευση, ενώ σε άλλες δεν παρεχόταν μία θεσμοθετημένη ελληνόγλωσση παιδεία μέχρι πριν από λίγα χρόνια. Ένα εξαιρετικά μεγάλο σύνολο εκπαιδευτικού υλικού που προορίζεται για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας στα ελληνόπουλα του εξωτερικού εκπονείται εδώ και πολλά χρόνια από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.

Μία ακόμα ομάδα διδασκόμενων της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας είναι οι μαθητές της μειονοτικής εκπαίδευσης που προορίζεται για τη μουσουλμανική μειονότητα της δυτικής Θράκης. Αυτοί οι διδασκόμενοι μιλούν ως μητρική γλώσσα την τουρκική, την πομακική, η οποία αποτελεί βουλγαρική διάλεκτο, ή την ρομανί, και τους είναι απαραίτητη η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας έτσι ώστε να αυξήσουν τις δυνατότητες ένταξής τους στον ελληνικό εργασιακό χώρο, να ανελιχθούν κοινωνικά αποκτώντας καλύτερες θέσεις εργασίας και να αφομοιωθούν με τον γηγενή πληθυσμό της χώρας. Μέχρι πριν από μερικά χρόνια το διδακτικό προσωπικό και το εκπαιδευτικό υλικό που προοριζόταν για την εν λόγω μειονότητα δεν ήταν ειδικά προσαρμοσμένο στις διδακτικές της ανάγκες, αλλά πρόσφατα η δράση ενός πλήθους ερευνητικών προγραμμάτων έχει συμβάλλει αποφασιστικά στην ειδική κατάρτιση των διδασκόντων της μειονοτικής εκπαίδευσης και στη δημιουργία νέου εκπαιδευτικού υλικού, ειδικά προσαρμοσμένου στις ανάγκες και το προφίλ των μουσουλμανοπαίδων της

² Πηγή δεδομένων: <http://www.ellinismos.gr/κατηγορία-άρθρων/ελληνικές-κοινότητες-εξωτερικού>

μειονότητας. Κάποια από τα ποικίλα ερευνητικά προγράμματα που έχουν πραγματοποιηθεί με σκοπό τη βελτίωση της παρεχόμενης μειονοτικής εκπαίδευσης στη Θράκη είναι οι εξής: «Η διδασκαλία της ελληνικής στα μειονοτικά σχολεία της Θράκης, Φραγκουδάκη Άννα, Μοσχονάς Σπύρος, Ιορδανίδου Άννα», «Τα συστατικά και η οργάνωση ενός λογισμικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στα μειονοτικά σχολεία της Θράκης, Τζεβελέκου Μαρία, Πασχάλης Στέφανος», «Αξιολόγηση των διδακτικών εγχειριδίων του Προγράμματος Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων της Δ' τάξης Δημοτικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης, Μελιτζάνη Ειρήνη, Ψυχογιού Ευφημία».

Επιπλέον, τη νέα ελληνική διδάσκονται ως δεύτερη γλώσσα και οι παλιννοστούντες Έλληνες, πολίτες ελληνικής καταγωγής, οι οποίοι επέστρεψαν για να μείνουν μόνιμα στην Ελλάδα ενώ ζούσαν σε χώρες του εξωτερικού. Σε πολλές περιπτώσεις οι παλιννοστούντες δεν έχουν έρθει σε επαφή με την ελληνική γλώσσα ή τη γνωρίζουν σε στοιχειώδη βαθμό, με αποτέλεσμα να τους είναι απαραίτητη η εκμάθησή της εκ νέου. Ενδέχεται επίσης να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα αλλά να μην έχουν εισαχθεί στη διαδικασία κατηγοριοποίησης των κανόνων της και χρήσης του ελληνικού γραφικού συστήματος. Έτσι και στην περίπτωση που ομιλούν την ελληνική γλώσσα, καλούνται να μάθουν να χρησιμοποιούν το ελληνικό αλφάβητο και να γνωρίζουν τους κανόνες γραφής και ανάγνωσής του ώστε να αλληλεπιδρούν με κείμενα που καλούνται να διαβάζουν ή να παραγάγουν καθημερινά. Ένα από τα εγχειρίδια που έχουν συγγραφεί με σκοπό τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας παρουσιάζεται στο κεφάλαιο των εγχειριδίων διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας και ονομάζεται «Νέα ελληνικά για μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες και ξένους, Α' επίπεδο «και καλή επιτυχία», Ελένη Δεμίρη-Προδρομίδου, Ρούλα Καμαριανού- Βασιλείου, Μεταίχμιο, 2002». Έρευνες που παρουσιάζονται στο αντίστοιχο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας και αφορούν τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε παλιννοστούντες είναι οι ακόλουθες: «Η Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα- Καθορισμός επιπέδων γλωσσομάθειας του προφορικού λόγου αλλοδαπών μαθητών, Σπυριδούλα Βαρλοκώστα, Λήδα Τριανταφυλλίδου, Πρόγραμμα «Εκπαίδευση Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών», Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 2003», «Όταν οι παλιννοστούντες και αλλοδαποί μαθητές μας κατανοούν την ελληνική γλώσσα και κάνουν λάθη: μια εμπειρική έρευνα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, Καβούρη Παναγιώτα», «Γλωσσομαθησιακή πορεία των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: εργαλεία αξιολόγησης της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Βαρλοκώστα Σπυριδούλα, Μάρκου Μαρία, Τριανταφυλλίδου Λήδα»,

«Το Αναλυτικό Πρόγραμμα για παλιννοστούντες και αλλοδαπούς. Ο ρόλος του κριτηρίου αρχικής εκτίμησης του βαθμού κατοχής της ελληνικής γλώσσας, Μελάς Διονύσιος». Τέλος, διπλωματικές εργασίες που εξετάζουν το εν λόγω πεδίο και παρουσιάζονται στην εργασία είναι οι εξής: « Η εκμάθηση της ξένης γλώσσας (Γ3) στη Β/θμια εκπαίδευση: μαθητές-τριες με μητρική γλώσσα (Γ1) άλλα από την Ελληνική (Γ2). Χαρακτηριστικά και δυνατότητες εκμάθησης σ'ένα διαπολιτισμικό περιβάλλον: απόψεις εκπαιδευτικών και συμπεριφορές μαθητών τάξεων ξένης και ελληνικής γλώσσας» της Αννέτας Τρ. Τάντση, και «Η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας της Νεοελληνικής στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του γραπτού λόγου των αλλοδαπών – παλιννοστούντων μαθητών, στη ΣΤ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου» του Καραδήμου Δημητρίου.

Τέλος, μία ακόμα ομάδα διδασκόντων της ελληνικής ως ξένης γλώσσας είναι οι σπουδαστές της ελληνικής ανά τον κόσμο, τόσο όσοι τη διδάσκονται στην Ελλάδα όσο και σε φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό (πανεπιστήμια του εξωτερικού, ελληνικά σχολεία που απευθύνονται σε όποιον ενδιαφέρεται για την ελληνική παιδεία κ.ά.). Οι αλλοεθνείς που σπουδάζουν τη νέα ελληνική στοχεύουν σε διαφορετικούς σκοπούς ανάλογα με το αντικείμενο σπουδών τους. Άλλοι τη διδάσκονται με σκοπό την ανάλυσή της, άλλοι με σκοπό την κατανόηση και ανάλυση της νεοελληνικής λογοτεχνίας, άλλοι τη μαθαίνουν σε συνδυασμό με ένα πλήθος επιστημών, και άλλοι μαθαίνουν να επικοινωνούν σε αυτήν κατά τη διάρκεια παραμονής τους στην Ελλάδα μέσω του προγράμματος διεθνούς κινητικότητας Erasmus (βλ. στο κεφάλαιο των άρθρων σε πρακτικά συνεδρίων την έρευνα με τίτλο «Παράγοντες που επηρεάζουν την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου στην εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, Βενετσιάνα Αστάρια, Ευγενία Βασιλάκη», όπου εξετάζεται η χρήση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας από αλλόγλωσσους ομιλητές που διαμένουν στην Ελλάδα μέσω του προγράμματος ανταλλαγής Erasmus). Υπάρχουν επίσης άτομα που εκδηλώνουν σημαντικό ενδιαφέρον προς τον ελληνικό πολιτισμό και επιθυμούν να διδαχτούν τη νέα ελληνική ως μέσο προσέγγισης της ελληνικής κοινωνικής πραγματικότητας και του ελληνικού πολιτισμού. Για το θέμα αυτό πληροφορούν τα εξής περιλαμβανόμενα άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων: «Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στην Αργεντινή- ιστορική αναδρομή και εξελίξεις των τελευταίων ετών, Σάββας Ρουσάλης», «Η δυναμική παρουσία του Ελληνικού Σχολείου Σταυρούπολης ως Κέντρο της Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης και του Ελληνόγλωσσου Πολιτισμού στο Βόρειο Κάυκασο, Ειρήνη Αλέποβα», τα εξής άρθρα σε περιοδικά: «Η διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας: κοινωνιοπολιτισμική προσέγγιση, Stoyana Poromanska», «Γλώσσα και πολιτισμός: μία

διαπαιδαγωγική πρόταση για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο Μεξικό, Ναταλία Μορελέον», καθώς και η διπλωματική εργασία με τίτλο: «Η κατάκτηση του άρθρου στην Ελληνική ως Γ2: Πειραματική διερεύνηση σε Σερβόφωνους ομιλητές» της Jelena Ivanic.

Λόγω της πρόσφατης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, οι διδάσκοντες καθώς και οι διδασκόμενοι, έρχονται αντιμέτωποι με ορισμένες δυσκολίες. Πρώτον, το διδακτικό υλικό που είναι διαθέσιμο για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας είναι περιορισμένο, καθώς δεν έχει συνταχθεί και συγκεντρωθεί μεγάλο σύνολο διδακτικού υλικού από το παρελθόν. Έτσι, οι επιλογές διδακτικού υλικού είναι σχετικά περιορισμένες. Για επισκόπηση και αξιολόγηση 22 εγχειριδίων διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας βλ. την έρευνα με τίτλο «Η γραμματική στη διδασκαλία: σύγκριση εγχειριδίων για τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας» με συγγραφείς τους: Βασίλειος Σπυρόπουλος και Αναστάσιος Τσαγγαλίδης. Μία δεύτερη δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι διδάσκοντες και οι διδασκόμενοι της νέας ελληνικής είναι το ότι δεν έχουν αναπτυχθεί ιδιαίτερα μέθοδοι διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Η νέα ελληνική είναι μία μοναδική γλώσσα καθώς έχει ιδιαίτερα σύνθετο χαρακτήρα. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι ενώ πρόκειται για μία σύγχρονη γλώσσα, παρόλα αυτά συνδυάζει τα σύγχρονα χαρακτηριστικά της με πλήθος γραμματικών, λεξικών και ιδιωματικών στοιχείων που έχουν προέλευση την αρχαία ελληνική γλώσσα. Έτσι, η νέα ελληνική είναι μεν μία γλώσσα της οποίας το σύστημα έχει εξελιχτεί αρκετά από το σύστημα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας αλλά δεν έχει αποκοπεί τελείως από αυτό. Η ιδιαιτερότητα αυτή της ελληνικής γλώσσας καθιστά πρόκληση την εκμάθησή της από πολλούς διδασκόμενούς της. Το άρθρο σε πρακτικά συνεδρίων με τίτλο «Η αξιοποίηση της διαχρονίας για αποτελεσματικότερη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας: η περίπτωση του λεξιλογίου» του Μήτση Ναπολέον και της Παραδιά Μαρίας προτείνει μία πολύ ενδιαφέρουσα διδακτική προσέγγιση κατά τη διδασκαλία της νέας ελληνικής σε αλλόγλωσσους η οποία εμπεριέχει τη διδασκαλία λέξεων παλαιότερων φάσεων της ελληνικής οι οποίες εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται σε περιορισμένα επικοινωνιακά περιβάλλοντα μέχρι και σήμερα.

Ένα ακόμα ιδιαίτερο κομμάτι της ελληνικής γλώσσας αποτελεί το γραφικό της σύστημα. Οι αλλόγλωσσοι μαθητές της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας έρχονται αντιμέτωποι με ένα γραφικό σύστημα που χρησιμοποιείται για τη γραφή της ελληνικής γλώσσας από τα αρχαία χρόνια. Παρά τις τροποποιήσεις που έχει περιστασιακά δεχτεί το ελληνικό γραφικό σύστημα, διατηρεί πολλά χαρακτηριστικά που απεικονίζουν την αρχαία ελληνική γλώσσα,

και όχι τη νέα ελληνική. Οι ποικίλοι ορθογραφικοί κανόνες καθιστούν πρόκληση την εκμάθηση του ελληνικού αλφαβήτου, ιδιαίτερα σε διδασκόμενους των οποίων η μητρική γλώσσα δεν αποτυπώνεται με ένα ιστορικό γραφικό σύστημα που περιέχει πλήθος ορθογραφικών κανόνων. Το ελληνικό ορθογραφικό σύστημα επομένως μπορεί να αποτελέσει πρόκληση στο σκέλος της εκμάθησης της ανάγνωσης όσο και της γραφής της ελληνικής γλώσσας από αλλόγλωσσους διδασκόμενους. Ένα πολύ ενδιαφέρον άρθρο σε πρακτικά συνεδρίου που εξετάζει το ζήτημα της ελληνικής ορθογραφίας στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας είναι το ακόλουθο: «Η ορθογραφία στην περιγραφή και τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας», της Λ. Παντέλογλου.

Στην εργασία αυτή παρουσιάζεται υλικό που αφορά το πεδίο της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που προέρχεται από ελληνόγλωσση βιβλιογραφία και έχει συγγραφεί/ δημοσιευθεί/ δημιουργηθεί μετά το έτος 2000. Το υλικό διακρίνεται σε επτά ομάδες, ανάλογα με το είδος του υλικού. Οι ομάδες αυτές είναι οι ακόλουθες: εγχειρίδια, έρευνες, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους, άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων, άρθρα σε περιοδικά, πτυχιακές/ διπλωματικές εργασίες και διατριβές, και λογισμικά εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας τύπου CD-ROM. Στο κεφάλαιο των συμπερασμάτων δίνεται ο ακριβής αριθμός όλων των κατηγοριών των πηγών που αντλήθηκαν, και γίνεται σχολιασμός των κυριότερων χαρακτηριστικών τους.

Εγχειρίδια διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας

1. Νέα ελληνικά για μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες και ξένους, Α' επίπεδο «και καλή επιτυχία», Ελένη Δεμίρη- Προδρομίδου, Ρούλα Καμαριανού- Βασιλείου, Μεταίχμιο, 2002.

Το παρόν βιβλίο απευθύνεται σε διδάσκοντες και διδασκόμενους της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Η συγγραφή του έχει στόχο να καλύψει την ύλη που είναι απαραίτητη για την επιτυχία των εξεταζομένων για το πιστοποιητικό ελληνομάθειας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για το Α' επίπεδο, και έτσι είναι σχεδιασμένο με βάση τις απαιτήσεις της συγκεκριμένης εξέτασης. Βασίζεται στην επικοινωνιακή μέθοδο διδασκαλίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Χωρίζεται σε δύο μέρη: το πρώτο περιλαμβάνει δέκα ενότητες με βάση τη θεματική και το περιεχόμενο της επικοινωνιακής περίπτωσης, και περιέχει κείμενα διαλόγων, ασκήσεις και παιχνίδια για το μάθημα. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει θεματικές ανάλογα με το γραμματικό (μορφολογικό ή συντακτικό) φαινόμενο, με πίνακες κλίσης, ανάλυση και παραδείγματα χρήσης του κάθε φαινομένου και ασκήσεις. Παράρτημα στο τέλος του εγχειριδίου δίνει τις λύσεις των ασκήσεων. Παρατίθεται το λεξιλόγιο της κάθε ενότητας σε κατάλογο στο τέλος του εγχειριδίου, μεταφρασμένο στην αγγλική και τη ρωσική γλώσσα. Με εξαίρεση τον κατάλογο λεξιλογίου, όλο το εγχειρίδιο είναι γραμμένο στην ελληνική γλώσσα.

2. Νέα ελληνικά για αρχάριους, 1^ο Μέρος- Modern Greek for beginners part 1, και Νέα ελληνικά για αρχάριους, 2^ο Μέρος- Modern Greek for beginners part 2, Φρίντα Χαραλαμποπούλου, Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου/ Ερευνητικό Κέντρο «Αθηνά», Αθήνα, 2009. .

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε αγγλόφωνους ενήλικες που ενδιαφέρονται να μάθουν τη ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα. Καλύπτει τη διδακτική ύλη που απαιτείται για την απόκτηση του Α' επιπέδου ελληνομάθειας, δηλαδή των αρχαρίων. Βασίζεται στην επικοινωνιακή προσέγγιση διδασκαλίας της δεύτερης/ ξένης γλώσσας και στοχεύει στη διδασκαλία λεξιλογίου και γραμματικής που ο διδασκόμενος καλείται να χρησιμοποιήσει σε επικοινωνιακές καταστάσεις της καθημερινής ζωής. Χωρίζεται σε δέκα θεματικές ανάλογα με την επικοινωνιακή περίπτωση (π.χ. επίσκεψη στο γιατρό, μιλώ για το παρελθόν κ.ά.). Το λεξιλόγιο κάθε ενότητας παρέχεται με μετάφραση στην αγγλική γλώσσα μέσα στην

αντίστοιχη ενότητα. Όλες οι εκφωνήσεις ασκήσεων δίνονται στην αγγλική γλώσσα ώστε το εγχειρίδιο να είναι κατάλληλο για χρήση χωρίς την υποστήριξη διδάσκοντα. Στο τέλος του εγχειριδίου δίνεται παράρτημα γραμματικής με πίνακες κλίσης και επίσης δίνονται και οι λύσεις των ασκήσεων. Πλήθος εικόνων και έγχρωμες σελίδες καθιστούν το εγχειρίδιο πολύ προσεγμένο στο διδασκόμενο. Σε κάθε ενότητα δίνεται ένα σύνολο χρήσιμων εκφράσεων για την αντίστοιχη επικοινωνιακή περίπτωση ώστε ο διδασκόμενος να εξοικειωθεί ακόμα περισσότερο με την επικοινωνιακή διάσταση της ελληνικής γλώσσας.

Το δεύτερο μέρος του εγχειριδίου διαθέτει την ίδια δομή με το πρώτο μέρος και είναι του ίδιου επιπέδου (αρχαρίων), αλλά επεκτείνεται σε πιο συγκεκριμένες θεματικές σε κάθε ενότητα (π.χ. ζητώ και δίνω πρόσκληση, νοικιάζω ένα διαμέρισμα κ.ά.).

3. Κλειδιά της ελληνικής γραμματικής – Keys to Greek grammar, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο, 2003.

Το παρόν εγχειρίδιο απευθύνεται τόσο σε διδασκόμενους της νέας ελληνικής προχωρημένου επιπέδου (έφηβους/ σπουδαστές ελληνικών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση) όσο και σε διδάσκοντες της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Χρησιμοποιείται ως απλοποιημένη γραμματική της νέας ελληνικής, δίνοντας έμφαση στα πιο συχνόχρηστα φαινόμενα και λεξιλόγιο που παρατηρείται στη χρήση της γλώσσας από μέρους των φυσικών ομιλητών της. Τα γραμματικά φαινόμενα συνοδεύονται από ασκήσεις εμπέδωσης. Το εγχειρίδιο χωρίζεται σε 30 ενότητες ανάλογα με το γραμματικό φαινόμενο που αναλύουν. Οι 30 ενότητες διαμορφώνουν τρεις μεγάλες ομάδες ενότητων: της ενότητας της ονοματικής φράσης, την ενότητα της ρηματικής φράσης, και την ενότητα των επιρρηματικών. Η γραμματική ορολογία δίνεται και στα ελληνικά και στα αγγλικά, ενώ η περιγραφή των γραμματικών φαινομένων και η καθοδήγησή για την εφαρμογή τους δίνεται μόνο στα αγγλικά. Όλες οι εκφωνήσεις των ασκήσεων δίνονται στα αγγλικά. Στο τέλος του εγχειριδίου δίνεται πίνακας σχηματισμού των πιο συχνόχρηστων ρημάτων της ελληνικής με μετάφραση στα αγγλικά. Η χρήση χρώματος αλλά και πλήθους σχημάτων κάνουν το βιβλίο πολύ φιλικό προς το διδασκόμενο.

4. Η διδασκαλία του λεξιλογίου της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας: λεξικογραφική εφαρμογή (μέθοδος εκμάθησης του λεξιλογίου μέσω των μορφημάτων που κατασκευάζουν τις λέξεις – επίπεδο μέσων- προχωρημένων), Βούλα Κίτσα,

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Τμήμα Λεξικογραφίας, Θεσσαλονίκη, 2006. .

Το παρόν εγχειρίδιο εισάγει μία εναλλακτική μέθοδο διδασκαλίας του λεξιλογίου της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας: τη διδασκαλία του λεξιλογίου με έμφαση στην παραγωγική μορφολογία της ελληνικής, καθότι η πλειονότητα παρόμοιων εγχειριδίων τείνει να δίνει έμφαση μόνο στην κλιτική μορφολογία της ελληνικής. Το εγχειρίδιο χωρίζεται σε 12 διδακτικές ενότητες, ανάλογα με τα μορφήματα που παρουσιάζουν. Έτσι η κάθε ενότητα είναι αφιερωμένη σε ένα συγκεκριμένο σύνολο μορφημάτων, και έπειτα χωρίζεται στα εξής πέντε μέρη ανάλογα με το είδος των μορφημάτων που πραγματεύονται: προθηματοποίηση, επιθηματοποίηση, σύνθεση, αλλομορφία και αυθεντικό υλικό. Χρησιμοποιήθηκε αυθεντικό υλικό που αντλήθηκε από δύο λεξικά: το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη και το Αντίστροφο Λεξικό της Νέας Ελληνικής της Αναστασιάδη-Συμεωνίδη. Στο τέλος του εγχειριδίου δίνεται παράρτημα με τις λύσεις των ασκήσεων του εγχειριδίου, κατάλογοι με πίνακες μορφημάτων, καθώς και γλωσσάρι πολύ βασικών γλωσσολογικών όρων που σχετίζονται με τη μορφολογική ανάλυση.

5. Από τη λέξη στο κείμενο. Το διδακτικό αυτό εγχειρίδιο έχει ως μαθητικό κοινό διδασκόμενους της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που βρίσκονται σε προχωρημένο επίπεδο. Χωρίζεται σε ενότητες ανάλογα με το θέμα που πραγματεύεται η κάθε μία από αυτές (π.χ. οικογένεια, φύση και περιβάλλον και άλλα). Το εγχειρίδιο σε κάθε ενότητα περιέχει ορισμένα κείμενα προχωρημένου επιπέδου και έπειτα ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης καθώς και ασκήσεις (π.χ. συμπλήρωσης κενών) που βασίζονται στο περιεχόμενο του κάθε κειμένου. Δίνονται επίσης οι λύσεις στις ασκήσεις του κάθε κεφαλαίου, ώστε να μπορεί ο διδασκόμενος να χρησιμοποιήσει το εγχειρίδιο χωρίς την καθοδήγηση διδάσκοντα.

6. Από το κείμενο στη λέξη, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2008, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το παρόν εγχειρίδιο δημιουργήθηκε για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε κοινότητες όπου αυτή χρησιμοποιείται για την κάλυψη καθημερινών επικοινωνιακών σκοπών, και εντάσσεται στη σειρά εγχειριδίων διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας με τίτλο «Πράγματα και Γράμματα». Το συγκεκριμένο εγχειρίδιο αφορά το πέμπτο

από τα πέντε επίπεδα γλωσσομάθειας που καλύπτει η σειρά εγχειριδίων που προαναφέρθηκε και επομένως απευθύνεται σε μαθητές της ελληνικής γλώσσας που κατέχουν ένα προχωρημένο επίπεδο χρήσης της και που τη χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ζωή, κυρίως μαθητές 16-18 ετών και φοιτητές της ελληνικής. Χωρίζεται σε 12 κεφάλαια, καθένα από τα οποία καλύπτει μία διαφορετική θεματική (π.χ. Μ.Μ.Ε., διατροφή, αθλητισμός κ.ά.). Το βιβλίο είναι πολύ φιλικό προς τον αναγνώστη και γεμάτο εικόνες, σχήματα και χρώματα ώστε να ελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών νεαρής ηλικίας.

7. Βήματα μπροστά 1, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το διδακτικό αυτό εγχειρίδιο αποτελεί συνέχεια της σειράς εγχειριδίων «Πράγματα και Γράμματα», και απευθύνεται σε έφηβους διδασκόμενους της νέας ελληνικής που ήδη γνωρίζουν τους βασικούς κανόνες της ελληνικής αλλά δεν έχουν αποκτήσει συνειδητοποίηση αυτών των κανόνων. Το συγκεκριμένο εγχειρίδιο δίνει έμφαση στη συγκρότηση ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας του εφήβου διδασκόμενου. Το εγχειρίδιο περιέχει 16 διδακτικές ενότητες που καλύπτουν ένα διαφορετικό θέμα (π.χ. κινηματογράφος, ταξίδια κ.ά.). Τα κεφάλαια περιέχουν εικόνες και έγχρωμους πίνακες, και ξεκινούν με ένα κείμενο και ένα διάλογο. Στη συνέχεια ακολουθούν παρατηρήσεις που αφορούν τα νέα στοιχεία του κειμένου που θα διδαχθούν και ασκήσεις κατανόησης.

8. Βήματα μπροστά 2, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το δεύτερο μέρος της σειράς «Βήματα μπροστά» ακολουθία την ίδια δομή και απευθύνεται στο ίδιο μαθητικό κοινό όπως το πρώτο τεύχος της σειράς («Βήματα μπροστά 1»). Χωρίζεται σε 12 ενότητες που καλύπτουν διαφορετικές θεματικές όπως οι υπολογιστές, η φύση και οι οικογενειακές σχέσεις.

9. Βήματα μπροστά 3, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2006, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το τρίτο μέρος της σειράς «Βήματα μπροστά» διατηρεί την ίδια δομή με τα δύο προηγούμενα μέρη («Βήματα μπροστά 1» και «Βήματα μπροστά 2») και στοχεύει στην ίδια ομάδα μαθητών όπως αυτά. Περιέχει 12 διδακτικές ενότητες, καθεμία από τις οποίες είναι αφιερωμένες σε ένα διαφορετικό θέμα (π.χ. τέχνη, υγεία, ζώα κ.ά.).

10. Ελληνικά από κοντά, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το παρόν εγχειρίδιο έχει συγγραφεί με σκοπό να βοηθήσει νέους που ήδη χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα ικανοποιητικά και βρίσκονται σε ένα μεσαίο ή προχωρημένο επίπεδο. Το βιβλίο παρέχει κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό ώστε να αποκτήσουν οι διδασκόμενοι αυτής της κατηγορίας μια ευρύτερη κατανόηση του συστήματος της ελληνικής, να ομαδοποιήσουν τους κανόνες που γνωρίζουν ήδη και να συνειδητοποιούν τα γλωσσικά λάθη που κάνουν κατά την παραγωγή λόγου στην ελληνική. Το εγχειρίδιο περιέχει 20 ενότητες με διαφορετικό θέμα η καθεμία (π.χ. σώμα και ρούχα, πρόσκληση σε πάρτι γενεθλίων κ.ά.). Στην κάθε ενότητα διευκρινίζονται αρχικά τα στοιχεία που ήδη γνωρίζει ο διδασκόμενος ώστε να θέσει τη γνωστική βάση για την εκμάθηση του περιεχομένου του κάθε κεφαλαίου. Στο τέλος του εγχειριδίου δίνεται ένα παράρτημα με πίνακες κλίσης ώστε να ανατρέξει σε αυτά ο μαθητής, και ένα παράρτημα για το διδασκόμενο, που περιέχει συμβουλές διδακτικής για το κάθε κεφάλαιο ξεχωριστά. Το βιβλίο κάνει χρήση πλήθους χρωμάτων και εικόνων και έτσι είναι πολύ φιλικό προς το διδασκόμενο.

11. Ελληνικά! Γιατί όχι; 1 – Greek! Why not? 1, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το παρόν εγχειρίδιο διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας έχει συνταχθεί κυρίως για μαθητές ελληνικής καταγωγής που ζουν σε ελληνικές κοινότητες στην Αυστραλία και που βρίσκονται στις τελευταίες τάξεις του δημοτικού ή στις πρώτες του γυμνασίου και δε γνωρίζουν καθόλου ή σχεδόν καθόλου να χρησιμοποιούν την ελληνική. Η αγγλική γλώσσα χρησιμοποιείται βοηθητικά σε πολλά μέρη του βιβλίου, όπως σε μεταφράσεις διαλόγων, εκφωνήσεις κ.ά. Οι ενότητες του βιβλίου είναι 10 και καλύπτουν διάφορες επικοινωνιακές περιστάσεις της καθημερινής ζωής (π.χ. στην αυλή του σχολείου, επίσκεψη στο σπίτι του

Ορέστη, Πάσχα Ελλήνων Πάσχα! κ.ά.). Στο τέλος του βιβλίου δίνεται το κεφάλαιο «Γραμματική», όπου οι διδασκόμενοι μπορούν να ανατρέξουν προκειμένου να συμβουλευτούν πίνακες κλίσης και περιγραφές βασικών γραμματικών κανόνων, καθώς και ελληνοαγγλικό και αγγλοελληνικό λεξικό με λεξιλόγιο που εισάγουν οι ενότητες του βιβλίου.

12. Ελληνικά! Γιατί όχι; 2 – Greek! Why not? 2, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2007, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το εγχειρίδιο αυτό ακολουθεί την ίδια δομή με το εγχειρίδιο «Ελληνικά! Γιατί όχι; 1 – Greek! Why not? 1» αλλά απευθύνεται σε διαφορετικό κοινό διδασκόμενων. Ομάδα- στόχος αυτού του εγχειριδίου είναι μαθητές τουλάχιστον 10 ετών που έχουν ήδη γνώση της ελληνικής γραφής και ανάγνωσης. Οι 12 ενότητες του βιβλίου αφιερώνονται σε διαφορετικές επικοινωνιακές περιστάσεις της καθημερινής ζωής (π.χ. γνωριζόμαστε, ένα ταξίδι κ.ά.). και παρουσιάζουν πολιτισμικά στοιχεία από τη ζωή στην Ελλάδα (π.χ. οι ενότητες «επίσκεψη στην Ακρόπολη», «τελευταία βραδιά στην Ελλάδα: Θεσσαλονίκη» κ.ά.). Η αγγλική γλώσσα χρησιμοποιείται βοηθητικά σε όλο το βιβλίο. Στο τέλος δίνεται ένα κεφάλαιο γραμματικής με πίνακες κλίσης γραμματικών στοιχείων καθώς και ελληνοαγγλικό και αγγλοελληνικό λεξικό με λέξεις των κεφαλαίων του εγχειριδίου.

13. Τα ελληνικά ως γλώσσα επαφής για μαθήτριες και μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη Γερμανία, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2003, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το παρόν εγχειρίδιο έχει συγγραφεί με σκοπό μαθητές που ζουν στη Γερμανία να έχουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με την ελληνική γλώσσα με έναν ευχάριστο τρόπο. Το εγχειρίδιο δεν είναι σχεδιασμένο για συστηματική διδασκαλία της ελληνικής αλλά για μία πρώτη γνωριμία με την ελληνική γλώσσα και το γραφικό της σύστημα. Η γερμανική γλώσσα χρησιμοποιείται βοηθητικά σε όλο το βιβλίο (κείμενα μικρού μήκους, επεξηγήσεις ελληνικών λέξεων και φράσεων κ.ά.). Το εγχειρίδιο χωρίζεται σε 4 ενότητες, οι οποίες αφιερώνονται κάθε φορά σε ένα διαφορετικό θέμα: την ελληνική γραφή, τον ελληνικό πολιτισμό, τους αριθμούς και το φαγητό. Χρησιμοποιούνται πολλές εικόνες και χάρτες της Ελλάδας και έτσι το εγχειρίδιο είναι πολύ προσιτό σε μαθητές νεαρής ηλικίας.

14. Εμείς και οι άλλοι- Επίπεδο 2^ο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2000, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το εγχειρίδιο αυτό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας απευθύνεται σε μαθητές ελληνικής καταγωγής που ζουν στο εξωτερικό, ηλικίας 8-10 ετών, που βρίσκονται στην τρίτη και τετάρτη τάξη του δημοτικού σχολείου. Κύριος στόχος του εγχειριδίου είναι η διδασκαλία πολιτισμικών και ιστορικών στοιχείων στα ελληνόπουλα του εξωτερικού. Οι 10 ενότητες διδασκαλίας του βιβλίου αφιερώνονται σε διαφορετικές πτυχές του ελληνικού πολιτισμού και τρόπου ζωής (π.χ. παιχνίδια και αγωνίσματα, εκκλησία και γιορτές, γνωρίζουμε καλύτερα την Ελλάδα κ.ά.). Με πλήθος ευχάριστων δραστηριοτήτων (ζωγραφική, χειροτεχνίες) και εικόνων, το εγχειρίδιο είναι ιδιαίτερα προσιτό στους νεαρούς διδασκόμενους της ελληνικής. Το βιβλίο είναι γραμμένο εξολοκλήρου στα ελληνικά.

15. Η Ελλάδα στο νεότερο και σύγχρονο κόσμο- ματιές από την ιστορία της στο διεθνή χώρο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2007, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το εγχειρίδιο αυτό εντάσσεται στη σειρά εγχειριδίων διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας «Εμείς και οι άλλοι, επίπεδο 5ο», και γράφτηκε με σκοπό να αποτελέσει εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία ιστορικών στοιχείων σε μαθητές ελληνικής καταγωγής του εξωτερικού που φοιτούν στις τάξεις του λυκείου. Οι ενότητες του χωρίζονται σε 4 μεγάλα κεφάλαια, που αντιπροσωπεύουν διαφορετικές ιστορικές περιόδους της Ελλάδας, ξεκινώντας από την περίοδο της Τουρκοκρατίας και καταλήγοντας στο Κραχ της Wall Street στη σύγχρονη εποχή. Ο τρόπος περιγραφής των ιστορικών γεγονότων είναι περιληπτικός και δίνεται περισσότερη βαρύτητα στα αίτια και τα αποτελέσματα του κάθε ιστορικού γεγονότος. Τα κείμενα της κάθε ενότητας συνοδεύεται από σύντομα σχόλια διατυπωμένα σε νεανικό γλωσσικό ύφος τα οποία επισημαίνουν γεγονότα ή κάνουν κάποια ερώτηση σχετικά με το ιστορικό κείμενο που παρουσιάζεται. Στο τέλος της κάθε ενότητας υπάρχουν δραστηριότητες για τους μαθητές. Στο βιβλίο χρησιμοποιείται πλήθος εικόνων και χαρτών, ενώ η γλώσσα στην οποία είναι γραμμένο το εγχειρίδιο είναι εξολοκλήρου η ελληνική.

16. Ιστοριοδρομίες 1, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2003, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το βιβλίο αυτό προορίζεται για τη διδασκαλία της ιστορίας και του πολιτισμού της Ελλάδας σε Έλληνες ομογενείς μαθητές του εξωτερικού, των τελευταίων τάξεων του δημοτικού και της α' γυμνασίου. Εντάσσεται στη σειρά εγχειριδίων διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας «Εμείς και οι άλλοι, επίπεδο 3^ο-4^ο». Το βιβλίο χωρίζεται σε 10 ενότητες, η καθεμία από τις οποίες αφορά κάποια ιστορικά και μυθολογικά γεγονότα μίας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής της Ελλάδας (π.χ. κεφάλαιο «Μακεδονία», κεφάλαιο «Ιόνια Νησιά» κ.ά.), αλλά και της Κύπρου. Κάθε ενότητα παρουσιάζει με κείμενα και εικόνες ορισμένα ιστορικά γεγονότα και στο τέλος κάθε κειμένου ακολουθούν μία ή περισσότερες ερωτήσεις κατανόησης. Στο τέλος του βιβλίου, το κεφάλαιο «πλάνο ταξιδιού» περιέχει πίνακες με τους ιστορικούς προορισμούς του βιβλίου ανά τα κεφάλαια, ενώ ο «μικρός θησαυρός λέξεων» εξηγεί στα ελληνικά κάποιες λέξεις ιστορικού, μυθολογικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Το βιβλίο είναι γραμμένο μόνο στην ελληνική γλώσσα. Χρησιμοποιούνται πολλές εικόνες, χάρτες, και πίνακες.

17. Ιστοριοδρομίες 2, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το παρόν εγχειρίδιο, που αποτελεί το δεύτερο τεύχος μετά το εγχειρίδιο «Ιστοριοδρομίες 1», καλύπτει τους ίδιους διδακτικούς σκοπούς και διατηρεί την ίδια μεθοδολογία και δομή με το προηγούμενο τεύχος. Απευθύνεται σε μαθητές ελληνικής καταγωγής που φοιτούν σε γυμνάσια σχολεία σε χώρες του εξωτερικού. Οι 10 ενότητες που περιέχει αφιερώνονται στις ίδιες γεωγραφικές περιοχές και με την ίδια σειρά διδασκαλίας όπως το προηγούμενο τεύχος. Και στο εγχειρίδιο αυτό, όπως και στο προηγούμενο, δίνονται τα κεφάλαια «πλάνο ταξιδιού» και «θησαυρός λέξεων» στο τέλος των διδακτικών ενοτήτων.

18. Καθώς μεγαλώνουμε, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο, Πανεπιστήμιο Κρήτης. .

Το εγχειρίδιο αυτό σχεδιάστηκε για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας σε Έλληνες ομογενείς μαθητές του εξωτερικού ηλικίας 11-12 ετών. Περιέχει 22 διδακτικές

ενότητες που παρουσιάζουν διάφορες πλευρές της ιστορίας, του πολιτισμού, της καθημερινής ζωής αλλά και της θρησκευτικής παράδοσης των Ελλήνων (π.χ. Πάσχα, ο αθλητισμός τότε και σήμερα, τρένο, πλοίο ή αεροπλάνο; κ.ά.). Στις ενότητες εμπεριέχονται κείμενα- τόσο λογοτεχνικά όσο και μη λογοτεχνικά- και τέλος ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου της κάθε ενότητας. Κύριος στόχος του εγχειριδίου είναι η ενίσχυση της αναγνωστικής και ακροαστικής ικανότητας του μαθητή, της ικανότητας συζήτησης στην ελληνική γλώσσα, καθώς και της ικανότητας κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου. Το βιβλίο περιέχει πλήθος χρωματιστών σχεδίων και απεικονίσεων και είναι πολύ ευχάριστο προς το μαθητή.

19. Καλειδοσκόπιο: Σειρά εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης/ δεύτερης γλώσσας- Επίπεδο Γ1, Τόμος Α', Ιφιγένεια Γεωργιάδου, Εκδόσεις Ακακία, 2013, Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού.

Το εγχειρίδιο αυτό σκοπό έχει να παρέχει τις κατάλληλες γνώσεις για την ελληνική γλώσσα, τον πολιτισμό της, τους σύγχρονους προβληματισμούς των Ελλήνων και του τρόπου ζωής τους σε διδασκόμενους της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας που επιθυμούν να πιστοποιήσουν τη γνώση τους μέσω των εξετάσεων ελληνομάθειας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας ή άλλων εξετάσεων, και βρίσκονται σε προχωρημένο (Γ') επίπεδο. Περιέχει πέντε ενότητες με διαφορετικό θέμα η καθεμία (οικογένεια, ισοτιμία των δύο φύλων, πολιτική, εργασία και εκπαίδευση), καθώς και παράρτημα με τις λύσεις των ασκήσεων. Η κάθε ενότητα δομείται ως εξής: αρχικά γίνεται μια εισαγωγή στο τι θα διδαχτεί ο διδασκόμενος στη συγκεκριμένη ενότητα, έπειτα δίνεται μια σύντομη δραστηριότητα, ακολουθεί το κείμενο με το θέμα της ενότητας, έπειτα τα γραμματικά φαινόμενα της ενότητας και τέλος ακολουθούν δραστηριότητες ακουστικής κατανόησης, επιπλέον κείμενα προς επεξεργασία, θεματικό λεξιλόγιο και πίνακες γραμματικής.

20. Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής – Ελληνορωσική έκδοση, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2007, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το εγχειρίδιο αυτό ως εκπαιδευτικό σκοπό έχει να παρουσιάσει το γραμματικό σύστημα της νέας ελληνικής σε σπουδαστές και δασκάλους της ελληνικής οι οποίοι δεν τη μιλούν ως μητρική γλώσσα. Η παρούσα έκδοση είναι ειδικά προσαρμοσμένη

για φυσικούς ή μη ομιλητές της ρωσικής. Το εγχειρίδιο αποτελεί μια συνοπτική γραμματική της ελληνικής με συνοδευόμενες δραστηριότητες και παραδείγματα, η οποία χρησιμοποιεί απλή ορολογία επεξήγησης των γραμματικών φαινομένων. Η δομή και η μεθοδολογία του εγχειριδίου είναι όμοια με το εγχειρίδιο «Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής – Keys to Greek Grammar, 2003». Στο τέλος του εγχειριδίου δίνεται πίνακας κλίσης των πιο συχνόχρηστων ρημάτων της ελληνικής με μετάφραση στη ρωσική γλώσσα.

21. Λίγα τραγούδια θα σου πω, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής, Αθήνα 2004. Το παρόν εγχειρίδιο εντάσσεται στη σειρά εγχειριδίων διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας «Μαζί» και προορίζεται για τη διδασκαλία του μαθήματος της μουσικής σε αλλοδαπούς μαθητές της νέας ελληνικής. Κύριοι στόχοι του βιβλίου είναι να βοηθήσει τους μη φυσικούς ομιλητές της ελληνικής να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους στην ελληνική και τα γραμματικά φαινόμενα που γνωρίζουν, να βελτιώσουν την ικανότητα παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου και να αποκτήσουν γνώση και εξοικείωση με τον ελληνικό πολιτισμό μέσω της διδασκαλίας του μαθήματος της μουσικής. Το βιβλίο περιέχει 14 ενότητες, η καθεμία από τις οποίες έχει αρχικά ένα τραγούδι κάποιου σημαντικού Έλληνα καλλιτέχνη, κάποια βασικά βιογραφικά στοιχεία του, και ακολουθούν ασκήσεις εμπέδωσης των στίχων του τραγουδιού. Επίσης δίνονται ασκήσεις που εξασκούν γενικότερα τις ικανότητες χειρισμού της ελληνικής γλώσσας (π.χ. περιγραφή του πώς περνάει ο μαθητής με τους φίλους του τις ελεύθερες ώρες του), Στο τέλος του βιβλίου δίνεται παράρτημα με τις λύσεις των ασκήσεων. Το βιβλίο είναι γεμάτο χρωματιστές εικόνες, πίνακες και σχέδια ώστε να είναι προσεγγίσιμο στους νεαρούς διδασκόμενους της ελληνικής.

22. Μαργαρίτα 1, επίπεδο 1°, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το παρόν εγχειρίδιο προορίζεται για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε Έλληνες ομογενείς που φοιτούν σε σχολεία του εξωτερικού. Περιέχει 9 διδακτικές ενότητες που ανταποκρίνονται η καθεμία σε διαφορετικές θεματικές ή επικοινωνιακές περιστάσεις της καθημερινής ζωής (π.χ. ρούχα, το πάρτι, ζωολογικός κήπος κ.ά.). Χρησιμοποιούνται πολλές εικόνες και σχέδια και το πιο συχνόχρηστο είδος λόγου που χρησιμοποιείται είναι ο διάλογος. Το βιβλίο είναι κυρίως γραμμένο στα ελληνικά αλλά περιστασιακά χρησιμοποιούνται κάποιες άλλες γλώσσες (όπως αγγλικά, ιταλικά, γαλλικά και ισπανικά) σε διαλόγους ή στη μετάφραση

κάποιων φράσεων αλλά η χρήση τους είναι πολύ περιορισμένη. Στο τέλος του βιβλίου δίνεται το κεφάλαιο «Παιχνίδια» με ορισμένες προτεινόμενες ευχάριστες δραστηριότητες που μπορούν να ενσωματωθούν στη διδασκαλία.

23. Μαργαρίτα 2, επίπεδο 2^ο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το παρόν εγχειρίδιο αποτελεί το δεύτερο μέρος της σειράς εγχειριδίων διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε ομογενείς μαθητές με τίτλο «Μαργαρίτα». Η δομή που ακολουθεί είναι ίδια με το προηγούμενο μέρος, το «Μαργαρίτα 1, επίπεδο 1^ο», δηλαδή διαθέτει 9 διδακτικές ενότητες με διαφορετική θεματική η καθεμία (π.χ. πάμε για ψώνια; μαγειρεύουμε!;, εποχές και γιορτές κ.ά.). Στα κείμενα κυριαρχεί ο διάλογος όπως και στο προηγούμενο τεύχος αλλά γίνεται χρήση επίσης και του αφηγηματικού λόγου σε περιορισμένο βαθμό και με πολύ απλό τρόπο. Στο τέλος των διδακτικών ενοτήτων δίνεται, όπως και στο προηγούμενο τεύχος, ένα κεφάλαιο με παιχνίδια και ευχάριστες δραστηριότητες για την τάξη.

24. Μαργαρίτα 3, επίπεδο 2^ο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το βιβλίο αυτό συνεχίζει τη διδακτική ύλη του δεύτερου επιπέδου που ξεκίνησε να διδάσκεται από το εγχειρίδιο «Μαργαρίτα 2, επίπεδο 2^ο». Ακολουθείται η ίδια δομή και μεθοδολογία των προηγούμενων τευχών, αλλά παραλείπεται το κεφάλαιο «Παιχνίδια» στο τέλος του βιβλίου, που υπήρχε στο «Μαργαρίτα 1, επίπεδο 1^ο» και στο «Μαργαρίτα 2, επίπεδο 2^ο». Οι 9 διδακτικές ενότητες παρουσιάζουν διάφορες θεματικές όπως «στο σχολείο», «τα γενέθλια», «μια φανταστική ιστορία» κ.ά. Σε αυτό το τεύχος παρουσιάζονται νέα για το μαθητή είδη κειμένων, όπως είναι ένα μενού εστιατορίου ή ένα γράμμα, ενώ χρησιμοποιούνται εκτενέστερα εκτός από το διάλογο και αφηγηματικός λόγος. Δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην εξάσκηση της κλίσης των γραμματικών στοιχείων της ελληνικής με πολλές ασκήσεις και πίνακες που περιέχουν κλιτικά παραδείγματα ρημάτων, επιθέτων και ουσιαστικών.

25. Μαργαρίτα 4, επίπεδο 2^ο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το εγχειρίδιο αυτό είναι το τέταρτο της σειράς εγχειριδίων «Μαργαρίτα» που προορίζεται για τη διδασκαλία της

ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε Έλληνες ομογενείς των τάξεων του δημοτικού σχολείου. Ακολουθείται η ίδια δομή και διάταξη της διδακτικής ύλης όπως στα προηγούμενα τεύχη της σειράς. Οι 9 διδακτικές ενότητες αφορούν ένα διαφορετικό θέμα η καθεμία (π.χ. υγεία, η ενημέρωση, στη λαϊκή κ.ά.). Όπως και στο «Μαργαρίτα 3, επίπεδο 2^ο», παραλείπεται το κεφάλαιο «Παιχνίδια». Εισάγονται νέα κειμενικά είδη όπως το ερωτηματολόγιο, η λίστα για ψώνια, τα κείμενα διαφημίσεων κ.ά.

26. Μαργαρίτα 5, επίπεδο 3^ο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2007, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Η συνέχεια του τεύχους «Μαργαρίτα 4, επίπεδο 2^ο» της σειράς «Μαργαρίτα» είναι ίδιας δομής με τα προηγούμενα μέρη της σειράς. Διαθέτει 9 διδακτικές ενότητες, με θέματα όπως «ένας καβγάς», «γιορτές και έθιμα», «στην κατασκήνωση» κ.ά. Δε δίνεται κεφάλαιο με επιπλέον δραστηριότητες στο τέλος του βιβλίου, αλλά το ένατο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο σε εκτενείς επαναληπτικές ασκήσεις. Εκτός από τους διαλόγους και την αφήγηση, οι διδασκόμενοι έρχονται σε επαφή με περισσότερα κειμενικά είδη από όσα γνώρισαν στα προηγούμενα τεύχη, όπως είναι το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, οι μικρές αγγελίες, ενημερωτικά φυλλάδια κ.ά.

27. Μαργαρίτα 6, επίπεδο 3^ο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2007, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το έκτο και τελευταίο εγχειρίδιο διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε Έλληνες ομογενείς στο εξωτερικό της σειράς «Μαργαρίτα» υιοθετεί την ίδια διάταξη κεφαλαίων όπως και τα προηγούμενα μέρη της σειράς, αλλά εισάγει πιο εξειδικευμένες θεματικές (π.χ. τεχνολογία και διαδίκτυο, διαφημίσεις, καλλιτέχνες και επαγγέλματα). Δε δίνονταν επιπλέον δραστηριότητες στο τέλος των διδακτικών ενότητων. Οι διδασκόμενοι καλούνται να κατανοήσουν, να επεξεργαστούν και να παράγουν εκτενή κείμενα στην ελληνική γλώσσα, όπως άρθρα, επιστολές, βιογραφικά σημειώματα κ.ά.

28. Μια φορά κι έναν καιρό 1, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2000, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Η σειρά εγχειριδίων «Μια φορά κι ένα καιρό» προορίζεται για τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας σε

Έλληνες ομογενείς που ζουν στις Παρευξείνιες χώρες και το συγκεκριμένο τεύχος δημιουργήθηκε για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό υλικό στην α' και β' δημοτικού. Βασικός στόχος είναι να επιτευχθεί μια πρώτη επαφή των Ελλήνων ομογενών με την ελληνική γλώσσα, ιστορία και πολιτισμό. Το εγχειρίδιο χωρίζεται σε 13 μαθήματα, καθένα από τα οποία περιέχει ένα σύντομο διάλογο, εισάγει βασικό καθημερινό λεξιλόγιο, δίνει ασκήσεις συμπλήρωσης για τους μαθητές και κάποιες ευχάριστες δραστηριότητες στο τέλος του κάθε κεφαλαίου, όπως ζωγραφική, τραγούδια, παιχνίδια κ.ά. Στο τέλος του βιβλίου δίνονται οι λύσεις των ασκήσεων ανά κεφάλαιο. Το εγχειρίδιο περιέχει πολλά χρώματα καθώς και εικονογράφηση και είναι ιδιαίτερα προσιτό στους μαθητές των πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

29. Μια φορά κι έναν καιρό 2, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το δεύτερο τεύχος της σειράς εγχειριδίων «Μια φορά κι έναν καιρό» απευθύνεται σε μαθητές ελληνικής καταγωγής που ζουν στις Παρευξείνιες χώρες βρίσκονται στη γ' τάξη δημοτικού. Σε αντίθεση με το προηγούμενο τεύχος που περιείχε 13 κεφάλαια, το «Μια φορά κι ένα καιρό 2» διαθέτει 9 διδακτικές ενότητες. Η κάθε ενότητα αφορά και μια διαφορετική περίπτωση επικοινωνίας (όπως «τα σχήματα», «καθημερινές ασχολίες», «μια βόλτα στα μαγαζιά» κ.ά.) και η τελευταία ενότητα με τίτλο «Παιχνίδια» περιέχει παιχνίδια και δραστηριότητες για το μάθημα. Το εγχειρίδιο περιέχει ένα εύρος γλωσσικών δοκιμασιών (παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, ακουστικής κατανόησης, δομικές ασκήσεις κ.ά.) καθώς και τραγούδια, διαλόγους, παιχνίδια και άλλες δραστηριότητες.

30. Μια φορά κι έναν καιρό 3, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2003, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το τρίτο τεύχος της σειράς «Μια φορά κι έναν καιρό» αποτελεί εγχειρίδιο διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας για τους Έλληνες ομογενείς μαθητές των Παρευξείνιων χωρών. Όσον αφορά τη δομή και την οργάνωση του διδακτικού υλικού, το τρίτο τεύχος είναι όμοιο με το δεύτερο, αλλά εισάγει νέες θεματικές στα 9 του κεφάλαια οι οποίες δεν είχαν παρουσιαστεί στα 2 προηγούμενα τεύχη («αγαπώ τα ζώα», «ελληνικές γιορτές», «μέσα μεταφοράς» κ.ά.), και που απαιτούν χρήση περισσότερο εμπλουτισμένου λεξιλογίου και πιο σύνθετων γραμματικών στοιχείων και δομών. Οι νέες δραστηριότητες που εμφανίζονται σε αυτό το τεύχος είναι τα σταυρόλεξα, τα λογοπαίγνια και ο διάλογος σε αντιστοιχία με εικόνες.

31. Νέα Ελληνικά για το GCSE- Τεύχος πρώτο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα . Εγχειρίδιο

Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί διδακτικό υλικό για τις εξετάσεις GCSE- Modern Greek που διεξάγονται από τον εξεταστικό φορέα EDEXCEL. Το εγχειρίδιο περιέχει 33 διδακτικές ενότητες οι οποίες αφορούν τρεις ευρείες θεματικές: η πρώτη είναι «Οικογένεια, κατοικία, καθημερινή ζωή», η δεύτερη «Κοινωνικές δραστηριότητες, σωματική άσκηση και υγεία» και η τελευταία θεματική ονομάζεται «Στη χώρα μας και στο εξωτερικό». Σε κάθε ενότητα δίνονται ορισμένα κείμενα κατανόησης και δραστηριότητες, ένα μέρος που ονομάζεται «αποθήκη λέξεων και φράσεων» που εμπεριέχει το νέο λεξιλόγιο της κάθε ενότητας και ένα μέρος που ονομάζεται «γραμματική» και περιέχει επεξήγηση των νέων γραμματικών φαινομένων και πίνακες κλίσης των κλιτών γραμματικών στοιχείων. Η χρήση πινάκων, σχημάτων και εικόνων κάνουν το βιβλίο αρκετά προσιτό προς το διδασκόμενο.

32. Νέα Ελληνικά για το GCSE- Τεύχος δεύτερο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2007, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το δεύτερο τεύχος της σειράς «Νέα Ελληνικά για το GCSE» που προορίζεται για τις εξετάσεις GSCE-Modern Greek του εξεταστικού φορέα EDEXCEL, ακολουθεί την ίδια μορφή οργάνωσης του διδακτικού υλικού στην κάθε ενότητα αλλά διαθέτει 24 ενότητες οι οποίες αφορούν δύο μεγάλες θεματικές: η πρώτη θεματική ονομάζεται «Εκπαίδευση και απασχόληση» και η δεύτερη ονομάζεται «Ζωή νέων, ψυχαγωγία, μέσα ενημέρωσης».

33. Ο Κόσμος των Ελληνικών, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο, Πανεπιστήμιο Κρήτης Το εγχειρίδιο αυτό προορίζεται για τη διδασκαλία του μαθήματος της ελληνικής γλώσσας σε ομοεθνείς μαθητές του εξωτερικού που φοιτούν στην ε' δημοτικού, δηλαδή βρίσκονται σε ηλικία 11-12 ετών, και αποτελεί μέρος της σειράς εγχειριδίων «Πράγματα και Γράμματα» του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. Περιέχει 26 διδακτικές ενότητες που αφορούν διαφορετικές επικοινωνιακές περιστάσεις της καθημερινής ζωής, έθιμα του ελληνικού πολιτισμού και αφηγηματικές ιστορίες (π.χ. τα παιδιά αλληλογραφούν, πρωτομαγιά, η φτωχή και το αλάτι κ.ά.). Το βιβλίο εκτός από αφηγηματικά

κείμενα ενσωματώνει στο διδακτικό υλικό και άλλα είδη γραπτού λόγου όπως συνταγές μαγειρικής, μενού εστιατορίου κ.ά. Χρησιμοποιούνται πολλές εικόνες από τοπία της Ελλάδας ώστε να εξοικειωθούν οι μαθητές με τον ελλαδικό χώρο και τα μνημεία του. Επίσης δίνεται έμφαση στο εύρος των ελληνικών κοινοτήτων ανά τον κόσμο.

34. Εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας- επίπεδο A1, Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Αθήνα 2010. Το παρόν εγχειρίδιο έχει δημιουργηθεί για να αποτελέσει διδακτικό υλικό εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας από μετανάστες που ζουν στην Ελλάδα. Αφορά το επίπεδο γλωσσομάθειας A1 και χωρίζεται σε 8 διδακτικές ενότητες οι οποίες σχετίζονται με διαφορετικές θεματικές όπως η εργασία, οι κοινωνικές υπηρεσίες και οι συναλλαγές. Το πρώτο κεφάλαιο κάνει μία εισαγωγή στο ελληνικό αλφάβητο, τη γραφή και την ανάγνωσή του. Το εγχειρίδιο περιέχει ένα εύρος δραστηριοτήτων, κειμενικών ειδών (διάλογος, βιογραφικά σημειώματα κ.ά.), πλήθος πινάκων κλίσης γραμματικών στοιχείων αλλά και εικόνων. Το λεξιλόγιο που διδάσκεται είναι ειδικά επιλεγμένο για να εξυπηρετεί τις επικοινωνιακές γλωσσικές ανάγκες των μεταναστών της σύγχρονης εποχής στην Ελλάδα.

35. Εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας- επίπεδο A2, Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί τη συνέχεια του εγχειριδίου «Εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας- επίπεδο A1» και αποτελεί εκπαιδευτικό υλικό για την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε μετανάστες που ζουν στην Ελλάδα και βρίσκονται σε επίπεδο γλωσσομάθειας A2. Όπως και το προηγούμενο τεύχος για το επίπεδο A1, το παρόν εγχειρίδιο περιέχει τις ίδιες διδακτικές ενότητες με τις ίδιες θεματικές, αλλά που απαιτούν ένα πιο προχωρημένο επίπεδο χρήσης της ελληνικής γλώσσας. Σε αυτό το τεύχος οι ενότητες είναι 7 καθώς παραλείπεται το κεφάλαιο του προηγούμενου τεύχους που αφορούσε τη διδασκαλία του ελληνικού αλφαβήτου. Χρησιμοποιείται εύρος κειμενικών ειδών με τα οποία καλούνται να αλληλεπιδράσουν καθημερινά οι μετανάστες, όπως αγγελίες, φυλλάδια εκδηλώσεων και διαφημιστικά μηνύματα.

36. Στη Μυθοχώρα με τα φτερά του Πηγάσου, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το εγχειρίδιο αυτό εντάσσεται στη σειρά εγχειριδίων «Εμείς και οι Άλλοι» και προορίζεται για τη διδασκαλία του μαθήματος της ελληνικής γλώσσας σε Έλληνες ομοεθνείς μαθητές που φοιτούν στην ε' και στ' τάξη των δημοτικών σχολείων του εξωτερικού. Περιέχει 5 διδακτικές ενότητες που αφορούν όλες την αρχαία ελληνική μυθολογία (π.χ. «Θεοί και άνθρωποι», «Θεογονία: Έτσι ξεκίνησαν όλα» κ.ά.), αλλά δεν περιορίζονται σε αυτήν. Οι αφηγήσεις που ενσωματώνονται στο βιβλίο κάνουν επίσης λόγο για άλλους πολιτισμούς, όπως οι Σουμέριοι, οι Ετρούσκοι κ.ά., ώστε να προβάλλεται η διαπολιτισμικότητα της μυθολογίας. Στο τέλος των διδακτικών ενότητων δίνεται παράρτημα με ενδεικτική βιβλιογραφία και μικρό λεξικό της Μυθοχώρας, όπου δίνεται η περιγραφή των σημαντικότερων μυθολογικών ονομάτων.

37. Η Γλώσσα μας 4, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Το εγχειρίδιο αυτό έχει δημιουργηθεί για τη διδασκαλία της ελληνικής σε σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία. Περιέχει 8 διδακτικές ενότητες που αφορούν διάφορα θέματα της καθημερινότητας του παιδιού αλλά και στοιχεία της ζωής και του πολιτισμού της Ελλάδας (π.χ. το κεφάλαιο «μέρες γιορτής» είναι αφιερωμένο στην παρουσίαση των εθνικών εορτών της Ελλάδας και των θρησκευτικών εορτών και παραδόσεων). Περιέχει πλήθος δραστηριοτήτων και διαφορετικών κειμενικών ειδών με τα οποία εξοικειώνονται οι μαθητές: κόμιξ, εκτενή παραμύθια, ποιήματα, αγγελίες, τραγούδια κ.ά. Ως εικονογράφηση χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό πίνακες ζωγραφικής κυρίως Ελλήνων καλλιτεχνών, γεγονός που βοηθάει τους μαθητές της διασποράς να έρθουν σε επαφή με ένα ακόμα μέρος του ελληνικού πολιτισμού πέρα από αυτό της γλώσσας.

38. Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά- βιβλίο Γ', Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής, Αθήνα 2004, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το συγκεκριμένο βιβλίο ανήκει στη σειρά βιβλίων «Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά» και απευθύνεται σε παιδιά ηλικιακού εύρους από 11 έως 15 ετών που δε μιλούν την ελληνική ως μητρική γλώσσα και ενδιαφέρονται να διαβάσουν σύντομες ιστορίες στην ελληνική γλώσσα γραμμένες με τρόπο

απλό και προσιτό. Το βιβλίο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως συμπληρωματικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε μη φυσικούς ομιλητές ή να είναι διαθέσιμο για δανεισμό σε σχολικές ή μη βιβλιοθήκες. Διαθέτει 6 ενότητες που η καθεμία περιέχει διαφορετικό αριθμό σύντομων ιστοριών. Οι ιστορίες συνολικά είναι 25 και έπειτα από το κείμενο της κάθε ιστορίας δίνονται προαιρετικές δραστηριότητες για να βοηθήσουν τους αναγνώστες να κατανοήσουν το κείμενο. Επίσης δίνονται και ιστορίες σε μορφή κόμιξ. Χρησιμοποιείται πλούσια εικονογράφηση που καθιστούν το κείμενο προσιτό προς ανάγνωση για τους νεαρούς μαθητές της ελληνικής γλώσσας.

39. ΚΛΙΚ στα ελληνικά- Α' μέρος, Μαρία Καρακύργιου, Βικτωρία Παναγιωτίδου, Θεσσαλονίκη 2015, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων. Το βιβλίο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό υλικό για μαθητές από 6 έως 12 ετών που ενδιαφέρονται να μάθουν την ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα. Το επίπεδο στο οποίο ανταποκρίνεται το βιβλίο είναι των αρχαρίων, δηλαδή το Α1. Περιέχει 15 διδακτικές ενότητες, αρχίζοντας από την εκμάθηση της ελληνικής γραφής και ανάγνωσης και συνεχίζοντας στην ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των παιδιών στην ελληνική. Η κάθε ενότητα αφορά διαφορετικές πλευρές της καθημερινής ζωής των νεαρών μαθητών (π.χ. «στο σχολείο», «οι φίλοι μου», «βλέπεις τηλεόραση;» κ.ά.) αλλά και κάποιες ιδιαίτερες επικοινωνιακές περιστάσεις (π.χ. «στο τσίρκο»). Στο τέλος κάθε 5 ενοτήτων δίνονται ασκήσεις προφορικού και γραπτού λόγου και επαναληπτικές δραστηριότητες που αφορούν τις 5 προηγούμενες ενότητες. Το βιβλίο είναι ιδιαίτερα προσιτό και φιλικό στα νεαρά παιδιά, με πλούσια εικονογράφηση και πλήθος παιχνιδιών στις ενότητές του.

40. Ταξίδι στη γλώσσα, Αυγή Άννα Μάγγελ, Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων, 2007, Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Το διδακτικό αυτό εγχειρίδιο έχει δημιουργηθεί για να αποτελέσει διδακτικό υλικό για όσους ανήκουν στην κοινότητα Ρομά και επιθυμούν να διδαχτούν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα και να μάθουν να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο στην ελληνική. Πιο συγκεκριμένα, είναι προσαρμοσμένο για τους γονείς- μέλη της εν λόγω κοινότητας, προκειμένου να τους δώσει μια ευκαιρία να βελτιώσουν την κοινωνική και οικονομική τους κατάσταση στο ελληνικό εργασιακό περιβάλλον. Το επίπεδο από το οποίο ξεκινά ο διδασκόμενος για να

χρησιμοποιήσει το εγχειρίδιο είναι αυτό των αρχαρίων ή των ψευδοαρχαρίων. Οι ενότητες είναι 8 και ανταποκρίνονται σε διαφορετικές θεματικές (π.χ. ενδυμασία, διαμονή, κοινωνικές σχέσεις κ.ά.). Η όγδοη ενότητα είναι επαναληπτική και αφορά τις ενότητες 1-7. Το λεξιλόγιο και οι θεματικές του βιβλίου είναι ειδικά προσαρμοσμένες στις γλωσσικές ανάγκες των μελών της κοινότητας Ρομά, και στις καθημερινές τους συναλλαγές και ασχολίες. Στο τέλος του βιβλίου δίνεται γλωσσάρι με όλες τις λέξεις που διδάσκονται οι διδασκόμενοι ανά διδακτική ενότητα.

41. Ελληνικά με την παρέα μου 2, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το εγχειρίδιο αυτό περιέχει διδακτικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε Έλληνες ομογενείς μαθητές νεαρής ηλικίας στο εξωτερικό. Αποτελεί δεύτερο τεύχος του εγχειριδίου «Ελληνικά με την παρέα μου 1». Το διδακτικό υλικό οργανώνεται σε 15 ενότητες που αντιπροσωπεύουν διαφορετικές θεματικές (π.χ. «θα κάνω δίαιτα», «ενδιαφέρον για το περιβάλλον» κ.ά.). Στις ενότητες χρησιμοποιούνται τόσο οι διάλογοι όσο και ο αφηγηματικός λόγος και κυρίως οι ασκήσεις συμπλήρωσης κενών. Στο τέλος των διδακτικών ενοτήτων δίνονται δύο παραρτήματα: το ένα περιέχει πίνακες κλίσης των κλιτών γραμματικών στοιχείων της ελληνικής και το άλλο περιέχει όλο το λεξιλόγιο που διδάχτηκε στις ενότητες του βιβλίου, μεταφρασμένο σε πέντε γλώσσες (αγγλικά, γερμανικά, ρωσικά, ισπανικά και γαλλικά). Στο βιβλίο χρησιμοποιούνται πολλοί πίνακες, σχέδια και εικόνες ώστε να μελετάται ευχάριστα από τους μαθητές της ελληνικής.

42. Στοιχεία Ελληνικής Ιστορίας και Ελληνικού Πολιτισμού- τετράδιο ασκήσεων, Κατερίνα Τζαμαλή, Ιουλία Σκουνάκη, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση, έργο «Εκπαίδευση των Μεταναστών στην Ελληνική Γλώσσα, την Ελληνική Ιστορία και τον Ελληνικό Πολιτισμό», Οδυσσέας.

Το συγκεκριμένο βιβλίο προορίζεται για τη διδασκαλία στοιχείων του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής ιστορίας σε ενήλικους μη φυσικούς ομιλητές της ελληνικής που έχουν μεταναστεύσει στην Ελλάδα και επιθυμούν να επιμορφωθούν σχετικά με τον ελληνικό πολιτισμό. Οι 58 ενότητες που περιέχει το βιβλίο εντάσσονται σε 5 μεγάλα κεφάλαια ανάλογα με την ιστορική περίοδο στην οποία αντιστοιχούν (ξεκινώντας από τα αρχαία χρόνια και

καταλήγοντας στον 20^ο αιώνα και τη σύγχρονη ελληνική ιστορία). Στο τέλος του βιβλίου, ο «Θησαυρός ιστορικών Εννοιών» εξηγεί τις ιστορικές έννοιες και ονόματα που συναντάει ο διδασκόμενος ανά τις ενότητες.

Έρευνες για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας

1. Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: αναλυτικό πρόγραμμα, μεθοδολογία, υλικό στήριξης, Γιώργος Χ. Ρεπούσης, Μεταίχιμο, 2000

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε διδάσκοντες της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Παρουσιάζει αναλυτικό πρόγραμμα για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε αλλοδαπούς μαθητές της που βρίσκονται στο ηλικιακό φάσμα των 5/6 με 11/12 ετών. Το εγχειρίδιο χωρίζεται σε δύο μέρη: το πρώτο αφορά το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας που προτείνει ο συγγραφέας, και περιέχει τόσο πληροφορίες του θεωρητικού υποβάθρου όσον αφορά τη διδασκαλία δεύτερης γλώσσας (όπως μέθοδοι και αρχές διδασκαλίας), όσο και πληροφορίες για τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής γλώσσας και το νομικό πλαίσιο που σχετίζεται με τη διδασκαλία της, ενδεικτικά τεστ και ενδεικτική βιβλιογραφία για χρήση στα μαθήματα. Το δεύτερο μέρος περιέχει κείμενα «ειδικού και γενικού διδακτικού και παιδαγωγικού ενδιαφέροντος» (όπως νομικά κείμενα, θεωρητικές αρχές, παραδοσιακά τραγούδια, θέματα ψυχολογίας του μαθητή κ.ά.). Καλύπτει μεγάλο εύρος ενδιαφέροντος για την ελληνική γλώσσα τόσο γενικότερα, όσο και ειδικότερα ως δεύτερης γλώσσας. Το βιβλίο αυτό δίνει μεγάλη έμφαση στον ελληνικό πολιτισμό.

2. Διδακτική της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, Αγγελική Σακελλαρίου, Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2000.

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε διδάσκοντες της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Χωρίζεται σε οκτώ κεφάλαια τα οποία καλύπτουν τα εξής θέματα: θεωρητικό υπόβαθρο της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, διδασκαλία της προφοράς της ελληνικής και των γραμματικών φαινομένων με έμφαση στις ιδιαιτερότητες της ελληνικής, διδασκαλία του λεξιλογίου, και επίσης περιέχει κάποιες ενδεικτικές ασκήσεις.

3. Η φωνολογία στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, Ανθή Ρεβυθιάδου, Μαρίνα Τζακώστα, Εκδόσεις Πατάκη, 2005.

Το βιβλίο αυτό περιλαμβάνει δύο έρευνες που αφορούν την εκμάθηση της φωνολογίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας από μαθητές της μειονοτικής εκπαίδευσης ή και αλλόγλωσσους στην πλειονοτική εκπαίδευση, και αφορά ως επί το πλείστον μαθητές που έχουν ως μητρική γλώσσα την τουρκική. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις στρατηγικές εκμάθησης της φωνολογίας από μέρους των αλλόγλωσσων μαθητών και επίσης στην ανάλυση των λαθών που παρουσιάζουν κατά την προφορά της ελληνικής γλώσσας. Περιέχει προτάσεις διδακτικής, καθώς και διορθωτικές ασκήσεις για το μάθημα. Χωρίζεται σε δύο μέρη: το πρώτο μέρος αφορά την έρευνα της Α. Ρεβυδιάδου με τίτλο «εκμάθηση υπερτεμαχιακής φωνολογίας από αλλόγλωσσους ομιλητές της ελληνικής- τονισμός, επιτονισμός και φραστική φωνολογία». Το δεύτερο μέρος αφορά την έρευνα της Μ. Τζακώστα με τίτλο «συλλαβική δομή και φωνοτακτικοί περιορισμοί στην εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας- μια αντιπαραβολική μελέτη».

4. Η γραμματική στη διδασκαλία: σύγκριση εγχειριδίων για τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, Βασίλειος Σπυρόπουλος, Αναστάσιος Τσαγγαλίδης, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2004.

Η έρευνα αυτή αποτελεί συγκριτική μελέτη τεσσάρων εγχειριδίων διδασκαλίας και εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, αλλά παρουσιάζει επίσης συνολικά 22 εγχειρίδια, τόσο παλαιότερα, όσο και νεότερα που εκδόθηκαν μετά το 2000. Στόχος της έρευνας αυτής είναι η σύγκριση των εγχειριδίων ώστε να αποτελέσει τη βάση για την παραγωγή και συγγραφή νέου υλικού εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας για τους μαθητές της μουσουλμανικής μειονότητας και πιο συγκεκριμένα για τους μαθητές της μειονότητας που βρίσκονται στη μέση εκπαίδευση. Το βιβλίο χωρίζεται σε επτά κεφάλαια. Στο πρώτο παρουσιάζονται 22 εγχειρίδια εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Στα επόμενα τέσσερα κεφάλαια γίνεται συγκριτική μελέτη των τεσσάρων πιο αντιπροσωπευτικών εγχειριδίων του αντικειμένου αυτού, με βάση το κάθε επίπεδο ανάλυσης ξεχωριστά, και στο τέλος ακολουθεί ένα κεφάλαιο όπου οι συγγραφείς προτείνουν ποια γραμματικά φαινόμενα πρέπει να γνωρίζει να χρησιμοποιεί ένας αρχάριος χρήστης της ελληνικής.

5. Η ελληνική ως ξένη γλώσσα: από τις λέξεις στα κείμενα, Διονύσης Γούτσος, Μαρία Σηφιανού, Αλεξάνδρα Γεωργακοπούλου, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2005.

Ο τόμος αυτός παρουσιάζει τρεις μελέτες οι οποίες αντιτίθενται στη γραμματικοκεντρική προσέγγιση διδασκαλίας της δεύτερης/ ξένης γλώσσας και υποστηρίζουν την επικοινωνιακή προσέγγιση διδασκαλίας γλωσσών. Εστιάζουν στους παράγοντες της επικοινωνίας που συχνά παραμελούνται κατά τη γραμματικοκεντρική διδασκαλία γλωσσών: το λεξιλόγιο, τα κείμενα και το διάλογο. Επίσης υποστηρίζουν τη σημαντικότητα της αλληλεπίδρασης του διδασκόμενου με περιστάσεις πραγματικής επικοινωνίας και με κείμενα αυθεντικής επικοινωνίας της σύγχρονης καθημερινότητας. Ο τόμος χωρίζεται σε τρία μέρη, το καθένα από τα οποία παρουσιάζει την έρευνα του κάθε συγγραφέα. Η πρώτη έρευνα (του Δ. Γούτσου) αφορά στην ανάπτυξη του λεξιλογίου, η δεύτερη (της Μ. Σηφιανού) στην ανάλυση λόγου και διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, και η Τρίτη (της Α. Γεωργακοπούλου) την εφαρμογή νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

6. Στοιχειώδεις αρχές και μέθοδοι της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας: εισαγωγή στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας, Ναπολέων Σπ. Μήτσης, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, 2004.

Το βιβλίο αυτό έχει ως σκοπό την κάλυψη ενός μεγάλου κενού στον τομέα της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, το ενδιαφέρον για τον οποίον δεν εκδηλώθηκε ιδιαίτερος παρά μόνο πρόσφατα, τα τελευταία 30 χρόνια. Το βιβλίο χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά τις γενικές θεωρητικές αρχές της διδασκαλίας μιας δεύτερης/ ξένης γλώσσας (όπως είναι οι διαφορές κατάκτησης της πρώτης γλώσσας και εκμάθησης της δεύτερης, οι μέθοδοι διδασκαλίας, οι παράγοντες που επηρεάζουν την εκμάθηση της δεύτερης/ ξένης γλώσσας κ.ά.) Το δεύτερο μέρος εστιάζει πιο συγκεκριμένα στην ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα, στις δομικές της ιδιαιτερότητες, και αναπτύσσει προτάσεις για τη διδασκαλία, τις δραστηριότητες που εντάσσονται σε αυτήν, και συμβουλές για πρακτικούς προβληματισμούς που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διδασκαλία.

7. Η σύνταξη στη μάθηση και στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, Μ. Γεωργιαφέντης, Χ. Λασκαράτου, Β. Σπυρόπουλος, Ε. Τσαμαδού- Jacobberger, I.M.

Τσιμπλή, Ε. Φιλιππάκη- Warburton, Δ. Χειλά- Μαρκοπούλου, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2005.

Ο τόμος περιλαμβάνει τέσσερις μελέτες οι οποίες εξετάζουν η καθεμία ένα διαφορετικό γραμματικό φαινόμενο της νέας ελληνικής, παραμένοντας όμως στο πεδίο της σύνταξης (σειρά προτασιακών όρων, φωνή, εγκλιτικό σύστημα και προσδιοριστικά του ονόματος της νέας ελληνικής). Και οι τέσσερις αυτές μελέτες κάνουν αναπόφευκτα μια αντιπαραβολική σύγκριση της νέας ελληνικής με την τουρκική γλώσσα, καθώς αρχικά είχαν διεξαχθεί για να παρέχουν ερευνητικό υλικό σε καθηγητές των πλειονοτικών γυμνασίων που διδάσκουν τη νέα ελληνική σε μαθητές που ανήκουν στη μουσουλμανική μειονότητα. Και οι τέσσερις έρευνες τελικά προτείνουν διδακτικές προσεγγίσεις που θα μπορούν να υιοθετήσουν ή να ακολουθήσουν εν μέρει οι διδάσκοντες του αντικειμένου.

8. Ανθολόγιο της Διασποράς, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί συλλογή λογοτεχνικών κειμένων, τόσο πεζών όσο και ποιημάτων, που γράφτηκαν από Έλληνες λογοτέχνες της διασποράς και αφορούν κυρίως τη ζωή τους και την εμπειρία τους ως Έλληνες μετανάστες του εξωτερικού. Το βιβλίο περιλαμβάνει συνολικά 83 λογοτεχνικά κείμενα τα οποία οργανώνονται σε 5 κεφάλαια. Στο τέλος του βιβλίου δίνονται οι βιογραφίες των συγγραφέων και ένα επιπλέον κεφάλαιο που αφορά την απομυθοποίηση της εικαστικής δημιουργίας. Το παρόν βιβλίο μπορεί να ενταχθεί ως διδακτικό υλικό ή να είναι διαθέσιμο για εξωσχολική ανάγνωση στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των Ελλήνων ομογενών της διασποράς.

9. Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας για τα παιδιά των Ελλήνων μεταναστών στη Γερμανία (1975-85), Θεοδοσία Μιχελακάκη, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Η μελέτη αυτή περιγράφει, αναλύει και ερμηνεύει το εκπαιδευτικό σύστημα του γερμανικού κράτους το οποίο έχει συγκροτηθεί από την εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας και προορίζεται για τους Έλληνες ομογενείς που ζουν στη Γερμανία. Η χρονική περίοδος η οποία

μελετήθηκε είναι από το 1975 έως το 1985. Η παρούσα μελέτη προσφέρει τόσο πληροφορίες θεωρητικού υποβάθρου (π.χ. το κεφάλαιο «παράγοντες διαμόρφωσης και μοντέλα ανάλυσης της εκπαιδευτικής πολιτικής») όσο και πληροφορίες ιστορικού ενδιαφέροντος (π.χ. στα κεφάλαια «αιτίες της μετανάστευσης» και «η ελληνική μετανάστευση στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία Γερμανίας (ΟΔΓ)»), προτού ακολουθήσει η ανάλυση και η περιγραφή του ζητήματος που πραγματεύεται η έρευνα.

10. Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αυστραλία – Η σημερινή κατάσταση της Ελληνικής, Αναστάσιος Μ. Τάμης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Η μελέτη αυτή αφορά την κατάσταση της ελληνικής γλώσσας στην Αυστραλία, και πιο συγκεκριμένα το κατά πόσο χρησιμοποιείται, το τι στάσεις διατηρούν οι ομιλητές της, το προφίλ των ομιλητών της, τα χαρακτηριστικά της γλώσσας αυτής όπως ομιλείται στην εν λόγω χώρα και το ποιοι παράγοντες μπορούν να ευνοήσουν τη διατήρηση και την προώθηση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού στην Αυστραλία και την Ωκεανία. Διερευνώνται επίσης οι παράγοντες, τόσο κοινωνικοί όσο και εκπαιδευτικοί, που ασκούν επιρροή στην κατάσταση της ελληνικής γλώσσας στην Αυστραλία. Προτείνονται μέθοδοι που μέσω της ένταξής τους στις δραστηριότητες της κοινότητας των Ελλήνων ομογενών και της επικοινωνιακής πολιτικής θα βοηθήσουν στη διατήρηση της ζωτικότητας της ελληνικής στις επόμενες γενιές Ελλήνων στην Αυστραλία.

11. Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στον Καναδά, επιμ. Στέφανος Κωνσταντινίδης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Ο συλλογικός αυτός τόμος εμπεριέχει και παρουσιάζει επιμέρους μελέτες που εντάσσονται στο πλαίσιο δράσης του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Όλες οι μελέτες που παρουσιάζονται υλοποιήθηκαν από την Ερευνητική Ομάδα Καναδά και αφορούν την ελληνική γλώσσα στον Καναδά, τη διδασκαλία της στη χώρα αυτή και γενικότερα τη διδασκαλία του ελληνικού πολιτισμού στον Καναδά. Ορισμένα από τα κύρια ερωτήματα που αποτέλεσαν το έναυσμα αυτών των μελετών είναι: το ποσοστό και τα περιβάλλοντα χρήσης

της ελληνικής γλώσσας στον Καναδά, ο βαθμός επιρροής της οικογένειας στη δημιουργία κινήτρων για εκμάθηση και χρήση της ελληνικής στις νέες γενιές Ελλήνων, η φιλοσοφία και η ιστορική εξέλιξη της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στον Καναδά και τα χαρακτηριστικά των Ελλήνων ομογενών γονέων και μαθητών στον Καναδά.

12. Διαπιστωτικά Κριτήρια Ελληνομάθειας- Η Ελληνική ως Δεύτερη Γλώσσα, Μιχάλης Ι. Βάμβουκας, Ανδρονίκη Γερογιαννάκη, Ιωάννης Μητροφάνης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2008, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Η παρούσα μελέτη παρουσιάζει τα κριτήρια διαπίστωσης ελληνομάθειας του εγκεκριμένου Προγράμματος Σπουδών για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας (ΦΕΚ 807/4 Ιουλίου 2006). Παρουσιάζονται τα κριτήρια ελληνομάθειας όλων των επιπέδων (1^ο, 2^ο και 3^ο) ανάλογα με το σχολικό έτος στο οποίο αντιστοιχεί το κάθε επίπεδο και διαχωρίζονται ανάλογα με το αν αφορούν τις δεξιότητες προφορικού ή γραπτού λόγου.

13. Μετανάστευση στην Ελλάδα και εκπαίδευση: Αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης- Προκλήσεις και προοπτικές βελτίωσης, Ελένη Σκούρτου, Κωνσταντίνος Βρατσάλης, Χρήστος Γκόβαρης, Ι.ΜΕ.ΠΟ (Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής) 2004, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Η παρούσα μελέτη (εμπειρογνωμοσύνη) παρουσιάζει ένα σύνολο προτεινόμενων ενεργειών και μεθόδων που αποσκοπούν στην ενίσχυση των αλλοδαπών μαθητών της Ελλάδας ως προς την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ως αποτέλεσμα σε καλύτερες επιδόσεις των μαθητών που χρησιμοποιούν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα. Τονίζεται η σημαντικότητα της αξιοποίησης της διγλωσσίας στο μάθημα προς όφελος του αλλόγλωσσου μαθητή και ενθαρρύνεται η διδασκαλία της ελληνικής σε αντιπαραβολή με τη μητρική γλώσσα των μαθητών που τη διδάσκονται. Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της εν λόγω μελέτης στηρίζονται σε έρευνες που διεξήχθησαν σε χώρες του εξωτερικού και σε θεωρητικές αρχές της παιδαγωγικής όσον αφορά τη διγλωσσία, τη μάθηση και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

14. Ανάλυση Λαθών- Πρώτο Μέρος, Νιόβη Αντωνοπούλου, Φρειδερίκος Βαλετόπουλος, Μαρία Καρακύργιου, Μαρία Μουμτζή, Βίκυ Παναγιωτίδου, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη 2006.

Η μελέτη αυτή έχει ως αντικείμενο τη μελέτη λαθών των υποψηφίων για το Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναλύονται τα λάθη υποψηφίων όλων των επιπέδων που έλαβαν μέρος σε δύο εξεταστικές περιόδους. Τα λάθη που αφορούν την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου παρουσιάζονται στο πρώτο μέρος της έρευνας, ενώ στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται τα ερευνητικά συμπεράσματα της ανάλυσης λαθών του γραπτού λόγου των συμμετεχόντων. Γίνεται προσπάθεια ερμηνείας των παραγόμενων λαθών με βάση ενδογλωσσικούς και εξωγλωσσικούς παράγοντες (όπως η μητρική γλώσσα του υποψηφίου, το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο, η ηλικία κ.ά.).

15. Η Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα- Καθορισμός επιπέδων γλωσσομάθειας του προφορικού λόγου αλλοδαπών μαθητών, Σπυριδούλα Βαρλοκώστα, Λήδα Τριανταφυλλίδου, Πρόγραμμα «Εκπαίδευση Παλινοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών», Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 2003.

Η μελέτη αυτή διεξήχθη με σκοπό να καθοριστούν τα κριτήρια αξιολόγησης της γλωσσικής ικανότητας και εξέλιξης των χρηστών της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας όσον αφορά τον προφορικό λόγο. Ο καθορισμός των κριτηρίων διαπίστωσης της ελληνομάθειας αποσκοπεί στον καθορισμό του έκαστου επιπέδου γλωσσομάθειας της ελληνικής γλώσσας, ώστε ο διδάσκων της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε αλλοδαπούς να είναι σε θέση να κατηγοριοποιεί τους διδασκόμενους στο επίπεδο γλωσσομάθειας που αντιστοιχεί στις γλωσσικές τους ικανότητες στην ελληνική και να γνωρίζει ποιες είναι οι διδακτικές ανάγκες του κάθε διδασκόμενου. Η έρευνα βασίστηκε στην ανάλυση δεδομένων που προέκυψαν από προφορικές συνεντεύξεις 80 μαθητών της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας με μητρική γλώσσα την αλβανική και τη ρωσική που φοιτούσαν σε επτά γυμνάσια της Αθήνας τα σχολικά έτη 1997-1998 και 1998-1999.

16. Αποτίμηση της μέχρι το 2010 ελληνογλώσσας εκπαίδευσης στο εξωτερικό και οι προοπτικές της, επιμ. Μιχάλης Δαμανάκης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο

Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2010, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Η μελέτη αυτή καταγράφει και περιγράφει τα είδη της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης σε χώρες του εξωτερικού με σκοπό να αποτελέσει υλικό αναφοράς για όσους ενδιαφέρονται να πληροφορηθούν σχετικά με αυτό το θέμα. Η μελέτη εξετάζει το είδος της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης ανά χώρα, τους φορείς που την υλοποιούν, τις εκπαιδευτικές μονάδες όπου στεγάζεται το εκπαιδευτικό αυτό έργο, το μαθητικό δυναμικό και το σύνολο των εκπαιδευτικών που εργάζονται στα πλαίσια αυτής της εκπαίδευσης. Η μελέτη χωρίζεται σε δύο μέρη: το πρώτο μέρος αποτελεί την κυρίως έκθεση και το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει παραρτήματα που παρουσιάζουν ερευνητικά δεδομένα και λεπτομερείς πληροφορίες στα οποία βασίστηκε η διεξαγωγή συμπερασμάτων της μελέτης.

17. Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αλβανία, Σοφία Βουρή, Γεώργιος Δ. Καψάλης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2003, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Η παρούσα μελέτη εξετάζει τα είδη ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη χώρα της Αλβανίας. Εκτός από την παρουσίαση των μορφών ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Αλβανία, το διδακτικό προσωπικό που την απαρτίζει, το μαθητικό της δυναμικό και τους εκπαιδευτικούς φορείς που υλοποιούν το έργο αυτό, η μελέτη προσφέρει επίσης μια γενική ιστορική επισκόπηση της παρουσίας των Ελλήνων στην Αλβανία από το 1914 έως το 1998. Επιπροσθέτως, παρουσιάζονται τα περιβάλλοντα χρήσης της ελληνικής γλώσσας στη χώρα αυτή, αλλά και οι σύλλογοι γονέων και η δράση τους για την ενίσχυση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης.

18. Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Νότιο Αφρική, Σιδηροπούλου Ελισάβετ, Γεωργίου Ελένη, Κρυσταλλίδου Αναστασία, Παπάζογλου Αντωνία, Παργινός Παναγιώτης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2003, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Η μελέτη αυτή καταγράφει την παρουσία Ελλήνων στη χώρα της Νοτίου Αφρικής, τις μορφές της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη χώρα αυτή, και παρουσιάζει δεδομένα ερευνών που

αφορούν το ζήτημα της ελληνικής παρουσίας στη Νότιο Αφρική. Βασική επιδίωξη της μελέτης είναι να ερευνηθεί το θεσμικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο που περιβάλλει την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ν. Αφρική, όπως είναι για παράδειγμα η διατήρηση της ελληνικής και ελληνορθόδοξης παράδοσης, η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού στα κοινοτικά σχολεία, καθώς και τα περιβάλλοντα και οι καταστάσεις χρήσης της ελληνικής γλώσσας.

19. Η παρουσία των Ελλήνων στον Καναδά, Στέφανος Κωνσταντινίδης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2004, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Η έρευνα αυτή αφορά την ελληνική παρουσία στη χώρα του Καναδά και εξετάζει τόσο την ιστορική εξέλιξη της ελληνικής κοινότητας στη χώρα αυτή όσο και τις μορφές της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης που παρέχονται στους Ελληνοκαναδούς ως φορέας διάδοσης της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού. Επιπλέον επιχειρείται μία κοινωνιολογική προσέγγιση του μικρόκοσμου που συντελούν οι ελληνικές κοινότητες στον Καναδά, των σχέσεων που αναπτύσσονται ανάμεσα στα άτομα της κοινότητας αλλά και με τον κοινωνικό περίγυρο εκτός κοινότητας, με προβλέψεις για το μέλλον της κοινότητας και τις προοπτικές της στον Καναδά. Η μελέτη εξετάζει επίσης το θέμα της παρουσίας του Ελληνισμού στον Καναδά σε συνάρτηση με τα μέσα ενημέρωσης, τον πολιτικό βίο, τις τέχνες, τη θέση της γυναίκας και την οικονομική τους κατάσταση.

20. Ελληνικά σχολεία και τμήματα μητρικής γλώσσας στη Γερμανία (1986-98), Μιχάλης Δαμανάκης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2003, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Η μελέτη αυτή αποτυπώνει με λεπτομερή και σφαιρικό τρόπο τα σχολεία και τα τμήματα όπου διδάσκεται η ελληνική γλώσσα στους Έλληνες ομογενείς που ζουν στη Γερμανία. Παρουσιάζεται ένας μεγάλος αριθμός θεματικών με πληροφορίες- αποτελέσματα ερευνών που διεξήχθησαν για τη διερεύνηση του εν λόγω θέματος. Τέτοιες θεματικές είναι: «Η αριθμητική παρουσία των Ελλήνων στη Γερμανία», «Στοχοθεσία και μεθοδολογία της έρευνας», «Φορείς και μορφές ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Γερμανία», «Τα αμιγή ελληνικά σχολεία στη Βόρεια Ρηνανία- Βεστφαλία 1986-1998», «Τα τμήματα μητρικής

γλώσσας στη Βόρεια Ρηνανία- Βεστφαλία» καθώς και «Σύγκριση των μαθητών των Ελληνικών Σχολείων με εκείνους των τμημάτων».

Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας

1. Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός για τη Γλώσσα, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Επιμ. Α.Φ. Χρηστίδης, Θεσσαλονίκη 2001.

1.1 Η διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης/ δεύτερης γλώσσας, Νιόβη Αντωνοπούλου, Δήμητρα Μανάβη.

Το άρθρο αυτό κάνει μια σύντομη εισαγωγή στο χώρο της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Γίνεται μια σύντομη παρουσίαση των διδακτικών μεθόδων και προσεγγίσεων που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια, με έμφαση στην επικοινωνιακή προσέγγιση. Έπειτα επεξηγούνται οι προτεραιότητες του μαθήματος και οι διδακτικές μέθοδοι που ακολουθούνται ανάλογα με το σκοπό της διδασκαλίας. Τέλος, προτείνονται εγχειρίδια για την καθοδήγηση των διδασκόντων της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

2. Οδηγός επιμόρφωσης: Διαπολιτισμική εκπαίδευση και αγωγή, ΥΠ.Ε.Π.Θ. (Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων), Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2008.

2.1 Φωνητικά, φωνολογικά και μορφολογικά θέματα για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Άννα Αναστασιάδη- Συμεωνίδη, Μαρία Μητσάκη, Ελένη Βλέτση.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει μια έρευνα η οποία εξέτασε τις πραγματώσεις 100 μαθητών από 160 ελληνικά σχολεία κατά την παραγωγή προφορικού λόγου και εστιάζει στον εντοπισμό και την ανάλυση των συχνότερα παραγόμενων γλωσσικών λαθών που αφορούν τα επίπεδα ανάλυσης της φωνητικής, της φωνολογίας και της μορφολογίας. Τα λάθη που εντοπίστηκαν αναλύθηκαν με βάση την αντιπαραβολική μελέτη της παραγόμενης λανθασμένης δομής με την αντίστοιχη δομή στη μητρική γλώσσα των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών. Ενθαρρύνεται η ανάλυση λαθών ως μέθοδος εξαγωγής συμπερασμάτων σχετικά με τη διαγλώσσα των μαθητών και την επιλογή μεθόδων διδασκαλίας που θα ενταχθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

2.2 Εκμάθηση του λεξιλογίου της νέας ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: άμεση και έμμεση διδασκαλία- στρατηγικές κατάκτησης, Μαρία Αντωνίου.

Το άρθρο αυτό εξηγεί τις βασικές αρχές και μεθόδους δύο τρόπων διδασκαλίας του λεξιλογίου της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: της άμεσης διδασκαλίας του λεξιλογίου και της έμμεσης διδασκαλίας του λεξιλογίου. Η άμεση διδασκαλία ενεργοποιεί την εστιασμένη εκμάθηση του λεξιλογίου ενώ η έμμεση την μη εστιασμένη. Στη συνέχεια γίνεται μια ταξινόμηση των σημαντικότερων στρατηγικών εκμάθησης του λεξιλογίου μιας δεύτερης/ ξένης γλώσσας τις οποίες οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ενθαρρύνουν του μαθητές τους να χρησιμοποιούν.

2.3 «Εργασία και Επαγγέλματα»: μια θεματικά οργανωμένη διδασκαλία για την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα, Ελευθερία Ζάγκα.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει έναν εναλλακτικό τρόπο διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας ο οποίος ονομάζεται «διδασκαλία της γλώσσας με βάση το περιεχόμενο» και αποτελεί τη συνδυαστική διδασκαλία του γλωσσικού συστήματος με την ορολογία και τις χρήσιμες δομές ενός επιλεγόμενου γνωστικού αντικειμένου με σκοπό την επικοινωνία σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα (όπως το εργασιακό). Στη συνέχεια παρουσιάζεται η μέθοδος που έχει χρησιμοποιηθεί για τη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας για ειδικούς σκοπούς (English for Specific Purposes) και η θεματικά οργανωμένη διδασκαλία (theme- based teaching). Τέλος, παρουσιάζεται η εφαρμογή των προαναφερόμενων μεθόδων στα πλαίσια ενός θερινού προλυκειακού προγράμματος στο οποίο συμμετείχαν 15 απόφοιτοι γυμνασίων της Θεσσαλονίκης και όπου οι διδασκαλία της ελληνικής εστίαζε στην ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας στο ακαδημαϊκό περιβάλλον.

3. Προλεγόμενα Αναλυτικού Προγράμματος για την Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Διασπορά, επιμ. Βάμβουκας Μιχάλης, Δαμανάκης Μιχάλης, Κατσιμαλή Γεωργία, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

3.1 Η ελληνική ως δεύτερη και ως ξένη γλώσσα, Μιχάλης Δαμανάκης.

Το κεφάλαιο αυτό ασχολείται με την ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα και στοχεύει στην αποσαφήνιση βασικών θεωρητικών εννοιών του κλάδου της διδασκαλίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας, στην παρουσίαση των κριτηρίων διαφοροποίησης και οριοθέτησης της ελληνικής ως δεύτερης και ξένης γλώσσας και στην περιγραφή της γλωσσικής κατάστασης που επικρατεί

στην πλειονότητα των σύγχρονων πολυγλωσσικών κοινωνιών. Επίσης παρουσιάζονται λεπτομερώς τα επίπεδα θεώρησης μίας γλώσσας στις πολυγλωσσικές κοινωνίες (μακροεπίπεδο, μεσοεπίπεδο και μικροεπίπεδο). Αναλύεται επίσης η κατηγορία των διδασκομένων που ενδιαφέρονται να διδαχτούν την ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα, οι στόχοι που επιθυμούν να πετύχουν μέσω της εκμάθησής της, και οι λειτουργίες της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Τέλος, περιγράφονται οι όροι της γλωσσικής νόρμας, της διαλέκτου και της εθνολέκτου.

3.2 Το κείμενο ως αντικείμενο στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Νικόλαος Ε. Παπαδογιαννάκης, Ελπινίκη Νικολουδάκη- Σουρή.

Το κεφάλαιο αυτό περιγράφει τα είδη κειμένου που χρησιμοποιούνται ως εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας (κείμενα επικοινωνιακού τύπου, πεζά αλλά μη λογοτεχνικά κείμενα και διάφορα είδη λογοτεχνικών κειμένων). Στη συνέχεια ακολουθεί παρουσίαση και απαρίθμηση ενός συνόλου κριτηρίων στα οποία στηρίζεται η επιλογή των κειμένων προς διδασκαλία/ χρήση στο μάθημα. Στο τέλος του κεφαλαίου περιγράφεται ο λόγος για τον οποίον επιλέγεται αυτό το πλήθος κειμενικών ειδών και τι στόχους ικανοποιεί η ανάγνωση και επεξεργασία του καθενός για το μαθητή της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

3.3 Η συμβολή της γραμματικής στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ως ξένης γλώσσας, Ειρήνη Φιλιππάκη- Warburton.

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει αρχικά πώς χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες τις γραμματικές που διέθεταν για την ελληνική γλώσσα, πώς άλλαξε ο τρόπος χρήσης και συγγραφής γραμματικών ανά τους αιώνες μέχρι σήμερα και ποιες ανάγκες οδήγησαν στις αλλαγές αυτές. Έπειτα αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους πρέπει τα γραμματικά στοιχεία μιας γλώσσας να διδάσκονται στη διδασκαλία της ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σύμφωνα με τις απόψεις γλωσσολόγων του κλάδου της διδασκαλίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

3.4 Λεξιλόγιο σε μαθητές ελληνικών στο εξωτερικό, Γεωργία Κατσιμαλή.

Το κεφάλαιο αυτό ασχολείται με τη διδασκαλία του λεξιλογίου της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε διδασκόμενους σε χώρες του εξωτερικού. Παρουσιάζονται οι προκλήσεις που συναντά ο εκπαιδευτικός κατά τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία μιας ξένης γλώσσας όσον αφορά το λεξιλόγιο που θα εντάξει στο υλικό και εκφράζονται τρία βασικά ερωτήματα που πρέπει να λάβει υπόψη ο εκπαιδευτικός ώστε να επιλέξει το λεξιλόγιο

του υλικού του: α. εάν θα διδασχτεί με συστηματικό τρόπο, β. ποιες λέξεις θα επιλεχθούν ακριβώς, και γ. με ποια μέθοδο θα διδασχτεί το λεξιλόγιο; Έπειτα αναλύονται οι τέσσερεις υποθέσεις μάθησης του λεξιλογίου, οι υποθέσεις σχετικά με το ερώτημα «πότε μία λέξη θεωρείται δύσκολη;», και οι παράγοντες που επηρεάζουν το βαθμό διατήρησης μιας λέξης στη μνήμη του διδασκόμενου. Παρουσιάζονται δέκα κριτήρια για το βαθμό πυρηνικότητας μιας λέξης και δίνονται προτεινόμενες κατευθύνσεις για τη διδασκαλία και εκμάθηση του λεξιλογίου στο πλαίσιο της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

3.5 Νέες τεχνολογίες και διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Βασίλειος Μακράκης.

Το παρόν κεφάλαιο περιγράφει τα είδη τεχνολογικού εξοπλισμού που είχανε στη διάθεσή τους οι διδάσκοντες και οι διδασκόμενοι μιας δεύτερης/ ξένης γλώσσας στο πρόσφατο παρελθόν μέχρι σήμερα και πώς το αξιοποιούσαν για την ενίσχυση της διδασκαλίας και της εκμάθησής της. Έπειτα δίνεται το θεωρητικό υπόβαθρο και η μεθοδολογία που πλαισιώνει τη χρήση της τεχνολογίας στη διδασκαλία ξένων γλωσσών και παρουσιάζονται συγκεκριμένοι τρόποι και λογισμικά που είναι διαθέσιμα για το διδακτικό αυτό σκοπό. Τέλος προτείνονται τρόποι αξιοποίησης και προσαρμογής του διαθέσιμου εξοπλισμού και υλικού στις ανάγκες των διδασκομένων της εκάστοτε ξένης γλώσσας.

Άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας

- 1. Μάθηση και διδασκαλία της ελληνικής ως μητρικής και ως δεύτερης γλώσσας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε., Ρέθυμνο, 6-8 Οκτωβρίου 2000, Τόμος Β', Επιμ. Βάμβουκας Μιχάλης- Χατζηδάκη Ασπασία. Πρακτικά Συνεδρίου.**

1.1 Το γραμματικό ποιόν ενεργείας στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας, Βαλετόπουλος Φρειδερίκος.

Η εν λόγω εργασία εξετάζει το βαθμό στον οποίον οι Έλληνες ομογενείς στο εξωτερικό που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα κατακτούν το γραμματικό ποιόν ενεργείας στα να- συμπληρώματα. Πέρα από την εξέταση του εν λόγω φαινομένου στην ελληνική γλώσσα, γίνεται επίσης και συγκριτική μελέτη του ίδιου φαινομένου σε τρεις επιπλέον γλώσσες: τη ρωσική, την αλβανική και τη σουηδική.

1.2 Εκμάθηση λεξιλογίου στην ελληνική ως ξένη γλώσσα: ανάλυση των μη αποδεκτών λεξιλογικών συνάψεων (lexical collocations) στο γραπτό λόγο ξένων φοιτητών, Θώμου Παρασκευή.

Η παρούσα εργασία εξετάζει τα λάθη ενήλικων φοιτητών που δεν αποτελούν φυσικούς ομιλητές της ελληνικής, όσον αφορά τις λεξιλογικές συνάψεις. Εξετάζεται η εμφάνιση λαθών κατά το συνδυασμό των λέξεων στο γραπτό λόγο των αλλόγλωσσων φοιτητών. Οι φοιτητές που συμμετείχαν στην έρευνα ανήκαν σε τρία επίπεδα ελληνομάθειας: το ενδιάμεσο επίπεδο, το προχωρημένο και το πολύ προχωρημένο επίπεδο.

1.3 Η συμβολή των γλωσσικών αναπαραστάσεων στην εκμάθηση των ελληνικών ως δεύτερη γλώσσα, Μουσούρη Ευαγγελία.

Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει τις σύγχρονες επιστημονικές τάσεις που επικρατούν στο πεδίο των γλωσσικών αναπαραστάσεων στη διδασκαλία δεύτερης/ ξένης γλώσσας, και στόχο έχει τη διαμόρφωση ενός σχήματος που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να υποβοηθήσει τη μελέτη των γλωσσικών αναπαραστάσεων που έχουν συλλεχτεί.

1.4 Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας μέσα από τα μαθήματα ειδικότητας: μια βασική ανάγκη για μαθητές που δεν έχουν την ελληνική ως Γ1, Ζάγκα Ελευθερία.

Η συγκεκριμένη έρευνα διεξήχθη στο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης και εξετάζει τους μαθητές που φοιτούν στο συγκεκριμένο σχολείο οι οποίοι δεν έχουν την ελληνική ως μητρική γλώσσα, παρουσιάζουν υψηλές επιδόσεις στο μάθημα της γλώσσας και στον προφορικό λόγο, αλλά παρουσίαζαν σημαντικές δυσκολίες κατά τις δοκιμασίες τους σε μαθήματα ειδικότητας του Αναλυτικού Προγράμματος και στην εκμάθηση των υπόλοιπων γνωστικών αντικειμένων.

1.5 Η από-δόμηση και η ανα-δόμηση της διαγλώσσας και η λειτουργικότητά της στη διδασκαλία της ελληνικής στους αλλοδαπούς μαθητές του δημοτικού σχολείου: συλλογή από εμπειρικά δεδομένα, Σιταρένιου Δήμητρα.

Η έρευνα αυτή επιδιώκει να εξετάσει τις διαδικασίες και στρατηγικές μάθησης που χρησιμοποιεί ο αλλόγλωσσος μαθητής της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας κατά το στάδιο της διαγλώσσας, δίνοντας έμφαση στο ρόλο που διαδραματίζει η πλούσια μορφολογία (παραγωγική και κλιτική) της ελληνικής γλώσσας. Επίσης εξηγεί τον όρο της διαγλώσσας και ερευνά την εξελικτική πορεία του αλλόγλωσσου μαθητή που βρίσκεται στο στάδιο της διαγλώσσας, τονίζοντας την παιδαγωγική χρησιμότητα του μεταβατικού αυτού σταδίου.

1.6 Για μια διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας «με έμφαση στο περιεχόμενο», Χατζηδάκη Ασπασία.

Η εισήγηση αυτή παρουσιάζει τρόπους διδασκαλίας που έχουν χρησιμοποιηθεί επιτυχώς στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν επίσης για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Οι τρόποι διδασκαλίας που προτείνονται και

παρουσιάζονται συνοπτικώς βασίζονται στη «συνδυαστική προσέγγιση στη διδασκαλία γλώσσας και περιεχομένου», δηλαδή στο συνδυασμό της διδασκαλίας του μαθήματος της γλώσσας με τα υπόλοιπα μαθήματα γνωστικών αντικειμένων.

1.7 Διαπολιτισμική ικανότητα επικοινωνίας στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Γακούδη Ανδρονίκη.

Η εργασία αυτή αποτελεί μια κριτική ανάλυση του Προγράμματος Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό Σχολείο που δημοσιεύθηκε το Φεβρουάριο του έτους 1999, όσον αφορά το θέμα της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στους αλλοδαπούς μαθητές καθώς και τη θέση του αλλοδαπού μαθητή στο ελληνικό σχολείο. Επίσης παρουσιάζει το Μοντέλο της Διαπολιτισμικής Ικανότητας Επικοινωνίας και το πώς αυτό το μοντέλο μπορεί να συμβάλει στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

1.8 Η συμβολή της λογοτεχνίας στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας (Η περίπτωση του προγράμματος Παιδεία Ομογενών), Παπαδογιάννης Ε. Νικόλαος, Νικολουδάκη- Σουρή Ελπινίκη.

Η εργασία αυτή αναπτύσσει μια μεθοδολογία διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας με έμφαση στον πολιτισμικό χαρακτήρα της ελληνικής γλώσσας. Υποστηρίζει πως η γλώσσα οφείλεται να διδάσκεται όχι μόνο ως ένα σύστημα επικοινωνίας, αλλά και ως φορέας πολιτισμικών στοιχείων. Με τη μέθοδο αυτή οι ομογενείς μαθητές στο εξωτερικό και οι αλλοδαποί μαθητές στην Ελλάδα θα μπορέσουν να εξοικειωθούν και να γνωρίσουν την ελληνική προφορική και γραπτή παράδοση.

1.9 Επιλέγοντας λογισμικό για τη διδασκαλία του μαθήματος της ελληνικής γλώσσας στους μουσουλμάνους της Θράκης, Κουτσογιάννης Δημήτρης.

Η εργασία αυτή πραγματεύεται τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται τα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας γενικότερα, και εξηγεί για ποιο λόγο δεν εκμεταλλεύονται με το σωστό τρόπο. Στη συνέχεια αναπτύσσει μία πρόταση χρήσης του τεχνολογικού εξοπλισμού για τη διδασκαλία του μαθήματος της ελληνικής γλώσσας στη

μειονοτική εκπαίδευση της Θράκης, ώστε τα μέσα να χρησιμοποιούνται έτσι ώστε να προσφέρουν εκπαιδευτικό υλικό που δε δύναται να προσφέρει κάποιο άλλο διδακτικό μέσο. Προτείνεται συγκεκριμένο είδος λογισμικού, με καθορισμένα χαρακτηριστικά και διδακτικό περιεχόμενο.

1.10 Τα συστατικά και η οργάνωση ενός λογισμικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στα μειονοτικά σχολεία της Θράκης, Τζεβελέκου Μαρία, Πασχάλης Στέφανος.

Η εισήγηση αυτή επικεντρώνεται στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στους μουσουλμάνους μαθητές της Θράκης με τη χρήση δύο προγραμμάτων λογισμικού πολυμέσων. Πρόκειται για τα προγράμματα «Ένας ιππότης στο κάστρο των γραμμάτων» και «Ένας ιππότης στο κάστρο των λέξεων». Επίσης παρουσιάζεται η μέθοδος και ο τρόπος συγκρότησης ενός ηλεκτρονικού χρηστικού λεξικού πολυμέσων 6000 λημμάτων που θα προορίζεται για το συγκεκριμένο μαθητικό κοινό της μουσουλμανικής μειονότητας.

1.11 Η διαδικασία των ελληνικών σε αρχάριους στην Αυστραλία: από την παραδοσιακή εκπαίδευση στην τηλεεκπαίδευση: προβλήματα και προοπτικές, Φρατζής Μ. Γεώργιος.

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει τη μέθοδο και το λογισμικό που χρησιμοποιεί η εξ αποστάσεως διδασκαλία ξένων γλωσσών, μεταξύ των οποίων τα νέα ελληνικά, του Πανεπιστημίου Flinders της Αυστραλίας, με αφορμή την κατάσταση που επικρατεί στα αυστραλιανά πανεπιστήμια, όπου η διδασκαλία ξένων γλωσσών διαρκώς μειώνεται λόγω ελλιπούς χρηματοδότησης, με αποτέλεσμα να προτείνεται ως λύση η εξ αποστάσεως διδασκαλία ξένης γλώσσας. Η κατάλληλη εκπαίδευση στη χρήση διδακτικού λογισμικού για το σκοπό αυτό αναμορφώνει εξ ολοκλήρου την εκπαιδευτική διαδικασία, δημιουργώντας ευκαιρίες μάθησης για όλους τους ενδιαφερόμενους, καταργώντας τους περιορισμούς του χρόνου, του χώρου και την ηλικίας.

1.12 Ανίχνευση γλωσσικών δεξιοτήτων αλλόγλωσσων και φυσικών ομιλητών στο δημοτικό σχολείο, Ιορδανίδου Άννα, Κονδύλη Μαριάννα.

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει τη συγκριτική μελέτη σχολικών εκθέσεων φυσικών ομιλητών της ελληνικής και αλλόγλωσσων μαθητών που φοιτούν σε ελληνικά σχολεία στην Ελλάδα (Ε' και ΣΤ' τάξη). Η μελέτη επικεντρώνει στην ανάλυση των γλωσσικών λαθών που παρουσιάζουν οι εκθέσεις των αλλόγλωσσων μαθητών, και παρουσιάζει τα συχνότερα λάθη που παρατηρούνται, αναλύοντας ταυτόχρονα το βαθμό επιρροής της ίδιας της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο γραπτό λόγο των αλλόγλωσσων μαθητών.

1.13 Όταν οι παλιννοστούντες και αλλοδαποί μαθητές μας κατανοούν την ελληνική γλώσσα και κάνουν λάθη: μια εμπειρική έρευνα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, Καβούρη Παναγιώτα.

Η συγκεκριμένη έρευνα εξετάζει τις αναγνωστικές δεξιότητες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ανάγνωση της ελληνικής γλώσσας οι παλιννοστούντες και οι αλλοδαποί μαθητές που φοιτούν στα σχολεία της ελληνικής εκπαίδευσης. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή μαθητών όλων των τάξεων του δημοτικού σχολείου, και η μέθοδος ανάλυσης που υιοθετήθηκε ήταν η μέθοδος ανάλυσης των άστοχων ενδείξεων.

1.14 Πρόταση για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα μειονοτικά σχολεία της Θράκης, Χαραλαμποπούλου Νίκη, Χαραλαμπόπουλος Αγαθοκλής, Χατζησαββίδης Σωφρόνης.

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει τις αρχές που ακολούθησε η παραγωγή γλωσσικού εκπαιδευτικού υλικού που προοριζόταν αποκλειστικά για τους μουσουλμάνους μαθητές της ελληνικής γλώσσας στη μειονοτική εκπαίδευση της Θράκης, τα κύρια χαρακτηριστικά του υλικού αυτού, καθώς και το διδακτικό υλικό που δημιουργήθηκε. Αναπτύσσονται και παρουσιάζονται τα τρία στάδια εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στα οποία στηρίχτηκε η εκπόνηση του έργου δημιουργίας του εν λόγω εκπαιδευτικού υλικού.

1.15 Οι δραματικές τεχνικές ως συμπλήρωμα του εγχειριδίου για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, Τακούδα Χριστίνα.

Η παρουσίαση αυτή παρουσιάζει τις δραματικές τεχνικές ως έναν καινοτόμο, ευχάριστο και αποτελεσματικό τρόπο διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, εντάσσοντάς τον στη βασική διδακτική διαδικασία. Με τις δραματικές τεχνικές στη διάθεση του εκπαιδευτικού και με την εκματάλλευσή τους, ενισχύεται ο παιδαγωγικός χαρακτήρας της διδασκαλίας και το μάθημα αποκτά πιο ευχάριστη ατμόσφαιρα. Παρουσιάζονται προτεινόμενες ασκήσεις δραματοποίησης και ενθαρρύνεται η βασιζόμενη σε ειδικά εγχειρίδια χρήση του δράματος στην τάξη.

2. Επίπεδα και κριτήρια διαπίστωσης/ πιστοποίησης της ελληνομάθειας- αποτελέσματα και προβληματισμοί ερευνητικών προγραμμάτων. Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ (Εργαστήριο Διαπολιτιστικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο 2001. Επιμ. Μιχάλης Δαμανάκης.

2.1 Προγράμματα διδασκαλίας της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, Παπαευθυμίου- Λύτρα Σοφία, Ιακώβου Μαρία.

Η εργασία αυτή κάνει μια σύντομη επισκόπηση των πρωτοβουλιών που έχει λάβει το Πανεπιστήμιο Αθηνών στον τομέα της διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, παρουσιάζοντας τα εκπαιδευτικά προγράμματα που έχουν δημιουργηθεί μέχρι στιγμής στην Ελλάδα καθώς και των εγχειριδίων που έχουν συγγραφεί και του εκπαιδευτικού υλικού που έχει συνταχθεί για τους διδακτικούς αυτούς σκοπούς.

2.2 Παιδεία Ομογενών: οργάνωση του εκπαιδευτικού υλικού σε επίπεδα, Δαμανάκης Μιχάλης.

Η εισήγηση αυτή παρουσιάζει την κατάσταση που επικρατεί στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, την Ευρώπη και την Αυστραλία, όσον αφορά τα προγράμματα διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στους ομογενείς Έλληνες. Τονίζεται η ανάγκη οριοθέτησης των επιπέδων γλωσσομάθειας της ελληνικής γλώσσας στις χώρες του εξωτερικού, παρουσιάζεται το νομικό πλαίσιο γύρω από τη διδασκαλία ομογενών Ελλήνων, οι φορείς που επιτελούν το

εκπαιδευτικό αυτό έργο, καθώς και ο βαθμός καταλληλότητας του υπάρχοντος διδακτικού υλικού για τους μαθητές της συγκεκριμένης κατηγορίας.

2.3 Κριτήρια, επίπεδα γλωσσομάθειας και θεματικές ενότητες που διαμορφώνουν το διδακτικό υλικό, Τάμης Αναστάσιος.

Η παρούσα εργασία εξετάζει τα επίπεδα ελληνομάθειας στην Αυστραλία. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζει τους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό των επιπέδων γλωσσομάθειας της ελληνικής γλώσσας στην Αυστραλία, τους στόχους της εκμάθησής της, τους στόχους που θέτουν τα υπάρχοντα προγράμματα διδασκαλίας, και τέλος παρουσιάζει αναλυτικά τα επίπεδα γλωσσικής επάρκειας της ελληνικής.

2.4 Επίπεδα ελληνομάθειας και οι εξετάσεις του GCSE: η εμπειρία της Βρετανίας, Λουκά- Crann Μαργαρίτα.

Η εργασία αυτή στόχο έχει να παρουσιάσει τη δομή, το περιεχόμενο και τους στόχους των εξετάσεων GCSE (Γενικό Πιστοποιητικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) του βρετανικού εκπαιδευτικού συστήματος. Επίσης αναλύονται οι δεξιότητες στις οποίες εξετάζονται οι μαθητές της ελληνικής γλώσσας στη Βρετανία.

2.5 Ανάπτυξη των επιπέδων γλωσσομάθειας σε συνδυασμό με την ελληνομάθεια των Ελλήνων στη Ρωσία, Ουκρανία και Γεωργία, Μακρή- Τσιλιπάκου Μαριάνθη, Χατζηπαναγιωτίδη Άννα.

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει και αναλύει τα επίπεδα γλωσσομάθειας της ελληνικής γλώσσας στις παρευξείνιες χώρες Ρωσία, Ουκρανία και Γεωργία, και έπειτα προτείνει ένα διαχωρισμό επιπέδων που βασίζεται σε πέντε επίπεδα. Στη συνέχεια επεξηγεί το διαχωρισμό αυτό με βάση τα γενικά και ειδικά κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κάθε επιπέδου. Παρουσιάζονται οι στόχοι του κάθε επιπέδου, καθώς και το περιεχόμενό τους, με βάση τις επικοινωνιακές περιστάσεις που πραγματεύονται, τις γλωσσικές λειτουργίες που εισάγουν και τα γραμματικά φαινόμενα που διδάσκουν.

2.6 Ταχύρρυθμη διδασκαλία των ελληνικών: επίπεδα, σκοποθεσία, διδακτική προσέγγιση, Κατσημαλή Γ., Αμπάτη Α., Αντωνίου Μ., Γαλαζούλα Μ., Θωμαδάκη Ευ., Μαγγανά Α., Μιχαλακοπούλου Π., Παπαδοπούλου Δ., Πουλοπούλου Μ.

Η εργασία αυτή παρουσιάζει τη σειρά εγχειριδίων διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας που προορίζεται για ταχύρρυθμη διδασκαλία της ελληνικής σε έφηβους ομογενείς στο εξωτερικό. Το εν λόγω εγχειρίδιο δημιουργήθηκε για μαθητές επιπέδου ψευδοαρχαρίων. Παρατίθεται διαγνωστικό τεστ για τον καθορισμό του επιπέδου του μαθητή ως ψευδοαρχαρίου ή αρχαρίου.

2.7 Γραμματική και Αναλυτικά Προγράμματα, Φιλιππάκη- Warburton Ειρήνη.

Η έρευνα αυτή βασίζεται στη διδακτική εμπειρία της διδασκαλίας της ελληνικής στους ομογενείς μαθητές της Βρετανίας (κυρίως Ελληνόπαιδα από την Κύπρο) και σκοπό έχει να εξετάσει το ρόλο και τη θέση της γραμματικής στον τομέα της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Καθορίζεται ο όγκος και τα φαινόμενα της γραμματικής που πρέπει να διδάσκονται στο εκάστοτε επίπεδο διδασκαλίας της ελληνικής, αλλά και ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη διαδικασία αυτή.

2.8 Διδασκαλία στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού στα Ελληνόπουλα του εξωτερικού: προθέσεις και εφαρμογές, Χουρδάκης Αντώνιος.

Η εργασία αυτή ασχολείται με τη διδασκαλία των πολιτισμικών και ιστορικών στοιχείων της ελληνικής γλώσσας σε Ελληνόπουλα του εξωτερικού με σκοπό τη συγκρότηση και ενίσχυση της ταυτότητάς τους ως Έλληνες. Προτείνεται η επίτευξη αυτού του εκπαιδευτικού στόχου με την οργάνωση του διδακτικού υλικού με βάση τρία επίπεδα που παρουσιάζονται αναλυτικά: τη μικροϊστορία, τη μεσοϊστορία, και τέλος τη μακροϊστορία. Παρουσιάζονται οι αρχές που θα πρέπει να ακολουθηθούν και οι εφαρμογές στην παραγωγή διδακτικού υλικού που εστιάζει στην ιστορική και πολιτισμική ελληνική ταυτότητα.

2.9 Γλωσσομαθησιακή πορεία των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: εργαλεία αξιολόγησης της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Βαρλοκώστα Σπυριδούλα, Μάρκου Μαρία, Τριανταφυλλίδου Λήδα.

Η εργασία αυτή αφορά το ερευνητικό πρόγραμμα «Εκπαίδευση Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών» που αποτελεί παρέμβαση στην εκπαιδευτική διαδικασία της εν λόγω ομάδας με σκοπό την ομαλή ένταξή τους στην ελληνική εκπαιδευτική διαδικασία. Αρχικά παρουσιάζονται προβληματισμοί που αφορούν την αξιολόγηση της γλωσσικής επάρκειας των μαθητών αυτών, τα αποτελέσματα ερευνών και συνεντεύξεων που διεξήχθησαν σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και τέλος επιχειρείται η κατάταξη γραμματικών φαινομένων στο ανάλογο επίπεδο γλωσσομάθειας.

2.10 Κατάρτιση κριτηρίου ελληνομάθειας Τσιγγανοπαίδων: εργασία σε εξέλιξη, Ντάλτας Περικλής.

Η παρούσα μελέτη αφορά το ερευνητικό πρόγραμμα «Εκπαίδευση Τσιγγανοπαίδων» του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, και πιο συγκεκριμένα το έργο «Ανάπτυξη Επιπέδων Γλωσσομάθειας για την Ελληνική ως Δεύτερη Γλώσσα» που εντάσσεται στο πρόγραμμα αυτό. Στην ανακοίνωση αυτή παρουσιάζονται οι στόχοι του εν λόγω έργου, το περιεχόμενο του κριτηρίου ελληνομάθειας των Τσιγγανοπαίδων, το περιεχόμενο της έρευνας αυτής καθώς και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε.

2.11 Η διδασκαλία της ελληνικής στα μειονοτικά σχολεία της Θράκης, Φραγκουδάκη Άννα, Μοσχονάς Σπύρος, Ιορδανίδου Άννα.

Η παρουσίαση αυτή επεξηγεί τις ανάγκες που οδήγησαν στη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού και στην κατάλληλη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα στα σχολεία της μειονοτικής εκπαίδευσης στη Θράκη, μία δράση που εντάσσεται στο πρόγραμμα «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων». Παρουσιάζεται λεπτομερώς η κατάσταση που επικρατεί στο περιβάλλον της μειονότητας και που ευθύνεται για τη λιγοστή έκθεση των μουσουλμανοπαίδων στην ελληνική γλώσσα. Έπειτα δίνονται τα χαρακτηριστικά γνωσρίσματα του νέου εκπαιδευτικού υλικού που έχει δημιουργηθεί για τη διδασκαλία της

ελληνικής γλώσσας στη μειονότητα, και τέλος οι παιδαγωγικές αρχές στις οποίες στηρίζεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της μειονοτικής εκπαίδευσης.

2.12 Πιστοποίηση επάρκειας της ελληνομάθειας: επίπεδα γλωσσομάθειας, Τσαγγαλίδης Αναστάσιος, Ευσταθιάδης Στάθης.

Η παρουσίαση αυτή αφορά το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (ΚΕΛ) και κάνει μια σύντομη παρουσίαση των βασικών σκοπών του, της λειτουργίας του και της δομής του. Στη συνέχεια αναλύει ζητήματα που σχετίζονται με την πρωτοβουλία του ΚΕΛ να διεξάγει εξετάσεις και να χορηγεί πιστοποιητικό διαφόρων επιπέδων ελληνομάθειας στο εκάστοτε από τα τέσσερα επίπεδα γλωσσικής ευχέρειας, και τέλος δίνονται κάποιες κατευθύνσεις για τα μελλοντικά σχέδια του ΚΕΛ όσον αφορά την χορήγηση πιστοποιητικού ικανότητας διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε αλλοδαπούς ελληνομαθείς.

2.13 Το Αναλυτικό Πρόγραμμα για παλιννοστούντες και αλλοδαπούς. Ο ρόλος του κριτηρίου αρχικής εκτίμησης του βαθμού κατοχής της ελληνικής γλώσσας, Μελάς Διονύσιος.

Η εργασία αυτή σχετίζεται με το Αναλυτικό Πρόγραμμα (Α.Π.) για παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές που ανέλαβε να συντάξει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.). Περιγράφονται οι ενέργειες που ανέλαβε το Π.Ι. για την παραγωγή διδακτικού υλικού, τη δημιουργία διαγνωστικού τεστ για τον καθορισμό του επιπέδου γνώσης της ελληνικής που κατέχουν οι μαθητές, και για την κατάλληλη επιμόρφωση των διδασκόντων και των σχολικών συμβούλων όσον αφορά τη διδασκαλία τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν μέσα από τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας και οι γλωσσικές ικανότητες που πρέπει να παρουσιάσουν οι μαθητές με το πέρας της διδακτικής διαδικασίας. Τέλος παρουσιάζεται η δομή και ο τρόπος λειτουργίας του διαγνωστικού τεστ γλωσσικών δεξιοτήτων της ελληνικής που δημιουργήθηκε για παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές.

2.14 Διαγνωστικά τεστ και επίπεδα γλωσσομάθειας: η περίπτωση των ΗΠΑ, Μιχόπουλος Αριστοτέλης.

Η ανακοίνωση αυτή κάνει μια ανασκόπηση των διαγνωστικών γλωσσικών τεστ από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, ξεκινώντας από τον αρχαίο ελλαδικό χώρο και καταλήγοντας στο είδος των δίγλωσσων διαγνωστικών τεστ του αιώνα μας, εστιάζοντας στο Regents Language Dominance Test που δημιουργήθηκαν στις ΗΠΑ από την Αρχιεπισκοπή Βόρειας και Νότιας Αμερικής με σκοπό τη διδασκαλία ολιγότερο ομιλούμενων γλωσσών (LCTLs- Less Commonly Taught Languages), εκ των οποίων και η ελληνική.

2.15 Η χρήση των υπολογιστών και του διαδικτύου στην ανάπτυξη και διάχυση γλωσσικών τεστ, Μακράκης Βασίλειος.

Η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει τις κατηγορίες και τα είδη γλωσσικών τεστ που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο, τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν τα διαδικτυακά γλωσσικά τεστ στους διδάσκοντες και τους διδασκόμενους μίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας, τα μειονεκτήματά τους, και δίνει κατευθύνσεις για τη μελλοντική δημιουργία διαδικτυακών γλωσσικών τεστ. Παρατίθεται κατάλογος διαδικτυακών συνδέσμων για εύρεση γλωσσικών τεστ στο διαδίκτυο.

3. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα: Πρακτικά της 31^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: 16-18 Απριλίου 2010- Διδασκαλία και Εκμάθηση της Ελληνικής, Θεσσαλονίκη 2011, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

3.1 Η εκπαίδευση των αλλόγλωσσων μαθητών ενός διαπολιτισμικού σχολείου, Αναστασία Αμπάτη.

Η εργασία αυτή αφορά το δημοτικό σχολείο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης Παλαιού Φαλήρου στην Αθήνα, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που ακολουθεί, αλλά και τις διαφορετικές γλωσσικές και πολιτισμικές καταβολές των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών που φοιτούν σε αυτό. Στη συνέχεια αναπτύσσονται οι απόψεις εννέα διδασκόντων του εν λόγω σχολείου σχετικά με τις δυσκολίες μάθησης που παρουσιάζουν οι μαθητές. Δίνονται επίσης προτάσεις και κατευθύνσεις για μελλοντικές αλλαγές της πρακτικής του σχολείου ώστε να εξυπηρετούνται καλύτερα οι εκπαιδευτικές αρχές που πρεσβεύει.

3.2 Παράγοντες που επηρεάζουν την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου στην εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, Βενετσιάνα Αστάρα, Ευγενία Βασιλάκη.

Η μελέτη αυτή παρουσιάζει μια έρευνα που σκοπό έχει να εξετάσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την παραγωγή τόσο γραπτού όσο και προφορικού λόγου σε ενήλικους σπουδαστές της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Οι σπουδαστές προέρχονται από δύο ομάδες, πρώτον αυτοί που σπουδάζουν την ελληνική στο Διδασκαλείο Νέας Ελληνικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με σκοπό την απόκτηση πιστοποιητικού ελληνομάθειας, και δεύτερον οι αλλόγλωσσοι σπουδαστές της ελληνικής που τη διδάσκονται στα μαθήματα ελληνικής γλώσσας του Πανεπιστημίου Αθηνών στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών LLP/ Erasmus. Γίνεται περιγραφή της έρευνας, της μεθοδολογίας της και των αποτελεσμάτων με έναν καταληκτικό σχολιασμό τους.

3.3 Η υιοθέτηση της επικοινωνιακής προσέγγισης στη διδασκαλία του λεξιλογίου της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας στη δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση, Σοφία Ζερδελή, Τριανταφυλλιά Σαραφίδου.

Η εργασία αυτή επιχειρεί να παρουσιάσει μια πρόταση διδασκαλίας του λεξιλογίου της ελληνικής σε μαθητές ελληνικών διαπολιτισμικών σχολείων. Η μέθοδος στην οποία στηρίζεται ο προτεινόμενος τρόπος διδασκαλίας είναι η επικοινωνιακή προσέγγιση. Διερευνώνται οι κυριότερες στρατηγικές εκμάθησης του λεξιλογίου της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας και το πώς διεπιδρούν με τις επικοινωνιακές στρατηγικές που χρησιμοποιούν οι αλλόγλωσσοι μαθητές. Τέλος παρατίθενται ενδεικτικές ασκήσεις ανάπτυξης του λεξιλογίου που βασίζεται στην προσέγγιση που παρουσιάστηκε.

3.4 Στρατηγικές αποκρυπτογράφησης του λεξιλογίου της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: η συμβολή της γραμματικής, Μαρία Ιακώβου, Αθανασία Κατσαλήρου.

Η εργασία αυτή παρουσιάζει μια έρευνα κατά την οποία έγινε παρατήρηση των διδασκομένων της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας όσον αφορά το πώς αντιμετωπίζουν το άγνωστο λεξιλόγιο της ελληνικής γλώσσας που συναντούν σε κείμενα γραπτού λόγου. Παρουσιάζεται

η μεθοδολογία και τα αποτελέσματα της έρευνας. Τελικά συμπεράσματα της έρευνας αφορούν τους τύπους γνώσης στους οποίους οι διδασκόμενοι καταφεύγουν κατά την προσπάθεια κατανόησης γραπτών κειμένων, τις στρατηγικές κατανόησης που χρησιμοποιούν για να κατανοήσουν το άγνωστο λεξιλόγιο, τη σημασία της γνώσης της γραμματικής της δεύτερης γλώσσας στην αποκρυπτογράφηση του άγνωστου λεξιλογίου, και το πώς θα μπορούσαν οι διδάσκοντες να ενισχύσουν τις ικανότητες αυτές προκειμένου να βοηθήσουν τους μαθητές τους στην κατανόηση του λεξιλογίου.

3.5 Βιβλίο ελληνικής Α' λυκείου για το Ελληνοαλβανικό Αρσάκειο Κολέγιο Τιράνων, Σύλα Κλειδή, Μαρία Μπουζινέλου, Μαρίλη Δουζίνα.

Η ανακοίνωση αυτή αφορά το προς- έκδοση βιβλίο που προορίζεται για διδακτικό εγχειρίδιο της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας για τους μαθητές της Α' λυκείου του Ελληνοαλβανικού Αρσακείου Κολεγίου Τιράνων. Παρουσιάζονται οι στόχοι που επιδιώκει το βιβλίο, οι μέθοδοι, η θεματολογία του βιβλίου, το υλικό που χρησιμοποιήθηκε, η δομή και οι αρχές στις οποίες στηρίζεται το εγχειρίδιο.

3.6 Λογοτεχνία και διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε ενηλίκους, Μαρία Κοκκινίδου.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί μια σύντομη ανασκόπηση της θέσης της νεοελληνικής λογοτεχνίας στα διδακτικά εγχειρίδια της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που προορίζονται για ενηλίκους. Επίσης τονίζεται η ανάγκη χρήσης λογοτεχνικών κειμένων στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, και προτείνονται κάποιες ενδεικτικές δραστηριότητες για το μάθημα. Τέλος, γίνεται παρουσίαση κάποιων ζητημάτων σχετικά με αυτό το θέμα ώστε να αναπτυχθεί συζήτηση και προβληματισμός για μελλοντικές έρευνες.

3.7 Αξιολογώντας την επάρκεια ελληνομάθειας, Ιωάννα Κοψίδου, Άννα Μούτη.

Η συγκεκριμένη μελέτη σκοπό έχει να αξιολογήσει αφενός τον τρόπο με τον οποίο αξιολογείται η επάρκεια ξένων γλωσσών γενικά αλλά και στη συνέχεια με μια έμφαση στην αξιολόγηση της ικανότητας χρήσης της ελληνικής γλώσσας με σκοπό την πιστοποίηση της

ελληνομάθειας. Έπειτα αξιολογείται ο τρόπος που έχει υιοθετήσει το ΣΝΕΓ (Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας) του ΑΠΘ για την αξιολόγηση της ελληνομάθειας και τη χορήγηση πιστοποιητικού της στους αλλοδαπούς φοιτητές της ελληνικής.

3.8 Η χρήση της ρηματικής όψης στη νέα ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα: πορίσματα εμπειρικής έρευνας από τις εξετάσεις πιστοποίησης ελληνομάθειας, Μαρίνα Ματθαιουδάκη, Ιωάννα Κίτσου, Δημήτρης Τζιμώκας.

Η παρούσα μελέτη ερευνά τη χρήση του γραμματικού φαινομένου της ρηματικής όψης από αλλοδαπούς σπουδαστές της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας στο πλαίσιο των εξετάσεων πιστοποίησης ελληνομάθειας που διεξάγει το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Η έρευνα ακολουθεί τη μέθοδο της ανάλυσης λαθών ως προς τη συχνότητα χρήσης. Το επίπεδο στο οποίο εστιάζει η έρευνα είναι το Β' και Γ' επίπεδο ελληνομάθειας. Παρουσιάζεται η μέθοδος, η ανάλυση δεδομένων και τα αποτελέσματα της έρευνας, και τέλος δίνονται διδακτικές προτάσεις πάνω στο θέμα που πραγματεύεται η έρευνα.

3.9 Κίνητρα και στάση των αλλόγλωσσων μαθητών σε διαπολιτισμικό γυμνάσιο κατά την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Αρετή- Μαρία Σουγάρη, Κωνσταντίνα Ηλιοπούλου.

Η συγκεκριμένη ανακοίνωση παρουσιάζει μία έρευνα που εξετάζει τις στάσεις αλλοδαπών μαθητών της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας απέναντι στην εν λόγω γλώσσα, την ελληνική κουλτούρα, τις γλωσσικές δεξιότητές τους σε αυτήν, καθώς και τα κίνητρα που διαθέτουν για την εκμάθησή της. Η διεξαγωγή της έρευνας έγινε στο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Πυλαίας Θεσσαλονίκης και συμμετείχαν 99 μαθητές των τάξεων της Α', Β', και Γ' γυμνασίου, και ηλικιακού φάσματος από 13 έως 18 ετών.

3.10 Κειμενογλωσσολογικοί παράγοντες στη διδασκαλία του κλιτικού αναδιπλασιασμού της ελληνικής σε φυσικούς ομιλητές γερμανικών γλωσσών, Αλέξανδρος Τάντος.

Η παρούσα ανακοίνωση αφορά το φαινόμενο του κλιτικού αναδιπλασιασμού της ελληνικής γλώσσας και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν φυσικοί ομιλητές γερμανικών γλωσσών κατά

την εκμάθηση και χρήση του. Αρχικά παρουσιάζεται το εν λόγω φαινόμενο στην ελληνική, στη συνέχεια επισημαίνονται τα σημεία παρεμβολής που εντοπίζονται ανάμεσα στην ελληνική και σε ορισμένες (κυρίως τη γερμανική) γερμανικές γλώσσες, αναλύονται τα σημεία δυσκολίας που παρατηρούνται κατά την εκμάθηση του φαινομένου από την προαναφερόμενη ομάδα ομιλητών, και δίνονται διδακτικές προτάσεις για παρέμβαση και υποβοήθηση της εκμάθησης του φαινομένου με ενδεικτικές ασκήσεις.

3.11 Διδάσκοντας μέσω της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στις συμβατικές τάξεις: η φιλοσοφία του ΔΕΠΠΣ και οι πρακτικές των δασκάλων, Ασπασία Χατζηδάκη.

Η παρούσα εργασία αφορά μια εμπειρική έρευνα που διεξήχθη σε συμβατικές τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και ερευνά το βαθμό στον οποίον οι εκπαιδευτικοί τροποποιούν τον τρόπο διδασκαλίας τους ώστε να βοηθήσουν την προσαρμογή στο σχολικό περιβάλλον και στην εκπαιδευτική διαδικασία των αλλόγλωσσων μαθητών που φοιτούν στα σχολεία αυτά. Επίσης σχολιάζεται το σύνολο οδηγιών του ΔΕΠΠΣ και του Αναλυτικού Προγράμματος σχετικά με τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε αλλοδαπούς μαθητές και σε φυσικούς ομιλητές της ελληνικής στις συμβατικές τάξεις. Γίνεται, τέλος, συζήτηση πάνω στις προκλήσεις που συναντούν οι εκπαιδευτικοί σε ένα τέτοιο διδακτικό περιβάλλον και στο πώς αντιμετωπίζουν τις ανερχόμενες προκλήσεις.

3.12 Οι σύνθετες λεξικές μονάδες κατά τη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, Θωμαή Ρουσουλιώτη.

Η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει μία προκαταρκτική έρευνα σε γραπτά συμμετεχόντων στο πλαίσιο των εξετάσεων για την πιστοποίηση ελληνομάθειας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας όσον αφορά τη δυσκολία χρήσης των σύνθετων λεξικών μονάδων της νέας ελληνικής από μη φυσικούς ομιλητές της. Τα γραπτά που χρησιμοποιήθηκαν ως υλικό της έρευνας αφορούσαν το Β', Γ και Δ' επίπεδο ελληνομάθειας, και έτσι η ερευνήτρια εστίασε στη χρήση σύνθετων λεξικών μονάδων από χρήστες της ελληνικής γλώσσας που βρίσκονται σε προχωρημένο επίπεδο.

3.13 Οι στερεότυπες εκφράσεις στη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2: προσδιορισμός της έννοιας του μαθησιακού φορτίου, Παρασκευή Σαββίδου.

Η παρούσα ανακοίνωση έχει σκοπό να μελετήσει την έννοια του μαθησιακού φορτίου (learning burden) των στερεότυπων εκφράσεων. Η έννοια του μαθησιακού φορτίου αναφέρεται στο μέγεθος της προσπάθειας που πρέπει να καταβάλλει ο διδασκόμενος μίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας ώστε να μάθει ένα λεξικό στοιχείο, η οποία προσπάθεια επηρεάζεται από ένα σύνολο παραγόντων, μεταξύ των οποίων είναι τα ενδολεξικά χαρακτηριστικά μίας λέξης, τον οποίο παράγοντα εξετάζει η παρούσα μελέτη.

3.14 Τάσεις και προτάσεις για τη διδασκαλία του ακαδημαϊκού λόγου σε ξενόγλωσσους φοιτητές των ελληνικών πανεπιστημίων, Χριστίνα Τακούδα.

Η ανακοίνωση αυτή αφορά τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε αλλοδαπούς μαθητές για ακαδημαϊκούς σκοπούς στα ελληνικά πανεπιστήμια. Επιχειρείται μια κριτική επισκόπηση θεωριών που μπορούν να εφαρμοστούν στη διδασκαλία του ακαδημαϊκού λόγου στην ελληνική γλώσσα των μη φυσικών ομιλητών της κατά τα πρώτα εξάμηνα φοίτησής τους σε ελληνικά πανεπιστήμια.

3.15 Η παραγωγική μορφολογία στην ελληνική ως δεύτερη γλώσσα: ενδείξεις από παιδιά με μητρική γλώσσα την τουρκική, Ειρήνη Κόντα.

Η παρούσα ανακοίνωση διερευνά το πώς ο σχηματισμός παράγωγων λέξεων επηρεάζεται από το βαθμό συχνότητας και παραγωγικότητας του κάθε επιθήματος, και το κατά πόσο νεαροί μαθητές της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας με μητρική γλώσσα την τουρκική εφαρμόζουν τις κατάλληλες γραμματικές και σημασιολογικές δομές όταν χρησιμοποιούν παραγωγικά επιθήματα στην ελληνική γλώσσα. Η μελέτη που διεξήχθη και παρουσιάζεται στην παρούσα ανακοίνωση εξέτασε τον προφορικό λόγο 29 συμμετεχόντων μαθητών της α', β', και γ' γυμνασίου ηλικίας 12-15 ετών οι οποίοι έχουν την τουρκική ως μητρική γλώσσα. Ως ομάδα ελέγχου χρησιμοποιήθηκε ένα σύνολο 14 μονόγλωσσων φυσικών ομιλητών της ελληνικής.

3.16 Απόκτηση της συμφωνίας ουσιαστικού- επιθέτου στην ελληνική ως Γ2: συγκριτική μελέτη δύο διδακτικών παρεμβάσεων, Δέσποινα Παπαδοπούλου, Kjenija Zmijanjac, Ελένη Αγαθοπούλου.

Η παρούσα παρουσιάζει τη μέθοδο διδασκαλίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας ΔΒΓΕ (διδασκαλία βάσει της γλωσσικής επεξεργασίας) και περιγράφει τα τρία στάδια που περιλαμβάνει η μέθοδος αυτή. Έπειτα παρουσιάζει τη μέθοδο διδασκαλίας με εστίαση στον τύπο (ΕΤ). Στη συνέχεια παρουσιάζει μια έρευνα η οποία αφορά το κατά πόσο η μέθοδος διδασκαλίας βάσει της γλωσσικής επεξεργασίας σε σύγκριση με τη μέθοδο διδασκαλίας με εστίαση στον τύπο ενισχύουν την εκμάθηση του φαινομένου της συμφωνίας ουσιαστικού-επιθέτου στην ελληνική ως δεύτερη γλώσσα. Οι συμμετέχοντες της έρευνας ήταν 16 σπουδαστές της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας που φοίτησαν στο Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Α.Π.Θ.

3.17 Ηλεκτρονικό σώμα κειμένων εκμάθησης της νέας ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: προς ένα ερευνητικό και διδακτικό εργαλείο, Δημήτρης Τζιμωκας.

Το άρθρο αυτό έχει ως θέμα τα ηλεκτρονικά σώματα κειμένων (ΗΣΚ) που προορίζονται ειδικά για εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Αρχικά αποσαφηνίζεται ο εν λόγω όρος, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά του περιεχομένου του, και οι φορείς που υλοποιούν το έργο της συλλογής κειμένων και της κατασκευής του σώματος κειμένων που προορίζεται για τον εκπαιδευτικό αυτό σκοπό. Έπειτα περιγράφονται οι πρακτικές εφαρμογές και οι σχεδιαστικές προδιαγραφές του σώματος αυτού. Τέλος, παρουσιάζονται οι μέθοδοι, τα τεχνολογικά μέσα και το λογισμικό που χρειάζεται για την επεξεργασία του ηλεκτρονικού σώματος κειμένου για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

4. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα: Πρακτικά της 30^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: 2-3 Μαΐου 2009, Θεσσαλονίκη 2009, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

4.1 Πραγματολογική ικανότητα στην ελληνική ως Γ2: Αρνήσεις προσκλήσεων, Σπυριδούλα Μπέλλα.

Η ανακοίνωση αυτή αφορά το ζήτημα της εκμάθησης και χρήσης πραγματολογικών ικανοτήτων στη χρήση δομών άρνησης μιας πρόσκλησης από μέρους των ομιλητών της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Παρουσιάζεται μια έρευνα που διερευνά την ικανότητα αυτή όπως παρουσιάζεται από 60 άτομα με μητρική γλώσσα την αλβανική, την αραβική, τη ρωσική και τη βουλγαρική, οι οποίοι είναι χρήστες της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε

προχωρημένο επίπεδο. Παρουσιάζονται τα ευρήματα και τα δεδομένα της έρευνας και τέλος αναλύονται με σκοπό την εξαγωγή ερευνητικών συμπερασμάτων.

5. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα: Πρακτικά της 33^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: 26-27 Απριλίου 2012, Θεσσαλονίκη 2012, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

5.1 Η απόδοση γένους στην ελληνική ως δεύτερη γλώσσα: ενδείξεις από παιδιά με μητρική γλώσσα την τουρκική, Ειρήνη Κόντα.

Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει μία έρευνα με θέμα εξέτασης το πώς αποδίδουν την κατηγορία του γραμματικού γένους στα ουσιαστικά και το άρθρο μαθητές που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα και μιλούν ως μητρική γλώσσα την τουρκική. Οι συμμετέχοντες ήταν σχολικής ηλικίας από 12 έως 14 ετών και φοιτούσαν στις τάξεις της α' και της β' γυμνασίου. Οι συμμετέχοντες εξετάστηκαν με προφορικό τρόπο και ανήκαν σε τέσσερα διαφορετικά επίπεδα γλωσσομάθειας όσον αφορά το επίπεδο χρήσης της ελληνικής.

5.2 Το γραμματικό γένος στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, Άννα Αναστασιάδη- Συμεωνίδη.

Το άρθρο αυτό προσφέρει το θεωρητικό υπόβαθρο όσον αφορά το χαρακτηριστικό του γένους στην ελληνική γλώσσα όσον αφορά το μορφολογικό επίπεδο ανάλυσης. Περιγράφεται επίσης η λειτουργία του γραμματικού γένους της ελληνικής και ο βαθμός πολυπλοκότητάς του στο μορφολογικό και σημασιολογικό επίπεδο ανάλυσης. Έπειτα παρουσιάζεται το σύστημα γένους της ελληνικής όπως συνδυάζεται με τα ουσιαστικά. Τέλος, δίνονται κατευθύνσεις για τον τρόπο διδασκαλίας του γένους της ελληνικής σε αλλόγλωσσους διδασκόμενους και γίνεται ανάλυση λαθών που παρατηρούνται στη χρήση του εν λόγω φαινομένου της ελληνικής από χρήστες της ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

6. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα: Πρακτικά της 34^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: 17-18 Μαΐου 2013, Θεσσαλονίκη 2013, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

6.1 Η συμφωνία γένους στην ελληνική ως δεύτερη γλώσσα: ενδείξεις από παιδιά με μητρική γλώσσα την τουρκική, Ειρήνη Κόντα.

Η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει μια έρευνα που εξετάζει τις μορφοφωολογικές και σημασιολογικές μεταβλητές που επηρεάζουν την απόδοση συμφωνίας γένους επιθέτου-ουσιαστικού στην ελληνική γλώσσα από ομιλητές της ως δεύτερης γλώσσας με πρώτη γλώσσα την τουρκική. Οι 125 συμμετέχοντες ήταν μαθητές σε γυμνάσια σχολεία της Ξάνθης που διδάσκονταν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα και βρίσκονταν σε ηλικία από 12 έως 15 ετών. Παρατηρήθηκε ότι οι τουρκόφωνοι μαθητές της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας ανήκαν σε 4 διαφορετικά επίπεδα γλωσσομάθειας, από αρχάριους μέχρι προχωρημένους.

7. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα: Πρακτικά της 35^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: 9-10 Μαΐου 2014, Θεσσαλονίκη 2014, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

7.1 Αποτίμηση σχεδίων μαθήματος κατά τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης/ δεύτερης γλώσσας: εργαλεία διδασκαλίας ή δείκτες αξιολόγησης; Κ. Ηλιοπούλου, Α.Μ. Σουγαρη.

Η εργασία αυτή επιχειρεί να επιμορφώσει τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν την ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα ως προς το σχεδιασμό του προγράμματος διδασκαλίας, την επιλογή και βελτίωση της διδακτικής τους προσέγγισης και των διαθέσιμων διδακτικών μεθόδων που μπορούν να ενσωματώσουν στη διδασκαλία τους. Η ανακοίνωση αυτή χωρίζεται σε δύο σκέλη: το θεωρητικό και το πρακτικό. Στο θεωρητικό σκέλος αναλύονται ξεχωριστά τα στάδια σχεδιασμού του μαθήματος από τα οποία πρέπει να περάσει ο εκπαιδευτικός, και αναφέρονται οι δυσκολίες που ενδέχεται να παρουσιαστούν κατά τη διαδικασία σχεδιασμού. Στο πρακτικό σκέλος της εργασίας γίνεται εκτίμηση των διδακτικών αποτελεσμάτων που αποκομίζουν οι διδασκόμενοι με βάση το πρόγραμμα διδασκαλίας που ακολουθήθηκε σε συνάρτηση με τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά, ενώ παράλληλα εξετάζονται τα γλωσσικά τους λάθη.

7.2 Η διδασκαλία του επιθέτου και της γραμματικής συμφωνίας: αποτίμηση αποτελεσμάτων δειγματικών διδασκαλιών της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Κ. Κακαρίκος, Ε. Κοντοκόστα.

Η μελέτη αυτή ασχολείται με τη διδασκαλία του φαινομένου της γραμματικής συμφωνίας και του επιθέτου της ελληνικής σε αλλοδαπούς μαθητές που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα. Σκοπός της μελέτης είναι να προταθούν διδακτικές παρεμβάσεις που θα ενισχύσουν

τους διδασκόμενους της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στην εκμάθησή του εν λόγω φαινομένου. Παρουσιάζεται επίσης μία έρευνα που εξετάζει τη χρήση αυτού του φαινομένου από 28 αλλοδαπούς μαθητές των Τάξεων Υποδοχής. Οι συμμετέχοντες της έρευνας προέρχονταν κυρίως από τα Βαλκάνια, της Ασία και την Αφρική, αλλά στην πλειονότητά τους γεννήθηκαν στην Ελλάδα.

7.3 Λεξιλόγιο και γραμματική στη δεύτερη γλώσσα: η περίπτωση του προφορικού λόγου των παιδιών ρομά προσχολικής ηλικίας, Μ. Κατσάνου, Σ. Βαρλοκόστα.

Η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει μία έρευνα που διεξήχθη και ερευνά τα είδη λαθών που παρατηρούνται στον προφορικό λόγο παιδιών καταγωγής ρομά προσχολικής ηλικίας. Τα 30 παιδιά που συμμετείχαν στην έρευνα προέρχονταν από τρία νηπιαγωγεία του νομού Αττικής και βρίσκονταν σε ηλικία 4 έως 6 ετών. Τα παιδιά εξετάστηκαν με λεκτικές και μη λεκτικές δοκιμασίες. Οι συχνότερες αποκλίσεις στη γλωσσική παραγωγή των συμμετεχόντων αποτελούσαν λάθη διγλωσσικού χαρακτήρα και λάθη διαλεκτικού χαρακτήρα.

8. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα: Πρακτικά της 36^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: 24-25 Απριλίου 2015, Θεσσαλονίκη 2015, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

8.1 Η κατάκτηση της παραγωγικής μορφολογίας στην ελληνική ως δεύτερη γλώσσα από τουρκόφωνα παιδιά, Ειρήνη Κόντα.

Το άρθρο αυτό αφορά μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε με σκοπό να εξετάσει το πώς παιδιά με μητρική γλώσσα την τουρκική σχηματίζουν παράγωγες λέξεις στην ελληνική ως δεύτερη γλώσσα και το πώς η ικανότητα αυτή επηρεάζεται από το είδος και την ποσότητα γλωσσικού εισαγόμενου της ελληνικής με το οποίο έρχονται σε επαφή. Επίσης εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο τα παιδιά αυτά κατακτούν την ελληνική παραγωγική μορφολογία γενικότερα και το πώς το αντίστοιχο είδος μορφολογίας της μητρικής τους γλώσσας επηρεάζει τη διαδικασία αυτή. Στην έρευνα συμμετείχαν 124 τουρκόφωνα παιδιά ηλικίας 12 έως 15 ετών τα οποία είναι εκτεθειμένα στην ελληνική από την ηλικία των 5-6 ετών. Τα παιδιά αυτά φοιτούσαν στην α' και β' γυμνασίου τεσσάρων επαρχιακών σχολείων στη Θράκη, και ανήκαν σε 4 διαφορετικά επίπεδα γλωσσομάθειας της ελληνικής, από το επίπεδο των αρχαρίων έως των προχωρημένων.

8.2 Η ορθογραφία στην περιγραφή και τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Α. Παντέλογλου.

Η ανακοίνωση αυτή αποτελεί μια απόπειρα να απαντήσει σε ορισμένα ερωτήματα που σχετίζονται με το ορθογραφικό σύστημα της νέας ελληνικής. Ορισμένα ερωτήματα που τίθενται είναι: το πώς αντιμετωπίζουν τους ορθογραφικούς κανόνες της ελληνικής οι μη φυσικοί ομιλητές της, τις στάσεις των φυσικών ομιλητών της απέναντί του, το πώς θα πρέπει να διδάσκεται στους αλλόγλωσσους διδασκόμενους της ελληνικής, το αν και κατά πόσο εξυπηρετεί τους εκάστοτε επικοινωνιακούς σκοπούς, και το κατά πόσο οι χρήστες του ελληνικού γραφικού συστήματος συμφωνούν και τηρούν τους ίδιους ορθογραφικούς κανόνες όταν γράφουν.

9. Παγκοσμιοποίηση και Ελληνική Διασπορά: Πρακτικά συνεδρίου, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 29 Ιουνίου- 1 Ιουλίου 2007, Τόμος Α', Επιμ. Μιχάλης Δαμανάκης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο, 2008.

9.1 Η θέση της λογοτεχνίας στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Νικόλαος Παπαδογιαννάκης, Ελπινίκη Νικολουδάκη- Σουρή, Βίκυ Λελεδάκη.

Το άρθρο αυτό επεξεργάζεται το ρόλο και τη σημαντικότητα του μαθήματος της λογοτεχνίας στο πλαίσιο της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ γλώσσας στους Έλληνες ομογενείς που ζουν στο εξωτερικό. Τα ερωτήματα που αναλύει το άρθρο αυτό είναι τα εξής: τι οφέλη μπορούν να αποκομίσουν οι Έλληνες της διασποράς οι οποίοι δεν έχουν δεσμούς με τον ελληνικό πολιτισμό αλλά έχουν με την ελληνική γλώσσα, πώς θα οργανώσει ο εκπαιδευτικός το συγκεκριμένο μάθημα, πώς θα επιλέξει τα κείμενα προς διδασκαλία και ποια είναι τα προτεινόμενα κριτήρια που θα λάβει υπόψη του ο εκπαιδευτικός κατά τη διαδικασία επιλογής των κειμένων.

9.2 Βασικές αρχές διδασκαλίας του ελληνικού γραπτού λόγου: Γραμματισμός σε μαθητές της ελληνικής διασποράς, Μιχάλης Ι. Βάμβουκας. Το άρθρο αυτό προσφέρει βασικές πληροφορίες σχετικά με την εκμάθηση του γραφικού συστήματος και τις ικανότητες στο γραπτό λόγο των διδασκόμενων μίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας γενικά αλλά και ειδικότερα όσον αφορά την εκμάθηση του γραπτού λόγου της ελληνικής από Έλληνες της διασποράς. Παρουσιάζονται αρχικά κάποια θεωρητικά δεδομένα που αφορούν το εν λόγω ζήτημα (όπως

οι «προϋποθέσεις μάθησης του γραμματισμού») και στη συνέχεια παρουσιάζονται διδακτικές αρχές που εφαρμόζονται στη διδασκαλία μιας δεύτερης/ ξένης γλώσσας (όπως η αρχή της παιδοκεντρικότητας και η αρχή της προοδευτικής διάταξης της γλωσσικής ύλης).

9.3 Τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα: εκμάθηση και διδασκαλία λεξιλογίου (vocabulary learning και teaching), Παρασκευή Θώμου.

Το παρόν άρθρο ασχολείται με ορισμένα κεντρικά ζητήματα που αφορούν τη διδασκαλία και την εκμάθηση λεξιλογίου από διδασκόμενους που βρίσκονται σε προχωρημένο επίπεδο χρήσης της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Τα ερωτήματα που τίθενται είναι τα εξής: το αν πρέπει το λεξιλόγιο να διδάσκεται με συστηματικό τρόπο και με βάση το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται, με τί είδους λεξιλόγιο έρχονται σε επαφή οι διδασκόμενοι του εν λόγω επιπέδου ανάλογα με το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται, με ποιο ακριβώς διαβαθμισμένο λεξιλόγιο έρχονται σε επαφή, και τέλος ποιες είναι οι μέθοδοι που θα ενισχύσουν την εκμάθηση του λεξιλογίου μέσω της επεξεργασίας του.

9.4 Η Νέα Ελληνική ως ξένη γλώσσα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Δεδομένα και Προοπτικές στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, Αγγελική Κοιλιάρη.

Η ανακοίνωση αυτή πληροφορεί σχετικά με το θέμα της θέσης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας στο επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και εστιάζοντας στα πλαίσια της εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Στο άρθρο παρουσιάζονται οι τελευταίες εξελίξεις σχετικά με τη διδασκαλία της ελληνικής σε ευρωπαϊκά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το νομικό πλαίσιο γύρω από αυτήν, οι παράγοντες που επηρεάζουν το αν, που και πώς διδάσκεται στην Ευρώπη και άλλα παρεμφερή ζητήματα. Δίνονται επίσης ορισμένες προτάσεις και μέθοδοι που μπορούν να συμβάλλουν στην ενίσχυση του διεθνοποιημένου χαρακτήρα της νέας ελληνικής στο ευρωπαϊκό περιβάλλον και γενικότερα στις χώρες του εξωτερικού.

9.5 Γλωσσική αξιολόγηση αλλοδαπών μαθητών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Κριτήρια και τεστ για την Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα, Λήδα Τριανταφυλλίδου, Περσεφόνη Μπαλή.

Το άρθρο αυτό επισημαίνει τις εκπαιδευτικές ανάγκες και ελλείψεις που παρουσιάζει ο τρόπος διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε αλλοδαπούς μαθητές, ιδίως στους μετανάστες που τη διδάσκονται στα δημοτικά και στα γυμνάσια σχολεία της Ελλάδας. Παρουσιάζονται προγράμματα που πραγματοποιούν εκπαιδευτική δράση στον τομέα της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στην Ελλάδα, καθώς και το ευρωπαϊκό

πλαίσιο γύρω από τη διδασκαλία δεύτερης/ ξένης γλώσσας γενικότερα (π.χ. τα επίπεδα γλωσσομάθειας του Συμβουλίου της Ευρώπης). Τέλος, παρουσιάζονται διάφορα είδη γλωσσικών δοκιμασιών που κατασκευάστηκαν για τη γλωσσική αξιολόγηση των αλλόγλωσσων μαθητών της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

10. Παγκοσμιοποίηση και Ελληνική Διασπορά: Πρακτικά συνεδρίου, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, 29 Ιουνίου- 1 Ιουλίου 2007, Τόμος Β', Επιμ. Μιχάλης Δαμανάκης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο, 2008.

10.1 Η Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στον Καναδά (1997-2006), Στέφανος Κωνσταντινίδης.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει μία έρευνα που διεξήχθη στον Καναδά και διερευνά τις αλλαγές που υπέστη το ελληνόγλωσσο εκπαιδευτικό σύστημα στη χώρα αυτή καθώς και ποια δεδομένα έχουν παραμείνει σταθερά διά μέσου των ετών 1997 έως 2006. Η έρευνα βασίστηκε κυρίως σε συλλογή δεδομένων από συνεντεύξεις και απαντήσεις ερωτηματολογίων. Τα θέματα που διερευνήθηκαν αφορούσαν την ελληνόγλωσση εκπαιδευτική πολιτική, τα περιβάλλοντα χρήσης της ελληνικής γλώσσας, τους φορείς που αναλαμβάνουν την ελληνόγλωσση εκπαίδευση και τις μορφές που αυτή έχει στον Καναδά, τις στάσεις απέναντι στο διδακτικό υλικό του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), τα γνωρίσματα του μαθητικού πληθυσμού και των εκπαιδευτικών και άλλα παρεμφερή ζητήματα.

10.2 Η Ελληνοαμερικανική εκπαίδευση στη χαραυγή του 21^{ου} αιώνα, Αριστοτέλης Μιχόπουλος.

Το εν λόγω άρθρο επιχειρεί να κάνει μια ανασκόπηση της ιστορίας, της εξέλιξης και της σύγχρονης κατάστασης της ελληνοαμερικανικής παιδείας, καθώς και να επισημάνει τους παράγοντες που συνέβαλαν στην πορεία αυτή (όπως τα κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των ομογενών κ.ά.). Ιδιαίτερα αναλύεται η παρουσία της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Αμερική τον 20^ο αιώνα, τη σύγχρονη εποχή και παρουσιάζονται ενδελεχώς τα σχολεία τύπου Τσάρτερ (Charter Schools) και τα σχολεία τύπου Κάππα (Kappa Schools).

10.3 Από την ελληνική παιδεία στην ελληνοαμερικανική εκπαίδευση και τον πολιτισμό: Η περίπτωση του σχολείου Σωκράτης στο Σικάγο, Σταυρούλα Αλεξιάκου- Σελλούντου.

Το παρόν άρθρο πραγματοποιεί μια ανασκόπηση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης που παρέχεται στους Έλληνες ομογενείς της αμερικανικής πολιτείας του Σικάγο, παρουσιάζοντας την ιστορική διαδρομή του ελληνικού σχολείου «Σωκράτης» που έχει συμπληρώσει μια εκατονταετία από την ίδρυσή και λειτουργία του. Το άρθρο παρουσιάζει λεπτομερώς τα στάδια εξέλιξης του εν λόγω σχολείου από το 1908 έως το 2008, το εκπαιδευτικό έργο το οποίο ανέλαβε, και οι τρόποι που εφαρμόστηκαν για να το πραγματοποιήσουν.

10.4 Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αυστραλία: εμπειρίες, αποτελέσματα και προοπτικές, Αναστάσιος Μ. Τάμης.

Η παρούσα ανακοίνωση αφορά την παρουσία της ελληνικής ομογένειας, της ελληνικής γλώσσας και της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Αυστραλία. Γίνεται μια ιστορική ανασκόπηση και περιγραφή των βασικότερων γεγονότων που σχετίζονται με την πορεία της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη χώρα αυτή, τους παράγοντες που συνέβαλαν στη διατήρηση της ζωτικότητας της ελληνικής γλώσσας, στα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αυστραλία και άλλα παρεμφερή ζητήματα.

10.5 Εμπειρίες από τη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» στη σχολή ΣΑΧΕΤΙ και δυνατότητες αξιοποίησής του στο πλαίσιο του Matric, Αναστασία Κρυσταλλίδου.

Το άρθρο αυτό περιγράφει συνοπτικά την κατάσταση που επικρατεί στην κοινότητα των Ελλήνων ομογενών που κατοικούν στη Νότιο Αφρική, όσον αφορά την αντιμετώπιση που λαμβάνουν από το κράτος της χώρας αυτής, τις ευκαιρίες που τους παρέχονται για διατήρηση της γνώσης της ελληνικής γλώσσας μέσω της ελληνόγλωσσης παιδείας και γενικότερα για διατήρηση και ενίσχυση της πολιτισμικής, εθνικής και θρησκευτικής τους ταυτότητας διά μέσου του έργου της σχολής ΣΑΧΕΤΙ και του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών».

10.6 Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στην Αργεντινή- ιστορική αναδρομή και εξελίξεις των τελευταίων ετών, Σάββας Ρουσάλης.

Το άρθρο αυτό κάνει μια ανασκόπηση της ιστορικής πορείας της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Αργεντινή, περιγράφοντας τις μορφές εκπαίδευσης που παρέχουν τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού και τους φορείς που ανέλαβαν το έργο αυτό από την ίδρυση του αργεντινικού κράτους. Εκτός από το κύριο θέμα της εισήγησης που προαναφέρθηκε, παρουσιάζεται επίσης πλήθος ιστορικών, πολιτικών, πολιτισμικών και γεωγραφικών στοιχείων σχετικά με το κράτος της Αργεντινής προκειμένου

να δοθεί μια σφαιρική πληροφόρηση του τόπου, του νομικού πλαισίου και του πολιτισμικού περιβάλλοντος που πλαισιώνει την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αργεντινή.

10.7 Ελληνικό φροντιστήριο στη Βόρεια Ρηνανία- Βεστφαλία: Από θύλακα περιχαράκωσης και εμπορευματοποίησης σε διεθνικό φορέα ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, Αλέξανδρος Νικολαΐδης.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει την ιστορική εξέλιξη της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Γερμανία εστιάζοντας στην ίδρυση ελληνικών φροντιστηρίων στη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία. Περιγράφονται αναλυτικά οι ιστορικές και πολιτικές συνθήκες που οδήγησαν στη σημερινή αυτή μορφή ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης που παρέχεται στους Έλληνες ομογενείς της Γερμανίας και οι διαφοροποιήσεις που έχουν δεχτεί τα φροντιστήρια αυτά μέχρι σήμερα.

10.8 Οργάνωση και εκπαίδευση της ελληνικής παροικίας στη Μεγάλη Βρετανία: Προβλήματα και προοπτικές, Νικόλαος Κωνσταντίνου.

Η εισήγηση αυτή παρουσιάζει την ιστορία της ελληνικής παρουσίας στη Μεγάλη Βρετανία και της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης που είναι διαθέσιμη στους Έλληνες ομογενείς της χώρας αυτής. Η ιστορική ανασκόπηση ξεκινά από το 1800 π.Χ., συνεχίζεται μέχρι την περίοδο των Ρωμαϊκών χρόνων, έπειτα με την εποχή της άλωσης της Κωνσταντινούπολεως το 1453, και τέλος γίνεται αναφορά στη μετανάστευση των Κυπρίων στη Μεγάλη Βρετανία από το 1878 και μετά. Έπειτα παρουσιάζονται τα δομικά γνωρίσματα της ελληνικής παροικίας της Μεγάλης Βρετανίας όσον αφορά το νομικό, θρησκευτικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο με έμφαση στην ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία των ελληνικών παροικιακών σχολείων.

10.9 Τα ελληνόγλωσσα σχολεία της επαρχίας του Κομπουλέτι της Ατζαρίας στη μεταβατική περίοδο 1921-1922, Νίνο Λουκασβίλι.

Η εισήγηση αυτή πληροφορεί σχετικά με την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην περιοχή της Ατζαρίας της Γεωργίας όπως αυτή λειτουργούσε και με την οργάνωση που την χαρακτήριζε πριν από το 1921 με την καθιέρωση του σοβιετικού καθεστώτος στη Γεωργία. Εκτός από τη λεπτομερή περιγραφή της σύστασης και της λειτουργίας των ελληνικών σχολείων της Γεωργίας πριν και κατά την περίοδο του 1921-1922, παρουσιάζονται επίσης με σύντομο τρόπο οι ιστορικές εξελίξεις της Ατζαρίας που πλαισιώνουν την παρουσία της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης και πολιτισμού γενικότερα στην εν λόγω περιοχή.

10.10 Η παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών των ελληνόγλωσσων σχολείων της διασποράς: σύγχρονες τάσεις και προοπτικές, Δημήτρης Καραγιώργος.

Η ανακοίνωση αυτή πληροφορεί σχετικά με τις νέες συνθήκες που επικρατούν στην κοινωνία (πολυπολιτισμικό περιβάλλον, αυξημένες απαιτήσεις μόρφωσης και γραμματισμού κ.ά.) οι οποίες καλούν την εκπαιδευτική διαδικασία να προσαρμοστεί σε αυτές μέσα από τη χρήση νέων μεθόδων διδασκαλίας, μαθητικής προσέγγισης και διδακτικού υλικού. Εστιάζεται το ενδιαφέρον στον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται και εφαρμόζεται η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας στα ελληνόγλωσσα σχολεία της διασποράς και γίνεται επεξήγηση του όρου «διαφοροποιημένη διδασκαλία» και περιγραφή του πώς εφαρμόζεται η διδακτική αυτή μέθοδος στα εν λόγω σχολεία.

10.11 Η επιμόρφωση αυτοδίδακτων (μη προσοντούχων) δασκάλων της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ ξένης. Η περίπτωση της Παρευξείνιας Ζώνης, Άννα Χατζηπαναγιωτίδη.

Στο άρθρο αυτό παρουσιάζονται οι προσπάθειες που έχουν καταβληθεί για την επιμόρφωση αυτοδίδακτων δασκάλων της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας των Παρευξείνιων χωρών. Αρχικά δίνεται κατάλογος των επιμορφωτικών προγραμμάτων που πραγματοποιήθηκαν τόσο στις Παρευξείνιες χώρες όσο και στην Ελλάδα, έπειτα δίνονται τα βασικότερα κριτήρια που πρέπει να ληφθούν υπόψη για το σχεδιασμό επιμορφωτικών προγραμμάτων, αναλύονται οι παράγοντες (γενικοί και ειδικοί) που καθορίζουν τις θεματικές αυτών των προγραμμάτων στις Παρευξείνιες χώρες και τέλος δίνονται προτάσεις για θεματικές προς παρουσίαση και επιμόρφωση που μπορούν να ενταχθούν στα επιμορφωτικά προγράμματα που προορίζονται για τους εκπαιδευτικούς των χωρών αυτών.

10.12 Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης και ως ξένης γλώσσας, Σπαντιδάκης Γιάννης.

Η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει ένα σύνολο λογισμικών προγραμμάτων που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών) για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας και της ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού σε Έλληνες μαθητές της διασποράς που φοιτούν στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο εξωτερικό. Τα λογισμικά που παρουσιάζονται είναι τα ακόλουθα: «Διαβάζω- γράφω- τραγουδώ», «Μιλώ και γράφω Ελληνικά», «Καθώς μεγαλώνουμε... στον κόσμο των

ελληνικών», «Μαργαρίτα 1», «Μαργαρίτα 2», «Μαργαρίτα 3» και «Μαργαρίτα 4». Παρουσιάζονται οι διδακτικές αρχές και μέθοδοι στις οποίες στηρίχτηκε η δημιουργία των προαναφερόμενων λογισμικών.

11. Ημερήσια Ελληνικά Σχολεία στη Διασπορά, Πρακτικά Συμποσίου, 5-6 Ιουλίου 2008, Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2009.

11.1 Διασπορά, ελληνική ταυτότητα και διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton.

Η ανακοίνωση επιχειρεί να αποσαφηνίσει ορισμένες έννοιες κεντρικές όσον αφορά το πεδίο της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Αρχικά επεξηγεί τον όρο «Διασπορά» και αποσαφηνίζει το ποιους ανθρώπους περιλαμβάνει και ποια χαρακτηριστικά τους προσδιορίζουν. Έπειτα ασχολείται με το θέμα της επιλογής της διδακτικής ύλης για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας καθώς και την επιλογή της συγκεκριμένης διδακτικής μεθόδου στην οποία θα στηριχτεί η διδασκαλία. Στη συνέχεια εξηγούνται οι διαφορές της διδασκαλίας μιας δεύτερης από τη διδασκαλία μιας ξένης γλώσσας, και τέλος αναλύεται το ζήτημα της διδασκαλίας της γραμματικής στο πλαίσιο της διδασκαλίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας γενικότερα.

11.2 Ημερήσια Ελληνικά Σχολεία στη Διασπορά: η περίπτωση του Ελληνορθόδοξου Κολλεγίου Αγίου Γεωργίου Θέμπαρτον Νότιας Αυστραλίας: μια πετυχημένη ιστορία 25 χρόνων (1984- 2008), Γεώργιος Παναγόπουλος.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει συνοπτικά τα βασικότερα στοιχεία που σχετίζονται με το πρώτο δίγλωσσο Ελληνορθόδοξο σχολείο της Νότιας Αυστραλίας, το Κολλέγιο του Αγίου Γεωργίου που ιδρύθηκε το 1983 και καλύπτει όλες τις τάξεις του δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου, καθώς και το νηπιακό και προνηπιακό επίπεδο. Παρουσιάζεται μία πληθώρα πληροφοριών που σχετίζονται με: την ιστορία του Κολλεγίου, τις υποδομές του, τα χαρακτηριστικά των μαθητών που φοιτούν και των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε αυτό, το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται και το πρόγραμμα σπουδών στο πλαίσιο του οποίου διδάσκεται, τους τροπής δράσης και οργάνωσης του συλλόγου γονέων και τέλος κάποιες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Κολλέγιο και οι βασικότεροι στόχοι που εκφράζει και πραγματοποιεί.

11.3 Τα Ημερήσια Ελληνικά Σχολεία του Μπουένος Άιρες. Η ιστορία τους και η επιβίωσή τους την δεκαετία της οικονομικής κρίσης και των κοινωνικών ανακατατάξεων- Προοπτικές, Σάββας Ρουσάλης.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει τα βασικά γνωρίσματα του σχολείου της Ελληνικής Κοινότητας του Μπουένος Άιρες, που ιδρύθηκε το 1934 και κει λειτουργεί ως φορέας λειτουργίας της ελληνικής γλώσσας, του ελληνικού πολιτισμού, της ελληνικής ιστορίας και της ελληνορθόδοξης ταυτότητας στους Έλληνες ομογενείς της Αργεντινής. Παρουσιάζονται οι υποδομές στις οποίες στεγάζεται το σχολείο, τα γνωρίσματα των μαθητών του και των εκπαιδευτικών του, το ωρολόγιο πρόγραμμα που εφαρμόζεται, το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει το σχολείο λόγω της σύγχρονης κατάστασης της οικονομικής αστάθειας και των νέων κοινωνικών συνθηκών στη χώρα της Αργεντινής.

11.4 Ημερήσιο Ελληνοαμερικανικό Σχολείο «Σωκράτης» Σικάγου: 1908- 2008, Βούλα Σελλούντου.

Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει τα κυριότερα γνωρίσματα της οργάνωσης, της ιστορίας και της δράσης του ελληνικού σχολείου «Σωκράτης» του Σικάγου, που ιδρύθηκε το 1908 και αποτελεί το πρώτο ημερήσιο ελληνικό σχολείο στην Αμερική. Περιγράφεται ένα σύνολο βασικών πληροφοριών που αφορούν το μαθητικό σύνολο του σχολείου, το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται, τους τρόπους δράσης του συλλόγου γονέων και τα σύγχρονα προβλήματα και στόχους του σχολείου.

11.5 Το Ημερήσιο Ελληνοαμερικανικό σχολείο «Βασίλειος Σπυρόπουλος» της Κοινότητας Αγίου Νικολάου Flushing Νέας Υόρκης, Αθηνά Τσόκου- Κρομμύδα.

Το άρθρο αυτό αφορά το Ελληνοαμερικανικό σχολείο «Βασίλειος Σπυρόπουλος» της Νέας Υόρκης το οποίο ιδρύθηκε το 1977 και παρέχει μέχρι σήμερα ελληνορθόδοξη παιδεία στους Έλληνες ομογενείς που ζουν στη Νέα Υόρκη. Παρουσιάζεται η κατάσταση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Νέα Υόρκη πριν από την ίδρυση του εν λόγω σχολείου και δίνονται τα ιστορικά στοιχεία του. Στη συνέχεια ορίζονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι που θέτει το σχολείο και οι προϋποθέσεις εγγραφής σε αυτό. Ακολουθεί πληθώρα πληροφοριών που αφορούν διάφορα γνωρίσματα του σχολείου, όπως η σύσταση του μαθητικού πληθυσμού, τα επίπεδα εκπαίδευσης που παρέχονται, τα βασικότερα αιτήματα των εκπαιδευτικών για καλύτερες συνθήκες εργασίας κ.ά.

11.6 Τα σχολεία της Αρχιμηδείου Ακαδημίας: Κονσερβατόρια Μαθηματικών και της Ελληνικής Γλώσσας, Γεώργιος Καυκούλης.

Στο άρθρο αυτό δίνονται πληροφορίες σχετικά με τα Σχολεία της Αρχιμηδείου Ακαδημίας, που αποτελούν φορέα διδασκαλίας της ελληνικής και αγγλικής γλώσσας και του ελληνικού τρόπου μαθηματικής και επιστημονικής σκέψης για τους Έλληνες ομογενείς που ζουν στις Η.Π.Α. Παρουσιάζονται πολλά γνωρίσματα του ιστορικού της Ακαδημίας, των υποδομών του, της μαθητικής του σύστασης, των εκπαιδευτικών που το στελεχώνουν, των δράσεων που αναλαμβάνονται, του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιείται, του αναλυτικού προγράμματος που υιοθετείται κ.ά.

11.7 Μεταμόρφωση- Ημερήσιο Ελληνορθόδοξο Σχολείο, Άννα Σαραντίδη.

Η ανακοίνωση αυτή πληροφορεί σχετικά με το ημερήσιο σχολείο «Μεταμόρφωση» που προσφέρει από το 1996 ελληνορθόδοξη παιδεία στους Έλληνες ομογενείς του νομού Οντάριο στο Τορόντο του Καναδά. Παρουσιάζεται ένα εύρος πληροφοριών που αφορούν τις υποδομές του σχολείου, τις εκπαιδευτικές του δράσεις και τους εκπαιδευτικούς του σκοπούς, τα χαρακτηριστικά των μαθητών του και των εκπαιδευτικών που αναλαμβάνουν το εκπαιδευτικό του έργο, το ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου κ.ά.

11.8 Τα Ελληνικά Ιδιωτικά Σχολεία (Ε.Ι.Σ.) Α/θμιας Εκπαίδευσης Βαυαρίας: Καθεστώς λειτουργίας, προβλήματα, προτάσεις, Χρήστος Σιλιγάρης.

Το συγκεκριμένο άρθρο αφορά τα Ελληνικά Ιδιωτικά Σχολεία (Ε.Ι.Σ.) της Βαυαρίας και αναλύει κυρίως ζητήματα που σχετίζονται με το νομικό πλαίσιο που περιβάλλει τη λειτουργία και τη δομή τους. Παράλληλα παρουσιάζει και άλλες πληροφορίες σχετικά με το σχολείο όπως είναι κάποια βασικά ιστορικά στοιχεία της πορείας και εξέλιξής του, ορισμένα βασικά προβλήματα που παρουσιάζονται κατά καιρούς στο σχολείο, το προφίλ των μαθητών που φοιτούν σε αυτό και των εκπαιδευτικών που το απαρτίζουν κ.ά.

11.9 Η δυναμική παρουσία του Ελληνικού Σχολείου Σταυρούπολης ως Κέντρο της Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης και του Ελληνόγλωσσου Πολιτισμού στο Βόρειο Κάυκασο, Ειρήνη Αλέποβα.

Το άρθρο αυτό παρέχει σημαντικές πληροφορίες για το έργο, την οργάνωση και την ιστορία του ελληνικού σχολείου Σταυρούπολης στη Ρωσία, που παρέχει ελληνόγλωσση εκπαίδευση σε ένα μεγάλο σύνολο μαθητών, τόσο Ελλήνων όσο και μη, που ενδιαφέρονται να

αποκτήσουν ελληνική εκπαίδευση. Απώτερος σκοπός του σχολείου είναι η διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού στο μεγαλύτερο δυνατό εύρος μαθητών της Σταυρούπολης και η εφαρμογή των αξιών της ελληνικής σκέψης σε όλους τους τομείς του ιδιωτικού και δημόσιου βίου της Νότιας Ρωσίας. Δίνεται ένα σύνολο συνοπτικών πληροφοριών σχετικά με την παρουσία των Ελλήνων στη Ρωσία, την ιστορική διαδρομή του σχολείου, τις κτιριακές του εγκαταστάσεις, τη μαθητική του σύσταση, το προσωπικό που υπηρετεί το εκπαιδευτικό του έργο, το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται κ.ά.

12. Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Tripolitakis Konstantinos, in E. Close, M. Tsianikas and G.Frazis (Eds.) “Greek Research in Australia: Proceedings of the Fourth Biennial Conference of Greek Studies, Flinders University, September 2001”, Flinders University Department of Languages- Modern Greek: Adelaide 2003.

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει τα αποτελέσματα μιας έρευνας που διεξήχθη στο πανεπιστήμιο RMIT (Royal Melbourne Institute of Technology) της Αυστραλίας και αφορά μεταξύ άλλων γλωσσών την ελληνική. Το θέμα που διερευνάται είναι ο αριθμός των Ελλήνων ομογενών μαθητών της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στην Αυστραλία οι οποίοι παρουσιάζουν μαθητικές δυσκολίες και κατηγοριοποιούνται ως μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η έρευνα επίσης προσπαθεί να διερευνήσει ποιο είναι το είδος ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών που παρουσιάζουν οι μαθητές της προαναφερόμενης κατηγορίας και ποιο ακριβώς είναι οι φορείς που αναλαμβάνουν την εξέταση, διάγνωση και παροχή βεβαιώσεων στους μαθητές αυτούς.

13. Σταυροδρόμι Γλωσσών & Πολιτισμών: Μαθαίνοντας Εκτός Σχολείου, Πρακτικά 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου, 8-10 Απριλίου 2011, Θεσσαλονίκη, επιμ. Γιώργος Ανδρουλάκης, Σούλα Μητακίδου, Ρούλα Τσοκαλίδου, Πολύδρομο, Παιδαγωγική Σχολή – ΑΠΘ, 2012.

13.1 132^ο Δημοτικό Σχολείο της Αθήνας: Διδασκαλία ελληνικής γλώσσας στους μετανάστες γονείς, Στέλλα Πρωτονοταρίου, Πέτρος Χαραβιτσίδης.

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται οι δράσεις που έχει αναλάβει το 132^ο Δημοτικό Σχολείο της Αθήνας με σκοπό τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στους μετανάστες

γονείς των αλλοδαπών μαθητών που φοιτούν σε αυτό το σχολείο. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στους γονείς εκδηλώθηκε ως μια αδήριτη ανάγκη για επικοινωνία των γονέων αυτών με τους δασκάλους του σχολείου, για να βοηθούν τα παιδιά τους στα μαθήματα του σχολείου, και κυρίως για να μπορούν να επικοινωνούν με τα παιδιά τους τα οποία γνωρίζουν καλύτερα την ελληνική από τη μητρική γλώσσα των γονέων τους. Παρατίθενται αιτήματα και ανάγκες που εκφράστηκαν από αλλοδαπούς γονείς των οποίων τα παιδιά φοιτούν στο εν λόγω σχολείο, και παρουσιάζονται διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για την πραγματοποίηση των εκπαιδευτικών σκοπών που προαναφέρθηκαν.

13.2 Σχολείο μεταναστών «ΟΔΥΣΣΕΑΣ»: ένα ταξίδι στη γλώσσα, τον πολιτισμό και στην αποδοχή του «άλλου», Διαμαντίδου Ευαγγελία.

Η παρούσα εισήγηση αφορά το σχολείο μεταναστών «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» της Θεσσαλονίκης, το οποίο από την ίδρυσή του το 1997 μέχρι σήμερα αποτελεί φορέα διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού και βοηθά στη γλωσσική, κοινωνική και πολιτισμική προσαρμογή των και αφομοίωση των ενηλίκων μεταναστών στο νέο τους τόπο, την Ελλάδα. Στο άρθρο παρουσιάζονται οι διδακτικές προσεγγίσεις που υιοθετεί το σχολείο κατά τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στους μετανάστες, η εθνική προέλευση των μαθητών του, οι δραστηριότητες που διοργανώνει το σχολείο (όπως θεατρική και χορευτική ομάδα) και το ερευνητικό έργο που εκπονείται στα πλαίσια της λειτουργίας του.

13.3 Διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης σε ενήλικες μετανάστες μαθητές, Φίστα Γλυκερία.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει μια διδακτική προσέγγιση και ορισμένες πρακτικές γραμματισμού που εφαρμόστηκαν στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε ενήλικους μετανάστες μαθητές του σχολείου «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» στη Θεσσαλονίκη. Το θέμα που διδάχτηκε με βάση αυτή την προσέγγιση έχει τίτλο «άνδρας και γυναίκα», και αφού ολοκληρώθηκε η διδασκαλία οι μαθητές κλήθηκαν να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο στην ελληνική για να εκφράσουν την κατανόηση του θέματος και τις απόψεις τους πάνω σε αυτό. Οι συμμετέχοντες μαθητές της έρευνας προέρχονταν από την Αλβανία, την Αρμενία, τη Γεωργία, το Σουδάν και τη Σερβία, και βρίσκονταν στο Β1,Β2 και Γ επίπεδο χρήσης της ελληνικής γλώσσας.

13.4 Μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε ενήλικους αλλοδαπούς δημότες του δήμου Νεάπολης- Συκεών, Γαλατοπούλου Μάρθα.

Η εργασία αυτή παρουσιάζει με αναλυτικό τρόπο το ιστορικό και τα στάδια από τα οποία πέρασε το πρόγραμμα μαθημάτων ελληνικής γλώσσας που διοργανώθηκε από το δήμο Νεάπολης- Συκεών στη Θεσσαλονίκη με σκοπό τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε ενήλικους μετανάστες που επιθυμούν να μάθουν την ελληνική. Παρουσιάζεται η πορεία του εν λόγω προγράμματος από το ξεκίνημά του το 2009 έως το 2011.

13.5 Ένας κόσμος που χωράει πολλούς κόσμους: Η διδασκαλία ελληνικών σε ενήλικες πρόσφυγες και μετανάστες στα «Πίσω Θρανία», Αγάπη Βιργινία Σπυράτου.

Η εργασία αυτή αφορά το σχολείο «Πίσω Θρανία», που λειτουργεί ως φορέας διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε ενήλικους μετανάστες και στεγάζεται στο Στέκι Μεταναστών στα Εξάρχεια της Αθήνας. Παρουσιάζονται οι διδακτικές προσεγγίσεις που υιοθετεί και οι διδακτικές μέθοδοι που εφαρμόζει το σχολείο, το προφίλ των μαθητών που φοιτούν σε αυτό, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί και οι διδασκόμενοι κατά τη διδασκαλία και οι προσπάθειες που καταβάλλονται κατά την εκπαιδευτική διαδικασία για ανασυγκρότηση της νοοτροπίας και της ταυτότητας των ατόμων που εμπλέκονται σε αυτήν.

13.6 Εννιά απογεύματα με αφγανό πρόσφυγα μαθητή της γ' γυμνασίου: μια διδακτική ενισχυτική παρέμβαση στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, Παρασκευά Μαρία.

Η εισήγηση αυτή παρουσιάζει τη διδακτική εμπειρία της εισηγήτριας από τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε εικοσάχρονο Αφγανό μετανάστη από το Ιράν ο οποίος φοίτησε τρία χρόνια στην Ελλάδα, ζει χωρίς τους γονείς του και είναι μαθητής της γ' γυμνασίου σε διαπολιτισμικό σχολείο της Θεσσαλονίκης. Η εισηγήτρια παρουσιάζει αναλυτικά τις διδακτικές προσεγγίσεις που χρησιμοποίησε για να προσεγγίσει τον Αφγανό πρόσφυγα, το διδακτικό υλικό που χρησιμοποίησε για τη διδασκαλία της ελληνικής και τις σκέψεις της σε μορφή ημερολογίου που κατέγραψε κατά τη διάρκεια των συνεδριών της με τον Αφγανό μαθητή.

13.7 Βασικές αρχές παραγωγής διδακτικού υλικού και στρατηγικές διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: Παραδείγματα εφαρμογών στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ένταξη Τσιγγανοπαίδων στο Σχολείο», Ναπολέων Μήτσης, Μαρία Παραδιά.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει τη σειρά διδακτικών εγχειριδίων «Μιλώ και Γράφω Ελληνικά» που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Ένταξη Τσιγγανοπαίδων στο Σχολείο» τα έτη 2006- 2008, και προορίζεται για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε παιδιά καταγωγής Ρομά. Κύριος στόχος της διδακτικής αυτής σειράς είναι η ανάπτυξη και η ενίσχυση των δεξιοτήτων προφορικής χρήσης της ελληνικής από μέρους των παιδιών αυτής της ομάδας και η διευκόλυνση της ένταξής τους στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Παρουσιάζονται οι διδακτικές αρχές στις οποίες βασίστηκε η συγγραφή της εν λόγω σειράς εγχειριδίων και οι διδακτικές μέθοδοι που μπορούν να εφαρμοστούν κατά τη χρήση τους στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

14. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση- Μετανάστευση- Διαχείριση Συγκρούσεων και Παιδαγωγική της Δημοκρατίας, 13^ο Διεθνές Συνέδριο, Αλεξανδρούπολη, 7- 9 Μαΐου 2010, Πρακτικά Συνεδρίου, επιμ. Παντελής Γεωργογιάννης- Βασίλειος Μπάρος, Τόμος II, Πάτρα 2011.

14.1 Η διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας στη Διασπορά: το εγχειρίδιο «Βήματα Μπροστά 3», Χατζηδάκη Ασπασία.

Το άρθρο αυτό σχετίζεται με το εγχειρίδιο «Βήματα Μπροστά 3», το οποίο δημιουργήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ (Εργαστήριο Διαπολιτιστικών και Μεταναστευτικών Μελετών) και σκοπό έχει να χρησιμοποιηθεί ως εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας στους Έλληνες ομογενείς μαθητές που φοιτούν σε σχολεία του εξωτερικού. Παρουσιάζεται η δομή του εγχειριδίου, οι εκπαιδευτικοί στόχοι που επιδιώκει να επιτύχει, το περιεχόμενό του, καθώς και η αξιολόγηση που έλαβε μετά τη δοκιμαστική εφαρμογή του σε ελληνικά σχολεία της Διασποράς στην Ολλανδία, το Βέλγιο, τη Γαλλία και τη Νότια Αφρική.

14.2 Αξιολόγηση διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης. Η περίπτωση του βιβλίου της Γλώσσας Α' Δημοτικού, Παρασκευάς Παρασκευάς.

Στο άρθρο αυτό παρουσιάζεται μια έρευνα που διεξήχθη με σκοπό να διερευνήσει την καταλληλότητα ή μη του εγχειριδίου Γλώσσας Α' Δημοτικού για διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε Έλληνες ομογενείς, παλιννοστούντες ή αλλοδαπούς μαθητές που δε μιλούν την ελληνική ως μητρική γλώσσα. Για την αξιολόγηση του εγχειριδίου

χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια τα οποία απάντησαν 96 εκπαιδευτικοί που διδάσκουν το μάθημα της γλώσσας στην α' δημοτικού σε ελληνικά δημόσια σχολεία. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την επιλογή των εκπαιδευτικών ήταν αυτή της «τυχαίας δειγματοληψίας».

14.3 Καλλιέργεια μεταγνωστικών, κοινωνικών και συναισθηματικών στρατηγικών στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης: διδακτικές προσεγγίσεις, Μαργαρώνη Μαρία.

Το άρθρο αυτό επιχειρεί να παρουσιάσει ένα σύνολο στρατηγικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά τη διδασκαλία και εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Οι στρατηγικές που παρουσιάζονται είναι τόσο μεταγνωστικού είδους, αλλά και κοινωνικού και συναισθηματικού είδους. Κεντρικός στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να περιγραφεί ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να εφαρμοστούν οι στρατηγικές αυτές ώστε να επιτευχθεί η διδασκαλία δεύτερης/ ξένης γλώσσας μέσω του μοντέλου της αυτο-ρυθμιζόμενης μάθησης.

14.4 Όταν το focus on form συναντά το TBL: μια διδακτική πρόταση για αλλόγλωσσους μαθητές της ελληνικής, Ηλιοπούλου Κωνσταντίνα.

Η εργασία αυτή στοχεύει στη δημιουργία ενός προτεινόμενου σχεδίου μαθήματος για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε μαθητές που μιλούν κάποια άλλη ως μητρική γλώσσα. Το μαθητικό σχέδιο που προτείνεται βασίζεται στις διδακτικές προσεγγίσεις με εστίαση στον τύπο (focus on form) καθώς και στις διεκπαιρωτικές διαδικασίες (TBL). Το προτεινόμενο σχέδιο περιγράφεται με αναλυτικό τρόπο και χωρίζεται σε έξι στάδια.

14.5 Επίκαιρες τάσεις στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας, Κουνέλη Βασιλική.

Η εισήγηση αυτή παρουσιάζει αρχικά την αλλαγή που υπέστη το πεδίο της διδασκαλίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας την τελευταία δεκαπενταετία λόγω της εμφάνισης της επικοινωνιακής προσέγγισης, με τη διδασκαλία δεύτερης/ ξένης γλώσσας στη σύγχρονη εποχή να εστιάζει στην επικοινωνιακή ικανότητα των διδασκομένων και όχι να την παραγκωνίζει εστιάζοντας μόνο στη διδασκαλία της γραμματικής. Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζονται οι βασικοί στόχοι της επικοινωνιακής προσέγγισης, οι αρχές στις οποίες στηρίζονται τα εγχειρίδια που εστιάζουν στην ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας και τις προϋποθέσεις

που πρέπει να πληρούν τα εν λόγω εγχειρίδια τόσο για την επιτυχή διδασκαλία μίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας γενικότερα όσο και για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας ειδικότερα.

14.6 Αξιολόγηση των διδακτικών εγχειριδίων του Προγράμματος Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων της Δ' τάξης Δημοτικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης, Μελιτζάνη Ειρήνη, Ψυχογιού Ευφημία.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει μια έρευνα που διεξήχθη με σκοπό να εξετάσει τα διδακτικά εγχειρίδια που δημιουργήθηκαν από το Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων και προορίζεται για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στους μαθητές της μειονοτικής εκπαίδευσης στη Θράκη, οι οποίοι φοιτούν στη Δ' τάξη δημοτικού. Εξετάζονται τρία βιβλία μαθητή, τρία τετράδια ασκήσεων και ένα βιβλίο δασκάλου με βάση το αν συμβάλλει στην ανάπτυξη και ενίσχυση της επικοινωνιακής ικανότητας των μαθητών, αν είναι ειδικά προσαρμοσμένο στις εκπαιδευτικές ανάγκες της συγκεκριμένης ομάδας μαθητών και αν ενισχύει τον εκπαιδευτικό στην επιτυχή επίτευξη των εκπαιδευτικών του στόχων.

14.7 Θεωρητικές Προσεγγίσεις της διδασκαλίας της ελληνικής ως μητρική δεύτερης ή ξένης γλώσσας, Στασή Ελένη.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει ένα σύνολο θεωρητικών προσεγγίσεων για τη διδασκαλία της ελληνικής ως μητρικής, δεύτερης ή ξένης γλώσσας, καθώς και τις βασικότερες αρχές των επικρατέστερων προσεγγίσεων του τομέα της διδασκαλίας ξένων γλωσσών. Επίσης αναλύονται οι κυριότερες αρχές ορισμένων θεωρητικών προσεγγίσεων που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια, όπως είναι η Επικοινωνιακή Προσέγγιση και η παιδαγωγική του Γραμματισμού και του Πολυγραμματισμού. Τέλος, παρουσιάζονται οι αρχές της θεωρίας των κειμενικών ειδών.

14.8 Τα κειμενικά είδη στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. Παρουσίαση δειγματικής διδασκαλίας ενός περιγραφικού κειμένου, Αντωνοπούλου Νικολέτα, Λυκίδη Σταυρούλα- Φωτεινή, Μελιτζάνη Ειρήνη, Ψυχογιού Ευφημία.

Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζεται ένα κείμενο περιγραφικού λόγου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, το οποίο συνοδεύεται από διάφορων τύπων ασκήσεις και ερωτήσεις. Το κείμενο αυτό βασίζεται στις αρχές της επικοινωνιακής και της κειμενοκεντρικής προσέγγισης διδασκαλίας ξένων γλωσσών, και προορίζεται συγκεκριμένα για τη διδασκαλία της ελληνικής

ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε αλλόγλωσσους μαθητές που φοιτούν στην Ε' τάξη του δημοτικού.

14.9 Τα κειμενικά είδη στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. Παρουσίαση δειγματικής διδασκαλίας ενός επιχειρηματολογικού κειμένου, Αντωνοπούλου Νικολέτα, Λυκίδη Σταυρούλα- Φωτεινή, Μελιτζάνη Ειρήνη, Ψυχογιού Ευφημία.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει ένα επιχειρηματολογικό κείμενο, συνοδευόμενο από ασκήσεις κατανόησης και εφαρμογής γραμματικών κανόνων. Το κείμενο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε αλλόγλωσσους μαθητές που βρίσκονται στη ΣΤ' τάξη του δημοτικού. Το υλικό που παρουσιάζεται βασίζεται στις αρχές της επικοινωνιακής και της κειμενοκεντρικής προσέγγισης.

14.10 Τα κειμενικά είδη στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. Παρουσίαση δειγματικής διδασκαλίας ενός αφηγηματικού κειμένου, Αντωνοπούλου Νικολέτα, Λυκίδη Σταυρούλα- Φωτεινή, Μελιτζάνη Ειρήνη, Ψυχογιού Ευφημία.

Στο άρθρο αυτό γίνεται παρουσίαση ενός κειμένου που περιέχει αφηγηματικό λόγο και που δημιουργήθηκε μαζί με ένα σύνολο ασκήσεων κατανόησης και γραμματικής για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε μαθητές που αποτελούν μη φυσικούς ομιλητές της ελληνικής και φοιτούν στην Ε' δημοτικού. Το κείμενο αυτό καθώς και οι ασκήσεις που το συνοδεύουν έχουν κατασκευαστεί με βάση τις αρχές της επικοινωνιακής καθώς και της κειμενοκεντρικής προσέγγισης.

15. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση- Μετανάστευση- Διαχείριση Συγκρούσεων και Παιδαγωγική της Δημοκρατίας, 14^ο Διεθνές Συνέδριο, Βόλος, 13- 15 Μαΐου 2011, Πρακτικά Συνεδρίου, επιμ. Παντελής Γεωργογιάννης, Τόμος Ι, Πάτρα 2010.

15.1 Προβλήματα στη διδασκαλία του γραπτού λόγου της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας σε Αραβόφωνους, Θεοδώρου Ιωάννα.

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει μια έρευνα η οποία εξετάζει τις δεξιότητες αραβόφωνων διδασκομένων της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας αναφορικά με την παραγωγή και κατανόηση του γραπτού λόγου. Η έρευνα προσπαθεί να απαντήσει σε δύο κεντρικά

ερωτήματα: ποια ακριβώς χαρακτηριστικά του γραπτού λόγου της ελληνικής δυσκολεύουν τους διδασκόμενους της που κατέχουν την αραβική ως μητρική γλώσσα και οι οποίοι διαμένουν και εργάζονται στην Ελλάδα, και το κατά πόσο οι δυσκολίες που παρουσιάζονται οφείλονται στις διαφορές της ελληνικής από τη μητρική τους γλώσσα. Στην έρευνα συμμετείχαν δύο αραβόφωνοι από την Ιορδανία και δύο από το Λίβανο.

15.2 Ο ρόλος των Ελλήνων γονέων – μεταναστών και η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό- Μια περίπτωση στη Βάδη- Βυρτεμβέργη Γερμανίας, Κιζήλου Ευαγγελία.

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει μια έρευνα που διεξήχθη στα απογευματινά «Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας» του ομοσπονδιακού κρατιδίου της Βάδης- Βυρτεμβέργης της Γερμανίας. Η έρευνα βασίζεται σε επτά συνεντεύξεις Ελλήνων ομογενών που σαν γονείς δραστηριοποιούνται και εκφράζουν τις απόψεις και τις προσδοκίες τους σχετικά με τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού στο περιβάλλον όπου ζουν. Προτού παρουσιαστεί η έρευνα, η ανάλυση δεδομένων και τα συμπεράσματα που προέκυψαν, αποσαφηνίζονται οι όροι «ρόλος» και «μετανάστης», και ακολουθεί μία σύντομη περιγραφή της παρουσίας της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Γερμανία.

15.3 Η αξιοποίηση της διαχρονίας για αποτελεσματικότερη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας: η περίπτωση του λεξιλογίου, Μήτσης Ναπολέον, Παραδιά Μαρία.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει τη συγχρονική και διαχρονική πλευρά της ελληνικής γλώσσας, μίας γλώσσας που χρησιμοποιείται από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και που λόγω της μακράς ιστορικής της πορείας διαθέτει έναν πολύπλευρο χαρακτήρα όσον αφορά το τι λεξιλόγιο χρησιμοποιείται ανάλογα με το επιλεγόμενο επίπεδο χρήσης της γλώσσας. Στην εισήγηση αυτή προτείνεται η διδασκαλία λεξιλογικών στοιχείων της ελληνικής, στα πλαίσια της διδασκαλίας της ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, που χρησιμοποιούνται μέχρι και σήμερα σε απαιτητικό ύφος γραπτού και προφορικού λόγου αλλά προέρχονται από προηγούμενες ιστορικές φάσεις της ελληνικής και δε χρησιμοποιούνται στον καθημερινό προφορικό λόγο.

16. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση- Μετανάστευση- Διαχείριση Συγκρούσεων και Παιδαγωγική της Δημοκρατίας, 14^ο Διεθνές Συνέδριο, Βόλος, 13- 15 Μαΐου 2011, Πρακτικά Συνεδρίου, επιμ. Παντελής Γεωργογιάννης, Τόμος II, Πάτρα 2011.

16.1 Η «Οδύσσεια» ενός... εκπαιδευτικού υλικού: αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες (πρόγραμμα «Οδυσσέας», το παράδειγμα του ΚΕΕ Πειραιά), Βαμβακάρη Αντιγόνη.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει μια έρευνα αξιολόγησης του διδακτικού υλικού «Οδυσσέας» που δημιουργήθηκε για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε αλλοδαπούς μετανάστες που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα. Αρχικά αποσαφηνίζονται οι όροι «δεύτερη» και «ξένη» γλώσσα και στη συνέχεια παρουσιάζεται η έρευνα, η μεθοδολογία της, η ανάλυση δεδομένων και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτήν. Κεντρικό ερευνητικό ερώτημα αποτελεί το αν και κατά πόσο το εν λόγω διδακτικό υλικό είναι κατάλληλο για τις επικοινωνιακές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των διδασκόμενων στους οποίους απευθύνεται.

16.2 Πρόταση για τη διδασκαλία του λεξιλογίου της νέας ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ ξένης, Γεωργαντίδου Χριστίνα, Μανινέα Μαρία, Νικολάου Δάφνη.

Η εισήγηση αυτή παρουσιάζει μια προτεινόμενη μέθοδο διδασκαλίας του λεξιλογίου της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Η μέθοδος αυτή παρουσιάζεται ενδεικτικά με θεματική ενότητα σχετική με τα μέσα μεταφοράς και βασίζεται στην ομαδοποίησή του προς εκμάθηση λεξιλογίου σε σημασιολογικές θεματικές ενότητες. Επιπροσθέτως, τα παραγόμενα κείμενα και οι δραστηριότητες που τα συνοδεύουν έχουν κατασκευαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να συνδυάζουν τόσο τη ρητή όσο και την έμμεση διδασκαλία αλλά και να ενθαρρύνει τη χρήση ποικίλων στρατηγικών εκμάθησης λεξιλογίου.

16.3 Η αξιοποίηση του παιδαγωγικού λεξικού ως διαπολιτισμικού εργαλείου για την εκμάθηση του λεξιλογίου της Νέας Ελληνικής από αλλόγλωσσους μαθητές, Ζερδελή Σοφία.

Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει έναν προτεινόμενο τρόπο διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που εντάσσεται σε ένα υπό σχεδιασμό εκπαιδευτικό μοντέλο διδασκαλίας ξένων γλωσσών. Η μέθοδος διδασκαλίας που προτείνεται επιδιώκει να δημιουργήσει μια κατάσταση λειτουργικής διγλωσσίας και να ενισχύσει την ελληνική πολιτισμική ταυτότητα κατά τη διδασκαλία της νέας ελληνικής σε αλλόγλωσσους μαθητές που μιλούν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα και φοιτούν σε διαπολιτισμικά σχολεία της Ελλάδας. Συγκεκριμένα προτείνεται η χρήση παιδαγωγικών λεξικών στη διδασκαλία με σκοπό την ενίσχυση του λεξιλογικού εύρους που κατέχουν οι μαθητές, και παρουσιάζονται

ενδεικτικοί τρόποι χρήσης των λεξικών αυτών ώστε να αποφέρουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

16.4 Διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας στα πλαίσια του κοινωνικού της περιβάλλοντος και της πολύγλωσσης εκπαίδευσης, Καπραβέλου Αλεξία.

Θέμα της συγκεκριμένης εισήγησης είναι η πολιτισμική πλευρά της γλώσσας και τα κοινωνικά στοιχεία που φέρει η χρήση της ανάλογα με τον ομιλητή που τη χρησιμοποιεί. Ειδικότερα αναλύεται το πώς αλληλεπιδρά ο αλλόγλωσσος μαθητής που μαθαίνει τη νέα ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα με τη γλώσσα αυτή, και ποιές αρνητικές συνθήκες αντιμετωπίζει συχνά ως αλλόγλωσσος μαθητής σε ένα σχολείο όπου κυριαρχεί η ελληνική γλώσσα. Προτείνονται επίσης τρόποι για την καταπολέμηση της ρατσιστικής συμπεριφοράς στο σχολικό περιβάλλον με σκοπό την ισότιμη αντιμετώπιση και διανομή ευκαιριών σε όλους τους μαθητές, αλλοδαπούς και μη.

16.5 Σχεδιασμός προγράμματος διδασκαλίας της νέας ελληνικής ως δεύτερης σε ενήλικες αλλοδαπούς, Μανινέα Μαρία, Νικολάου Δάφνη, Γεωργαντίδου Χριστίνα.

Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζονται τα στοιχεία προς διδασκαλία και η μέθοδος διδασκαλίας και αξιολόγησης ενός προγράμματος διδασκαλίας που έχει δομηθεί λαμβάνοντας υπόψη τις γλωσσικές ανάγκες των άνεργων ενήλικων αλλοδαπών μεταναστών που ζουν στην Ελλάδα και επιθυμούν να μάθουν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα με σκοπό την επικοινωνία στο εργασιακό περιβάλλον. Επιπροσθέτως απαριθμούνται οι βασικές αρχές διδασκαλίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε ενηλίκους, καθώς και οι ανάγκες που η συγκεκριμένη ομάδα διδασκομένων προβάλλει όσον αφορά την εκμάθηση της νέας ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

16.6 Αξιολόγηση διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης. Η περίπτωση του βιβλίου της Γλώσσας Β' Δημοτικού, Παρασκευάς Παρασκευάς.

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει μια εργασία της οποίας στόχος είναι να διερευνήσει το κατά πόσο το βιβλίο της Γλώσσας που διδάσκεται στη β' δημοτικού των ελληνικών δημόσιων σχολείων είναι κατάλληλο για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης σε αλλόγλωσσους μαθητές, είτε παλιννοστούντες είτε αλλοδαπούς. Για την αξιολόγηση του εν λόγω διδακτικού εγχειριδίου πραγματοποιήθηκε καταγραφή απόψεων μέσω ερωτηματολογίου που χορηγήθηκε σε 65 εκπαιδευτικούς που

διδάσκουν το μάθημα της ελληνικής γλώσσας σε σχολεία της ελληνικής Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Άρθρα σε περιοδικά για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας

1. Γλώσσα: Περιοδική Έκδοση γλωσσικής Παιδείας, του περιοδικού ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ, Αθήνα

1.1 Τα λάθη στην κατάκτηση της μορφολογίας του επιθέτου της Νέας Ελληνικής από μη φυσικούς ομιλητές, Βασιλή Κάντζον, Ευάγγελος Ζώτος (Τεύχος 52, Άνοιξη 2001).

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει μια έρευνα που αφορά τις δυσκολίες κατάκτησης του επιπέδου της νέας ελληνικής γλώσσας από μη φυσικούς ομιλητές της. Η έρευνα ακολουθεί τη μέθοδο της ανάλυσης λαθών, και οι συμμετέχοντες είναι σπουδαστές του Διδασκαλείου της Νέας Ελληνικής της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και μη φυσικοί ομιλητές της ελληνικής που τη διδάσκονταν στα τμήματα του Ι.Κ.Υ. Τα λάθη τα οποία αναλύθηκαν διακρίθηκαν σε μορφολογικά και συντακτικά λάθη.

1.2 Αναλυτικά προγράμματα και διδακτικά εγχειρίδια για την ελληνική ως ξένη γλώσσα, Γ. Κατσιμαλή (Τεύχος 54, Άνοιξη 2002).

Το άρθρο αυτό παρουσιάζει τα βασικότερα θεωρητικά γνωρίσματα του αναλυτικού προγράμματος και ύστερα παρουσιάζει το αναλυτικό πρόγραμμα που έχει δομήσει και εφαρμόσει το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας για την πιστοποίηση επάρκειας της ελληνομάθειας. Παρουσιάζονται οι θεματικές, τα γραμματικά φαινόμενα και οι δεξιότητες που οφείλουν να αναπτύξουν οι διδασκόμενοι σε κάθε ένα από τα διακριτά επίπεδα του αναλυτικού αυτού προγράμματος.

2. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Περιοδική έκδοση της διεθνούς ένωσης για τα Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα, Εκδόσεις Μεταίχιμο.

2.1 Η δεξιότητα της ομιλίας υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής προσέγγισης της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας, Ναπολέον Μήτσης (Τεύχος 2/ 2002).

Το παρόν άρθρο κάνει εισαγωγή στο θεωρητικό πλαίσιο της διδασκαλίας δεύτερης/ ξένης γλώσσας με έμφαση στη «διδασκαλία» της ομιλίας, δηλαδή της δεξιότητας παραγωγής προφορικού λόγου. Αρχικά παρουσιάζονται τα θεωρητικά στοιχεία που οφείλουμε να γνωρίζουμε για την ομιλία στη δεύτερη/ ξένη γλώσσα. Έπειτα γνωστοποιούνται τα αίτια της παραγωγής λαθών στον προφορικό λόγο του διδασκόμενου, οι στρατηγικές που μπορεί να χρησιμοποιήσει για να βελτιωθεί στη δεξιότητα αυτή, και τέλος δίνονται κατευθύνσεις και προτάσεις για τη διδακτική προσέγγιση που θα πρέπει να ακολουθήσει η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

2.2 Το τερπνόν μετά του ωφελίμου: Προσιτά λογοτεχνικά κείμενα για τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα σε αλλοδαπούς, Πυλαρινός Θεοδόσης (Τεύχος 2/ 2002).

Η παρούσα ανακοίνωση αφορά τη χρήση λογοτεχνικών κειμένων στα πλαίσια της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε αλλοδαπούς μαθητές, ως μέσο ανάπτυξης της πολιτισμικής κατανόησης, της γνωριμίας με την ελληνική κουλτούρα, και της συμμετοχής σε αυτήν. Αφενός προτείνεται ως διδακτικό υλικό το είδος του παιδικού λογοτεχνικού βιβλίου και αφετέρου προτείνεται η χρήση στη διδασκαλία λογοτεχνικών κειμένων σύγχρονων οπτικών και ακουστικών τεχνολογικών μέσων.

2.3 Παράγοντες για την παραγωγή διδακτικού υλικού για τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα, Γεωργογιάννης Παντελής (Τεύχος 2/ 2002).

Το άρθρο αυτό διερευνά τους παράγοντες που επηρεάζουν το είδος, τη χρησιμότητα και την ποιότητα εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της ελληνικής σε μη φυσικούς ομιλητές της τόσο στην Ελλάδα όσο και στις χώρες του εξωτερικού. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον παράγοντα του συγγραφέα, του τρόπου συγγραφής, της γλωσσικής ποικιλίας στην οποία συγγράφηκε το υλικό και ιδιαίτερος στο βαθμό προσαρμοστικότητας του υλικού στα πολιτισμικά, γλωσσικά και χρονικά δεδομένα των μαθητών στους οποίους απευθύνεται.

3. Glossologia: Online περιοδικό του Πανεπιστημίου Αθηνών, <http://glossologia.phil.uoa.gr>.

3.1 Η κατάσταση της ελληνόγλωσσης παιδείας στην Αυστραλία : Συνοπτική προσέγγιση, Αναστάσιος Μ. Τάμης (Τεύχος 13/ 2001).

Το άρθρο αυτό αφορά την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αυστραλία, και δίνει βασικές πληροφορίες σχετικά με το σύστημα της εν λόγω παιδείας, το προφίλ των χρηστών της ελληνικής γλώσσας στην Αυστραλία, και κάνει μια γενική ιστορική επισκόπηση του ελληνικού πληθυσμού στην Αυστραλία. Στη συνέχεια παρουσιάζει αποτελέσματα στατιστικών ερευνών που πραγματοποιήθηκαν στην Αυστραλία και αφορούν τις γλωσσικές στάσεις των ελληνόφωνων που ζουν εκεί. Παρουσιάζονται επίσης τα βασικότερα προβλήματα της ελληνόγλωσσης παιδείας στην Αυστραλία και τα χαρακτηριστικά της ελληνικής γλώσσας όπως αυτή ομιλείται από τους Έλληνες που ζουν στην Αυστραλία.

3.2 Η μορφολογική δομή της νέας ελληνικής και η διδακτική της, Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη (Τεύχος 15/2003).

Η ανακοίνωση αυτή στόχο έχει να απαριθμήσει τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνει υπόψη ο εκπαιδευτικός όσον αφορά την επιλογή των μορφολογικών στοιχείων που πρέπει να διδάσκονται κατά τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας. Το άρθρο προσπαθεί να δώσει απάντηση στις ερωτήσεις «τι θα διδαχτεί;», και «πώς θα διδαχτεί;», ώστε μέσα από αυτές να οργανώσει κατάλληλα τη διδακτική ύλη ο εκπαιδευτικός καθώς και την μέθοδο διδασκαλίας που θα ακολουθήσει. Δίνεται επίσης βαρύτητα στη σημαντικότητα της ανάλυσης αναγκών των διδασκομένων προτού αποφασίσει ο διδάσκων περί διδακτικής ύλης και μεθόδου.

3.3 Αναζητώντας κείμενα- μοντέλα για τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, Φατιμά Ελοέβα (Τεύχος 15/2003).

Το άρθρο περιγράφει μια διδακτική μέθοδο την οποία προτείνει για χρήση κατά τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Η εν λόγω διδακτική μέθοδος ενισχύει την αλληλεπίδραση των διδασκομένων με την ελληνική λογοτεχνία και την έκθεσή τους σε λογοτεχνικά κείμενα που έχουν γραφτεί στην ελληνική. Τα κείμενα που προορίζονται για να επεξεργαστούν από

τους διδασκομένους της ελληνικής ως ξένης γλώσσας θα πρέπει να συνοδεύονται από σχόλια που αφορούν τα γραμματικά και τα συντακτικά φαινόμενα των οποίων κάνει χρήση ο συγγραφέας του λογοτεχνικού κειμένου.

3.4 Η κατανόηση γραπτού λόγου στο προχωρημένο επίπεδο: γενικές αρχές και ενδεικτικές εφαρμογές στη νέα ελληνική ως ξένη γλώσσα, Μαρία Ιακώβου, Σπυριδούλα Μπέλλα (Τεύχος 15/2003).

Το άρθρο αυτό έχει να κάνει με την εξέλιξη της ικανότητας κατανόησης γραπτού λόγου από μέρους των αλλοδαπών διδασκομένων της ελληνικής γλώσσας που μένουν στην Ελλάδα. Στο άρθρο επιδιώκεται ο καθορισμός των γενικών χαρακτηριστικών του προχωρημένου επιπέδου γλωσσομάθειας της ελληνικής, των χαρακτηριστικών της ικανότητας κατανόησης γραπτού λόγου και τέλος προτείνεται ένα σύνολο διδακτικών εφαρμογών για την ενίσχυση της εν λόγω ικανότητας στο επίπεδο των προχωρημένων.

3.5 Λειτουργικές και λεξικές κατηγορίες σε δίγλωσσα παιδιά με μητρική γλώσσα (Γ1) τα αγγλικά και γλώσσα-στόχο (Γ2) τα ελληνικά, Γεωργία Κατσιμαλή (Τεύχος 15/2003).

Το συγκεκριμένο άρθρο αρχικά παρουσιάζει τους παράγοντες της διγλωσσίας (γλωσσικούς και εξωγλωσσικούς) που ασκούν επιρροή στη νηπιακή διγλωσσία με έμφαση στη σχέση των γλωσσών αγγλικά-ελληνικά. Στη συνέχεια αναλύει τις μορφές δίγλωσσων νηπίων με έμφαση στα μερικώς δίγλωσσα νήπια. Τέλος, προτείνεται η επικέντρωση της προσοχής του διδάσκοντα και η επιμονή του στην εκμάθηση από μέρους των διδασκομένων των λειτουργικών κατηγοριών και της ορθής χρήσης τους στην ελληνική γλώσσα, δεδομένου ότι η συχνότητα λαθών στη χρήση των λειτουργικών κατηγοριών της ελληνικής από δίγλωσσα παιδιά που μιλούν και την αγγλική είναι η μεγαλύτερη που παρατηρείται σε σχέση με άλλα γλωσσικά λάθη.

3.6 Γλώσσα και πολιτισμός: μία διαπαιδαγωγική πρόταση για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο Μεξικό, Ναταλία Μορελέον (Τεύχος 15/2003).

Το άρθρο αυτό σχετίζεται με τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας στο Μεξικό και εστιάζει στο προφίλ των φοιτητών που επιλέγουν να διδαχτούν τη νεοελληνική γλώσσα στο CELE (Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών) στην εν λόγω πολιτεία. Εξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους είναι διαφορετικοί οι στόχοι, οι επιδιώξεις και τα ενδιαφέροντα των φοιτητών που επιλέγουν τη νεοελληνική γλώσσα σε σχέση με τους φοιτητές που επιλέγουν γλώσσες που ομιλούνται ευρέως παγκοσμίως και τονίζεται η σημαντικότητα της επιδίωξης επαφής αυτών των μαθητών με ελληνικά λογοτεχνικά κείμενα. Τέλος, προτείνονται μέθοδοι και κριτήρια επιλογής του διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία της νεοελληνικής σε φοιτητές του Μεξικού.

3.7 Εκπαιδύοντας τον καθηγητή της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας: σκέψεις-λύσεις-προτάσεις, Σοφία Παπαευθυμίου- Λύτρα (Τεύχος 15/2004).

Στην παρούσα εισήγηση η εισηγήτρια παρουσιάζει ζητήματα που την απασχόλησαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης καθηγητών της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας με βάση την επικοινωνιακή προσέγγιση την οποία πραγματοποίησε ως καθηγήτρια στο Διατμηματικό Πρόγραμμα για τη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ). Τα ζητήματα που παρουσιάζονται αφορούν τη διδακτική προσέγγιση που ακολούθησε η καθηγήτρια για την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων του μαθήματος, το περιεχόμενο που χρησιμοποίησε στη διδασκαλία και τέλος τον τρόπο και τη μέθοδο με την οποία αξιολογούσε τους διδασκόμενους της.

3.8 Η διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας: κοινωνιοπολιτισμική προσέγγιση, Stoyana Poromanska (Τεύχος 15/2003).

Η συγκεκριμένη εισήγηση αφορά τα ιστορικά, πολιτισμικά και κοινωνικά στοιχεία ενός λαού που είναι εγκιβωτισμένα στη γλώσσα του και το πώς ο διδασκόμενος μίας ξένης γλώσσας και στη συγκεκριμένη περίπτωση της νέας ελληνικής από Βούλγαρους φοιτητές στη Βουλγαρία, έρχεται σε επαφή με όλα αυτά τα στοιχεία. Η εισηγήτρια τονίζει το κατά πόσο όλα αυτά τα στοιχεία έχουν διατηρηθεί διά μέσου των αιώνων στην ελληνική γλώσσα και το πώς ο διδάσκοντας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας μπορεί να επιτύχει και να ενισχύσει την επαφή των διδασκόμενων με τον πολιτισμό της ελληνικής γλώσσας, την οποία διδάσκονται.

3.9 Μορφολογικά προβλήματα της Ελληνικής στη διδασκαλία της: η περίπτωση των επαγγελματικών θηλυκών ονομάτων, Γεωργία Κατσούδα, Γιώργος Τράμπαλης (Τεύχος 20/2012).

Στο άρθρο αυτό επιχειρείται η μελέτη των θηλυκών επαγγελματικών ονομάτων, τα οποία αποτελούν πρόκληση τόσο στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας από μέρους του διδάσκοντα, όσο και στην εκμάθησή τους από μέρους των διδασκόμενων της. Προτείνεται ιδιαίτερα η διδασκαλία της συγκεκριμένης κατηγορίας ονομάτων να βασίζεται σε μία τυποποιημένη περιγραφή τους αλλά και στον τρόπο του μορφολογικού σχηματισμού τους.

3.10 Κοινωνιοπραγματολογική ικανότητα και διδασκαλία της Ελληνικής: η περίπτωση των υποκοριστικών, Θεοδοσία Καβαρνού, Σπουριδούλα Μπέλλα (Τεύχος 20/2012).

Η παρούσα εισήγηση αφορά τη διδασκαλία των υποκοριστικών σε μη φυσικούς ομιλητές της ελληνικής που τη διδάσκονται ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα. Προτείνονται δραστηριότητες και μέθοδοι διδασκαλίας ώστε να βοηθηθούν οι διδασκόμενοι και να κατανοήσουν τις λειτουργίες και τη σωστή χρήση των υποκοριστικών ονομάτων κατά την ακρόαση και τη χρήση τους στην ελληνική γλώσσα. Τα θεωρητικά ζητήματα που παρουσιάζονται και οι προτεινόμενες δραστηριότητες στοχεύουν στην πληροφόρηση των εκπαιδευτικών τόσο όσον αφορά τις προκλήσεις που παρατηρούνται στη διδασκαλία των υποκοριστικών της ελληνικής όσο και στη διδασκαλία των κοινωνιοπραγματολογικών στοιχείων της γλώσσας γενικότερα.

3.11 Λεξικό πολυλεκτικών λεξικών μονάδων (multi- word units) της Νέας Ελληνικής: ένα εργαλείο για την υποστήριξη της διδασκαλίας της δεύτερης γλώσσας, Παρασκευή Θώμου (Τεύχος 22/2014).

Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζεται το Λεξικό Περιφράσεων της Νέας Ελληνικής, το οποίο αποτελεί λεξικό πολυλεκτικών λεξικών μονάδων και δημιουργήθηκε με σκοπό να ενισχύσει τη διδασκαλία των πολυλεκτικών μονάδων της νέας ελληνικής στους διδασκόμενους της ελληνικής ως ξένης γλώσσας στη διασπορά. Παρουσιάζονται τα κριτήρια που λήφθηκαν υπόψη για τη ληματογράφηση του λεξικού και οι σκοποί δημιουργίας ενός τέτοιου λεξικού.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται το περιεχόμενο, η δομή και η λειτουργία του λεξικού, και τέλος κατηγοριοποιούνται οι πολυλεκτικές λεξικές μονάδες που περιέχονται στο λεξικό.

Λογισμικά εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας τύπου CD-ROM

1. Βήματα προς το κείμενο, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), επιστ. υπεύθυνος: Δαμανάκης Μιχαήλ, παιδαγωγικός σχεδιασμός: Σπαντιδάκης Γιάννης, συγγραφή διευκολύνσεων κατανόησης και σύνθεσης επιχειρηματολογικών κειμένων: Βαρσαμίδου Δέσποινα, Σπαντιδάκης Γιάννης, Χατζηδάκη Ασπασία.

Το λογισμικό αυτό έχει κατασκευαστεί για να ενισχύσει τους Έλληνες ομογενείς μαθητές της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας στην κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού λόγου. Το λογισμικό χωρίζεται σε δύο μέρη: το κυρίως μέρος, με όνομα “Bimata pros to Keimeno”, όπου οι διδασκόμενοι της ελληνικής μπορούν να επιλέξουν μεταξύ τεσσάρων δραστηριοτήτων: κατανόηση παραγράφων, κατανόηση κειμένων, συγγραφή παραγράφων και συγγραφή κειμένων. Σε κάθε επιλογή δίνονται οι κατάλληλες οδηγίες που χρειάζεται ο διδασκόμενος πριν ξεκινήσει τη δραστηριότητα που επέλεξε. Το δεύτερο μέρος του λογισμικού ονομάζεται “Bimata pros to Keimeno- Teacher program” και απευθύνεται στον εκπαιδευτικό. Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα χρησιμοποιώντας το λογισμικό αυτό να δημιουργήσει νέες δραστηριότητες ίδιου τύπου τις προϋπάρχουσες στο λογισμικό (επιμέλεια παραγράφων, θεματικών περιόδων παραγράφων, τίτλων κειμένων, και κειμένων).

2. Καθώς Μεγαλώνουμε στον Κόσμο των Ελληνικών, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), επιστ. υπεύθυνος: Μιχάλης Δαμανάκης, παιδαγωγικός σχεδιασμός, συγγραφή σεναρίου, σύνθεση εποπτικού υλικού, ανάπτυξη διευκολύνσεων: Σπαντιδάκης Ιωάννης.

Το λογισμικό αυτό έχει κατασκευαστεί για τους Έλληνες ομογενείς μαθητές που ζουν στο εξωτερικό και μαθαίνουν την ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα. Στο λογισμικό είναι διαθέσιμες δύο βασικές δραστηριότητες: η συγγραφή κειμένων και η ανάγνωση και επεξεργασία ήδη υπαρχόντων κειμένων. Αναφορικά με τη συγγραφή κειμένων, ο μαθητής λαμβάνει αρχικά οδηγίες για το πώς να γράψει ένα κατανοητό και σωστά δομημένο κείμενο, και έπειτα καλείται να επιλέξει τι είδος κειμένου επιθυμεί να παράγει, όπως αφηγηματικό κείμενο, περιγραφή προσώπου, ζώου, κ.ά. Για κάθε κατηγορία κειμένου δίνεται το σχετικό λεξιλόγιο που ενδέχεται να χρειαστεί ο μαθητής κατά τη συγγραφή του. Το κομμάτι του λογισμικού που αφορά τα ήδη κατασκευασμένα κείμενα δίνει τέσσερις επιλογές στο

διδασκόμενο: «Διαβάζω και ακούω», «Βλέπω και ακούω», «Δραστηριότητες» και «Ασκήσεις κατανόησης». Τα διαθέσιμα κείμενα αφορούν στοιχεία της ελληνικής μυθολογίας, της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού.

3. Μορμώ 1, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), επιστ. υπεύθυνος: Μιχάλης Δαμανάκης, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Το συγκεκριμένο CD-ROM περιέχει τα πρώτα επεισόδια της σειράς «Μορμώ», η οποία δημιουργήθηκε για παιδιά Ελλήνων του εξωτερικού που διδάσκονται την ελληνική ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα. Το πρώτο μέρος της σειράς επεισοδίων «Μορμώ» απευθύνεται σε παιδιά που βρίσκονται στο α' επίπεδο γλωσσομάθειας, δηλαδή σε αρχάριους χρήστες της ελληνικής, και περιλαμβάνει δέκα επεισόδια της σειράς, της οποίας πρωταγωνιστές είναι μία παρέα παιδιών σχολικής ηλικίας, φυσικοί ομιλητές της ελληνικής, και ένα φανταστικό πλάσμα, η Μορμώ. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι πολύ απλή, και η ταχύτητα ομιλίας πολύ αργή ώστε να διευκολύνεται η κατανόηση των διαλόγων από τους νεαρούς διδασκόμενους της ελληνικής.

4. Μορμώ 2, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), επιστ. υπεύθυνος: Μιχάλης Δαμανάκης, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Το δεύτερο μέρος της σειράς επεισοδίων «Μορμώ» απευθύνεται σε Έλληνες ομογενείς διδασκόμενους της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας του Β' επιπέδου χρήσης της ελληνικής. Περιέχει δέκα επεισόδια που αποτελούν τη συνέχεια των επεισοδίων του μέρους «Μορμώ 1» και πρωταγωνιστές είναι η ίδια παρέα παιδιών με το φανταστικό πλάσμα που ονομάζεται Μορμώ. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι σε μικρό βαθμό πιο σύνθετη από αυτή που χρησιμοποιήθηκε στα επεισόδια του «Μορμώ 1».

5. Μορμώ 3, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), επιστ. υπεύθυνος: Μιχάλης Δαμανάκης, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Το τρίτο μέρος της σειράς επεισοδίων «Μορμώ» απευθύνεται στην ίδια ομάδα διδασκόμενων της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας και αποτελεί τη συνέχεια της ιστορίας που εκτυλίσσεται στα επεισόδια των δύο προηγούμενων μερών της σειράς («Μορμώ 1» και

«Μορμώ 2»). Περιέχει δέκα ακόμα επεισόδια της σειράς που είναι κατάλληλα για μαθητές που βρίσκονται στο Γ' επίπεδο χρήσης της ελληνικής.

6. Μορμώ 4, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), επιστ. υπεύθυνος: Μιγάλης Δαμανάκης, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Το τέταρτο και τελευταίο μέρος της σειράς επεισοδίων «Μορμώ» περιέχει δέκα ακόμα επεισόδια της εν λόγω σειράς. Το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται είναι πιο ευρείας χρήσης και χρησιμοποιείται φυσιολογική ταχύτητα ομιλίας, καθώς τα επεισόδια αυτά είναι κατασκευασμένα για μαθητές της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που βρίσκονται στο επίπεδο Δ' χρήσης της.

Πτυχιακές/ διπλωματικές εργασίες και διατριβές για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας

1. Τίτλος διδακτορικής διατριβής: Οι στρατηγικές μάθησης στη συγκρότηση curriculum για τη διδασκαλία δεύτερης και ξένης γλώσσας. Η περίπτωση της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας

Όνοματεπώνυμο συγγραφέα: Γεώργιος Αγοραστός

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: ΑΠΘ

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2003

Σύνοψη

Η συγκεκριμένη διατριβή αποτελείται από 3 κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις βασικές αρχές, διεπιστημονικές προσεγγίσεις και εφαρμογές.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, διαπραγματεύεται τους στόχους για τη μεθοδολογία της έρευνας για μεθοδολογική πρόταση.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς αναφέρει προτάσεις για περαιτέρω έρευνα και φτάνει στον επίλογο. Αναλυτικότερα.

Στο πρώτο μέρος ξεκινά με μια εισαγωγή για ποιον λόγο οδήγησαν τον συγγραφέα σε αυτή την εκπόνηση της διατριβής. Στη συνέχεια, μάς αναφέρει την γνωστική ψυχολογία, τις στρατηγικές μάθησης και τη σχέση τους με την επικοινωνιακή προσέγγιση. Στη συνέχεια, αναφέρει τα νέα ρεύματα στη διδακτική Γ2, θεωρίες από τη μεταμοντέρνα γνωστική ψυχολογία και επίδραση στην εκπαίδευση.

Αναφέρει, επίσης, τις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες ως μια καινοτόμο επιπλέον προσέγγιση για την κατανόηση και την περιγραφή της μάθησης και την ανάλυση του λόγου. Επίσης, αναφέρει τις στρατηγικές μάθησης που στηρίζουν μοντέλα διδασκαλίας βάσει στρατηγικών, καθώς και το μαθησιακό στίλ. Τελειώνει το πρώτο μέρος με τη σημασία τους στα μαθήματα για την ανταπόκριση των μαθητών στα υπόλοιπα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος και τη σημασία της στρατηγικής γενικά στο μάθημα.

Στο δεύτερο μέρος, μάς αναφέρει τους στόχους και μεθοδολογία της έρευνας προς μια μεθοδολογική πρόταση. Επίσης, αναφέρει τα μεθοδολογικά προβλήματα και τις κατευθύνσεις στον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της έρευνας, τις θεωρητικές κατευθύνσεις στην κατασκευή του εργαλείου και την κατασκευή των μεθοδολογικών εργαλείων. Παρακάτω, μάς αναφέρει την διεξαγωγή και τα προβλήματα στη διεξαγωγή της έρευνας, καθώς και την ηλεκτρονική επεξεργασία των δεδομένων.

Τελειώνει με το τρίτο και τελευταίο μέρος, προτείνει προτάσεις για περαιτέρω έρευνα, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αποτελεσματικού εκπαιδευτικού και φτάνει στον επίλογο.

2. Τίτλος: Κατευθυντικές λεκτικές πράξεις: Θεωρητική ανάλυση και εφαρμογή στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας

Όνοματεπώνυμο: Βασιλάκη Ευγενεία

Πανεπιστήμιο: ΕΚΠΠ, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας

Έτος: 2006

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της Βασιλάκη Ευγενείας αποτελείται από 5 μέρη.

Στο πρώτο μέρος, μάς μιλά για τις λεκτικές πράξεις.

Στο δεύτερο μέρος, για την γνωστική προσέγγιση των λεκτικών πράξεων.

Στο τρίτο μέρος, για τις κατευθυντικές λεκτικές πράξεις στη ΝΕ, δομές και γνωστικά χαρακτηριστικά.

Στο τέταρτο μέρος, για τα αφηρημένα γνωστικά μοντέλα και τις γλωσσικές πραγματώσεις.

Στο πέμπτο και τελευταίο μέρος, για την περίπτωση της ΝΕ ως ξένης γλώσσας σε ενήλικες και τελειώνει την διατριβή βγάζοντας συμπεράσματα.

Αναλυτικότερα:

Στο πρώτο μέρος κάνει μια εισαγωγή για τις κατευθυντικές λεκτικές πράξεις στην ΝΕ. Συγκεκριμένα, κάνει μια βιβλιογραφική επισκόπηση, ορίζει τί είναι λεκτικές πράξεις και τις κατηγοριοποιεί και λέει πως ο ακροατής καταλαβαίνει τί θέλει να πει ο ομιλητής, τη σχέση μορφής και προλεκτικής ισχύος, έμμεσες λεκτικές πράξεις. Στο τέλος του πρώτου μέρους βγάζει κάποια συμπεράσματα.

Πάμε στο δεύτερο μέρος:

Στο δεύτερο μέρος, μάς μιλά για την γνωστική προσέγγιση των λεκτικών πράξεων. Συγκεκριμένα, μάς αναφέρει για τις λεκτικές πράξεις στην Γνωστική Γλωσσολογία, τις

προτεινόμενες απαντήσεις στα βασικά ερωτήματα της θεωρίας των λεκτικών πράξεων και τελειώνει το δεύτερο μέρος βγάζοντας συμπεράσματα.

Συνεχίζει στο τρίτο μέρος για τις δομές και γνωστικά χαρακτηριστικά. Αναφέρει τα κριτήρια επιλογής και τα θεωρητικά εργαλεία, καθώς και για τις δομές για την έκφραση κατευθυντικών λεκτικών πράξεων στη ΝΕ και την γραμματική έγκλιση.

Περαιτέρω, μάς μιλά για τις γραμματικές κατασκευές και τελειώνει το τρίτο μέρος βγάζοντας συμπεράσματα.

Συνεχίζει στο τέταρτο μέρος της διατριβής της και μάς μιλά για τα αφηρημένα γνωστικά μοντέλα και τις γλωσσικές πραγματώσεις, κατηγοριοποιεί τις κατευθυντικές λεκτικές πράξεις και βάσει των παραμέτρων του αφηρηματικού γνωστικού μοντέλου (ICM), επίσης αναφέρει για τον χαμηλό βαθμό προαιρετικότητας, τον ενδιάμεσο βαθμό προαιρετικότητας και τον υψηλό βαθμό προαιρετικότητας και κλείνει το τέταρτο μέρος βγάζοντας συμπεράσματα.

Στο πέμπτο και τελευταίο μέρος, μάς μιλά για τις κατευθύνσεις στη διδασκαλία των κατευθυντικών και την περίπτωση που μας ενδιαφέρει στη ΝΕ ως δεύτερη ξένη γλώσσα σε ενήλικες. Ξεκινά με εισαγωγικά, παρατηρήσεις και με λεκτικές πράξεις και διδασκαλία. Επίσης, για τις κατευθυντικές λεκτικές πράξεις στο Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς και στα Αναλυτικά Προγράμματα για την διδασκαλία της ΝΕ. Στη συνέχεια, δίνει κάποιες προτεινόμενες απαντήσεις για τη συνεισφορά μιας γνωστικής ανάλυσης των κατευθυντικών. Στο τέλος, βγάζει συμπεράσματα.

3. Τίτλος: Η συμβολή των μαθημάτων ειδικότητας στη γλωσσική αγωγή: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας με έμφαση στο περιεχόμενο των γνωστικών αντικειμένων του Αναλυτικού Προγράμματος

Όνοματεπώνυμο: Ζάγκα Ελευθερία

Ίδρυμα: ΑΠΘ

Γλωσσική εκπόνηση: Ελληνική

Έτος εκπόνησης: 2004

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Τάγκα Ελευθερίας χωρίζεται σε 6 μέρη, με πρόλογο, εισαγωγή, κυρίως θέμα, και στο τέλος, με συμπεράσματα και προτάσεις.

Η διδακτορική διατριβή ξεκινά με πρόλογο και εισαγωγή και στο πρώτο μέρος, μάς μιλά για τις θεωρίες μάθησης μιας δεύτερης γλώσσας.

Στο τρίτο μέρος, μάς μιλά για την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας σε συνθήκες σχολικής τάξης: τα μοντέλα διδασκαλίας της γλώσσας και βάσει του περιεχομένου.

Στο τέταρτο μέρος, μάς λέει για την τάξη ειδικότερα ως επικοινωνικό περιβάλλον, για το μάθημα και στο πλαίσιο διδασκαλίας μιας δεύτερης γλώσσας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, εξετάζει μια εναλλακτική διδακτική πρόταση για τη διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο, βγάζει συμπεράσματα.

4. Τίτλος: Μη απλές λεκτικές μονάδες και εκμάθηση της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας: Η περίπτωση των σύνθετων λεκτικών μονάδων

Όνοματεπώνυμο: Ρουσουλιώτη Θωμαή Β.

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: ΑΠΘ (Φιλοσοφική Σχολή)

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2009

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Ρουσουλιώτη Θωμαής χωρίζεται σε 3 μέρη.

Στο πρώτο μέρος, μάς μιλά για τους στόχους της έρευνας σε θεωρητικό πλαίσιο.

Στο δεύτερο μέρος, μάς μιλά για την έρευνα του πεδίου και στο τρίτο βγάζει πορίσματα και προτάσεις.

Αναλυτικά:

Στο πρώτο μέρος, μάς λέει για τις σύνθετες λεξικές μονάδες σε θεωρητικό πλαίσιο. Επίσης, για τα Μορφοσημασιολογικά χαρακτηριστικά των σύνθετων λεκτικών μονάδων, καθώς και τις Μορφολογικές διαδικασίες κατά την σύνθεση.

Στο δεύτερο μέρος, μάς μιλά για τα δεδομένα και τα ζητούμενα της έρευνας. Επίσης, για την κατασκευή των ερευνητικών εργαλείων, καθώς και τον σχεδιασμό και την μεθοδολογία.

Στο τρίτο μέρος βγάζει πορίσματα και προτάσεις, ανάλυση αποτελεσμάτων και κλείνει την διατριβή με συμπεράσματα και προτάσεις.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις αρχές σχεδιασμού και τα κριτήρια αξιολόγησης ΕΛΑΞΓ.

5. Τίτλος: Αρχές σχεδιασμού και κριτήρια αξιολόγησης εκπαιδευτικών λογισμικών για την αυτομάθηση της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας

Όνοματεπώνυμο: Χαραλαμποπούλου Ευφροσύνη

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: ΕΚΠΑ, Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2006

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Ευφροσύνης Δ. Χαραλαμποπούλου χωρίζεται σε 8 μέρη.

Στο πρώτο μέρος ξεκινά με την εισαγωγή και τις θεωρίες ΚΔΓ και κλείνει το πρώτο μέρος με μια σύνοψή της.

Στο δεύτερο μέρος, μάς μιλά για την μάθηση ενηλίκων, που τελειώνει πάλι με την σύνοψή της.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τα στάδια της έρευνας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, μάς αναφέρει τα ερευνητικά αποτελέσματα της πρώτης και δεύτερης φάσης.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς μιλά για το πλαίσιο δημιουργίας λογισμικού του HUBBARD και προτείνει μοντέλα σχεδιασμού και αξιολόγησης του ΕΛΑΞΓ.

Τέλος, κλείνει την διατριβή της με τα συμπεράσματα.

6. Τίτλος: Η χρονική οργάνωση του αφηγήματος στην κατάκτηση της Ελληνικής ως πρώτης και ως δεύτερης γλώσσας

Όνοματεπώνυμο: Βασιλική Κάντζου

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2010

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Κάντζου Βασιλικής χωρίζεται σε 2 μέρη. Στο πρώτο μέρος, μάς μιλά για το θεωρητικό και εμπειρικό υπόβαθρο της έρευνας και στο δεύτερο, για την μελέτη της χρονικής οργάνωσης του αφηγήματος στην Ελληνική ως πρώτη και ως δεύτερη γλώσσα.

Αναλυτικά:

Κεφάλαιο πρώτο: Μάς μιλά για την κατάκτηση της Γ2 σε αντιπαραβολή με την κατάκτηση της Γ1.

Στο κεφάλαιο 2, για το αφήγημα και τον τρόπο αργάνωσης και κατάκτησης της χρονικής δομής του.

Στο τρίτο κεφάλαιο, αναφέρει για το γλωσσικό σύστημα ελληνικών και αλβανικών, καθώς και τις συγκριτικές μελέτες για Γ1 και Γ2.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τα ερευνητικά ερωτήματα και τις μεθόδους τους.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, μελετά τον διαχωρισμό, το μέγεθος του πρώτου και του δεύτερου πλάνου και το περιεχόμενο των αφηγημάτων.

Στο έκτο κεφάλαιο, μελετά την κατάκτηση της χρονικής οργάνωσης του αφηγήματος στα ελληνικά ως Γ1 και φέρνει παραδείγματα από ενήλικες και ανήλικους ομιλητές.

Στο έβδομο κεφάλαιο, υπάρχει η χρονική οργάνωση του αφηγήματος στα αλβανικά ως Γ1.

Στο όγδοο κεφάλαιο, μάς αναφέρει για την κατάκτηση της χρονικής οργάνωσης του αφηγήματος στα ελληνικά ως Γ2.

Στο ένατο και τελευταίο κεφάλαιο, υπάρχει η σύνοψη, αποτελέσματα και βγάζει συμπεράσματα.

7. Τίτλος: Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε γονείς μετανάστες με παράλληλη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας στα παιδιά τους ως παράγοντες βελτίωσης της συνολικής αποτελεσματικότητας του σχολείου

Όνοματεπώνυμο: Πέτρος Χαραβιτσίδης

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: ΑΠΘ, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2009

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή του κ. Πέτρου Χαραβιτσιδίου χωρίζεται σε 3 μέρη.

Στο πρώτο μέρος, είναι το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας.

Στο δεύτερο μέρος, μάς μιλά για τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας στους μετανάστες γονείς και την παράλληλη διδασκαλία μητρικής γλώσσας στα παιδιά τους.

Στο τρίτο και τελευταίο μέρος της διατριβής του, μάς γράφει για τις απόψεις γονέων και εκπαιδευτικών σχετικά με ζητήματα που συνδέονται με την αποτελεσματικότητα του σχολείου.

Αναλυτικά:

Το πρώτο μέρος αποτελείται από 3 κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, αναφέρει για την αφετηρία των ερευνών για τη σχολική αποτελεσματικότητα, καθώς και την εξέλιξή τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, αναφέρει για τα δημοκρατικά σχολεία.

Στο τρίτο κεφάλαιο, αναφέρει για την έρευνα και την μεθοδολογία την οποία ακολούθησε στην πρώτη και δεύτερη φάση συλλογής δεδομένων, καθώς και τις ομάδες αναφοράς.

Στο δεύτερο μέρος, στο πρώτο κεφάλαιο, αναφέρει για την γνώση της Ελληνικής ως βασική προϋπόθεση συνεργασίας σχολείου και οικογένειας μεταναστών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, αναφέρει για τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας στους γονείς μετανάστες, για την θεματολογία των μαθημάτων, για τις επικοινωνιακές τεχνικές και το εκπαιδευτικό υλικό.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την δίγλωσση εκπαίδευση και την αντιμετώπισή της στην Ελλάδα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, για τα μαθήματα μητρικής γλώσσας. Για τα μαθήματα αλβανικής γλώσσας από το πρώτο έτος έως το έκτο.

Στο τρίτο μέρος, στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τους Έλληνες γονείς. Μιλά γενικά για το σχολείο, τα μαθήματα μητρικής γλώσσας, την εκμάθηση ελληνικών στους μετανάστες γονείς και γενικότερες απόψεις για την δουλειά του σχολείου.

Το δεύτερο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στους μετανάστες γονείς για τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας για τους γονείς των μαθητών.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τους εκπαιδευτικούς, τη στάση των Ελλήνων εκπαιδευτικών απέναντι στην παρουσία των αλλόγλωσσων μαθητών, τη διδασκαλία της μητρικής τους γλώσσας, τη συνεργασία εκπαιδευτικών και γονέων και κλείνει βγάζοντας συμπεράσματα.

8. Τίτλος: Η εκμάθηση της ξένης γλώσσας (Γ3) στη Β/θμια εκπαίδευση: μαθητές-τριες με μητρική γλώσσα (Γ1) άλλα από την Ελληνική (Γ2). Χαρακτηριστικά και δυνατότητες εκμάθησης σ'ένα διαπολιτισμικό περιβάλλον: απόψεις εκπαιδευτικών και συμπεριφορές μαθητών τάξεων ξένης και ελληνικής γλώσσας

Όνοματεπώνυμο: Αννέτα Τρ. Τάντση

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, ΠΤΔΕ Φλώρινας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2015

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Τάντση Αννέτας χωρίζεται σε 9 κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο αφορά τους αλλοδαπούς και παλιννοστούντες μαθητές, σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο τάξης και κριτική στις τάξεις υποδοχής.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τα επίπεδα γλωσσικής εκπαίδευσης με γλωσσική εκπαίδευση στην ελληνική και ξένη γλώσσα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς μιλά για πρώτη, δεύτερη και ξένη γλώσσα.

Το πέμπτο κεφάλαιο αφορά τη διαγλωσσία. Ατομική, κοινωνική, καθώς και απόψεις για τη διγλωσσία.

Το έκτο κεφάλαιο αφορά την εκμάθηση δεύτερης και ξένης γλώσσας.

Το έβδομο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην έρευνα, τους στόχους της έρευνας, τους συμμετέχοντες μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τη μεθοδολογία.

Το όγδοο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στα αποτελέσματα παρατηρήσεων τάξεων ελληνικής και ξένης γλώσσας.

Στο ένατο κεφάλαιο, υπάρχει η συζήτηση αποτελεσμάτων, οι τάξεις ελληνικής και ξένης γλώσσας, παραδείγματα διαφοροποίησης συμπεριφοράς δίγλωσσων μαθητών, καθώς και συμπεράσματα συνεντεύξεων εκπαιδευτικών.

9. Τίτλος: Μορφολογική, σημασιολογική και συντακτική περιγραφή των πολυλεκτικών σύνθετων μονάδων με τη μορφή επίθετο και ουσιαστικό: προτάσεις εφαρμογής στη διδακτική της Ελληνικής ως ξένης / δεύτερης γλώσσας

Όνοματεπώνυμο: Φούφη Βασιλική

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: ΑΠΘ

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2012

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Φούφη περιλαμβάνει 10 κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την ελληνόγλωσση βιβλιογραφία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, για τις λεξικολογικές συνάψεις.

Στο τρίτο κεφάλαιο, για το φαινόμενο της παγίωσης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, για τις πολυλεκτικές μονάδες.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις παραλλαγές των πολυλεκτικών σύνθετων μονάδων.

Στο έκτο κεφάλαιο, για την αυτόματη επεξεργασία των πολυλεκτικών σύνθετων μονάδων.

Στο έβδομο κεφάλαιο, για τη σημασιολογική κατηγοριοποίηση των πολυλεκτικών σύνθετων μονάδων.

Στο όγδοο κεφάλαιο, μάς μιλά για την περιγραφή των πολυλεκτικών σύνθετων μονάδων.

Στο ένατο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις πολυλεκτικές σύνθετες μονάδες στα κείμενα της νέας Ελληνικής.

Στο δέκατο κεφάλαιο, για τις προτάσεις εφαρμογής στη διδακτική της ελληνικής ως ξένης / δεύτερης γλώσσας.

Αναλυτικότερα:

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη σύνθεση και παραγωγή και δίνει ορισμό της σύνθετης λέξης. Επίσης, για το φαινόμενο της παγίωσης, τους μετασχηματισμούς αποπαγίωσης και τα κριτήρια παγίωσης στις ημιπαγιωμένες – ημιελεύθερες ακολουθίες.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις έρευνες με αντικείμενο τις ημιπαγιωμένες και ημιελεύθερες ακολουθίες και για τις έρευνες με αντικείμενο τις πολυλεκτικές σύνθετες εκφράσεις στην αγγλική, τη βασκική, τη γαλλική, την ελληνική, την κινεζική, την κροατική, την πορτογαλική, την τουρκική και την αραβική γλώσσα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη συλλογή του υλικού. Για το ηλεκτρονικό και μορφολογικό λεξικό σύνθετων ουσιαστικών DelacGR. Για τα λεξικά της Κοινής Νεοελληνικής, της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και το αντίστροφο λεξικό της Νέας Ελληνικής. Επίσης, για τα λεξικά της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας για μαθητές της ΔΕ. Αναφέρεται στο προσωπικό αρχείο και τις δυσκολίες συλλογής υλικού.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μιλά για τα χαρακτηριστικά της πολυλεκτικής σύνθετης μονάδας, αναλύοντας για το συσχετικό σύνθετο επίθετο ή ψευδοεπίθετο και τον σχηματισμό του πληθυντικού αριθμού. Συνεχίζει και αναλύει το γένος της πολυλεκτικής σύνθετης μονάδας, καθώς και την αντίθεση.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, αναλύει τις λεξικολογικές παραλλαγές, παραλλαγές του επιθέτου και του ουσιαστικού, τα αρκτικόλεξα, τα ακρωνύμια και τις φωνολογικές παραλλαγές.

Στο έκτο κεφάλαιο, που αφορά την επεξεργασία των πολυλεκτικών σύνθετων μονάδων. Αναλυτικότερα, μάς μιλά για τα επίπεδα αυτόματης ανάλυσης, για ουσιαστικά, επίθετα, κλίση των απλών λέξεων, αυτόματη παραγωγή και κλίση των παραλλαγών και κλείνει με τον επίλογο.

Στο έβδομο κεφάλαιο, αναλύει την κατηγοριοποίηση των πολυλεκτικών σύνθετων μονάδων, κάνει μια εισαγωγή και αναφέρει κριτήρια και μεθόδους, συντακτικά κριτήρια, μετωνυμία για αφηρημένα ουσιαστικά και ειδικά σημασιολογικά χαρακτηριστικά.

Στο έβδομο, μάς μιλά για την συντακτική περιγραφή των πολυλεκτικών σύνθετων μονάδων. Αναλύει τη σύνθεση ενός επιθέτου και ενός εμπρόθετου συνόλου ή ενός συνόλου ουσιαστικό + προσδιοριστής + ουσιαστικό. Επίσης, συνεχίζει με την ονοματοποίηση μεταβατικών δομών με αιτιατή σημασία, την ονοματοποίηση μετοχών και μη μεταβατικών δομών και το υποστηρικτικό ρήμα κάνω.

Στο ένατο κεφάλαιο, αναλύει τις πολυλεκτικές σύνθετες μονάδες στα κείμενα της Νέας Ελληνικής. Συγκεκριμένα, αναλύει τις κατηγορηματικές δομές, αμφισημίες, μορφολογικές αμφισημίες, πτώσεις, ουσιαστικά-επιρρήματα, συντακτικο-σημασιολογικές αμφισημίες.

Στο δέκατο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις προτάσεις εφαρμογής στη διδακτική της Ελληνικής ως ξένης / δεύτερης γλώσσας. Συγκεκριμένα, αναλύει τη διδασκαλία των πολυλεκτικών σύνθετων μονάδων και προτάσεις εφαρμογής στη διδακτική της Νέας Ελληνικής. Επίσης, τη διδασκαλία των παραλλαγών, συμφραστικούς πίνακες με τη μέθοδο των κανονικών εκφράσεων και κλείνει με τον επίλογο.

10. Τίτλος: Η χρονική και αποψιακή μορφολογία στη διδασκαλία της ελληνικής και της κορεατικής ως ξένων γλωσσών

Ονοματεπώνυμο: Kim Hyejin

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2015

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Kim περιλαμβάνει 7 κεφάλαια.

Ξεκινώντας την εισαγωγή, μάς περιγράφει το θεωρητικό υπόβαθρο, το χρονο-αποψιακό σύστημα της Κορεατικής και της Ελληνικής, τη μεθοδολογία, ζητήματα ορολογίας, καθώς και τους στόχους και τη δομή της έρευνας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη χρονικότητα στην κατάκτηση δεύτερης γλώσσας και την Υπόθεση Λεξικού Ποιού Ενεργείας.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τον παρελθοντικό χρόνο της Νέας Ελληνικής, το χρονο-αποψιακό σύστημα της Νέας Ελληνικής, τον αόριστο, τον παρατατικό, τον υπερσυντέλικο και τον παρακείμενο. Συνεχίζει περιγράφοντας τα ίδια θέματα για την Κορεατική και κάνοντας σύγκριση των δύο γλωσσών στον παρελθοντικό χρόνο. Τελειώνει το κεφάλαιο με παρατηρήσεις.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει την πρώτη της έρευνα, Cloze Task, τους συμμετέχοντες, την ανάλυση δεδομένων και μάς εξηγεί την κατάκτηση της παρελθοντικής μορφολογίας στη Γ2 Ελληνική και την κατάκτηση της παρελθοντικής μορφολογίας στη Γ2 Κορεατική και τελειώνει το κεφάλαιο με παρατηρήσεις.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει την δεύτερη έρευνα της εργασίας της, τον αφηγηματικό λόγο. Ξεκινά με τους συμμετέχοντες και μάς αναλύει το λεξικό ποιού ενεργείας στον γραπτό λόγο των Κορεατών και των Ελλήνων, καθώς και τη χρήση της παρελθοντικής μορφολογίας στην Κορεατική. Τελειώνει το κεφάλαιο με παρατηρήσεις.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τη διδακτική πρόσταση, ΚΓ2 Ελληνικής στους Κορεάτες και αντιστρόφως και, τέλος, στο έβδομο κεφάλαιο, βγάζει συμπεράσματα από τη συγκριτική ανάλυση της Ελληνικής και της Κορεατικής, την ισχύ του Λεξικού ποιού ενεργείας στην ΚΓ2 Ελληνικής και Κορεατικής και τελειώνει με τους περιορισμούς.

11. Τίτλος: Ζητήματα παραγωγής του λεξιλογίου: η αλλομορφική ετεροίωση ε / ο στα Νέα Ελληνικά με προοπτικές εφαρμογής στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής σε ξένους

Ονοματεπώνυμο: Κίτσα Παρασκευή

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή
– Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας
Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά
Έτος εκπόνησης: 2001

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Κίτσα περιλαμβάνει δυο μέρη.

Το πρώτο μέρος αφορά το θεωρητικό πλαίσιο. Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις εξαιρέσεις του λεξιλογίου: τα αλλόμορφα, τη μετατροπή, που είναι μια δομική πράξη που κατασκευάζει λέξεις και την πρόταση της Corbin για τις ανωμαλίες του λεξιλογίου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει το μοντέλο της D. Corbin, την αρχή της συζευκτικότητας, που περιλαμβάνει την κατασκευασμένη λέξη, τους κανόνες κατασκευής των λέξεων και τη σημασία της κατασκευασμένης λέξης, την αρχή της διαστρωμάτωσης, τη θέση της διαχρονίας σε ένα μοντέλο συγχρονικό και την υπεροχή του μοντέλου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς περιγράφει μια θεωρία για την εξαίρεση, τις ομαλότητες και ανωμαλίες στο λεξιλόγιο, τις φαινομετρικές ανωμαλίες, δηλ. τα τυχαία κενά σε επίπεδο παραγώγων, σημασιολογικής φύσης και βάσεων, τους ελάσσονες κανόνες, δηλ. τις μορφολογικές ποικιλίες, την παραπληρωματικότητα, την ετεροίωση κατά την Corbin και την αλλομορφία και, τέλος, βγάζει συμπεράσματα.

Το δεύτερο μέρος της εργασίας αφορά την εφαρμογή. Το πρώτο κεφάλαιο μάς μιλά για την ετεροίωση, που είναι ένα μεταπτωτικό φαινόμενο. Ξεκινά με την Ινδοευρωπαϊκή γλώσσα και τις μεταπτώσεις της συνεχίζει με τη μετάπτωση της ελληνικής, μάς μιλά για το αν η μετάπτωση είναι μια κανονικότητα ή εξαίρεση και καταλήγει, βγάζοντας συμπεράσματα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για την εφαρμογή του μοντέλου της Corbin στα Νέα Ελληνικά. Ξεκινά με την επιλογή του θέματος της αλλομορφικής ετεροίωσης, παρουσιάζοντας τον σκοπό και της υπόθεση της εργασίας, το υλικό της έρευνας και το φαινόμενο της αλλομορφικής ετεροίωσης. Συνεχίζει με την έρευνα, την προσέγγιση του υλικού βάσει του μοντέλου της Corbin, τους κανόνες παραγωγής λέξεων με αλλομορφική ετεροίωση, τις κατηγορικές σχέσεις βάσης-παραγώγου και καταλήγει σε συμπεράσματα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την ψυχολinguολογική θεώρηση των ανωμαλιών του λεξιλογίου, τις σχέσεις μορφολογίας και ψυχολinguολογίας, το νοητικό λεξικό και τις περίπλοκες λέξεις, όπου μάς περιγράφει μοντέλα μορφολογίας και ψυχολinguολογίας, την αναγνώριση, την κατανόηση και αποθήκευση, το δίγλωσσο νοητικό λεξικό και την

απομνημόνευση καταλόγου, την παραγωγή ανωμάτων μορφημάτων, όπου μάς παρουσιάζει θεωρίες για την παραγωγή ομαλοτήτων και ανωμαλιών του λεξιλογίου, το υβριδικό μοντέλο των Prasada και Pinker (1993), το μοντέλο των Prasada και Pinker σε συνδυασμό με την ανώμαλη παραγωγή, την αλλομορφική ετεροίωση, αν πρόκειται δηλαδή για ομαλότητα ή ανωμαλία και τον ρόλο της μορφολογίας στην εκμάθηση ξένων γλωσσών. Στο τέλος του κεφαλαίου, μάς παραθέτει συμπεράσματα.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τη θεωρία της Corbin στη λεξικογραφία, την εφαρμογή της θεωρίας στα γαλλικά και την εφαρμογή της θεωρίας στα ελληνικά.

12. Τίτλος: Λεξι(λογι)κές συνάψεις (lexical collocations) στη νέα ελληνική ως ξένη γλώσσα

Ονοματεπώνυμο: Θώμου Παρασκευή

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2006

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Θώμου περιλαμβάνει επτά κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς δίνει την αποσαφήνιση του όρου Collocation σε διαφορετικούς κλάδους της γλωσσολογίας, τη σημασιολογία του, τη λεξικολογία – λεξικογραφία και την υπολογιστική γλωσσολογία και τις ομοιότητες και διαφορές.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις λεξι(λογι)κές συνάψεις στην κατάκτηση και εκμάθηση της Γ2 (δεύτερης / ξένης γλώσσας). Μάς περιγράφει τα χαρακτηριστικά στον λόγο φυσικών και μη φυσικών ομιλητών, τις λεξικαλιστικές θεωρήσεις στην κατάκτηση της γλώσσας (language acquisition), τις πειραματικές προσεγγίσεις στην εκμάθηση λεξι(λογι)κών συνάψεων στη Γ2 (L2 learning) και στο τέλος, μάς δίνει συμπέρασμα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τους τύπους ρηματο-ονοματικών φράσεων στα Ν.Ε., την οριοθέτηση και τα χαρακτηριστικά τους, το συνεχές αδέσμευτων φράσεων (free phrases) – ημι-δεσμευμένων / λεξι(λογι)κών συνάψεων (lexical collocations) – πλήρως δεσμευμένων / στερεότυπων φράσεων (idioms) και στο τέλος κάνει σύγκριση των λεξι(λογι)κών συνάψεων με τις στερεότυπες φράσεις και βγάζει συμπέρασμα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει αναλύσεις της γενετικής γραμματικής για τις λεξι(λογι)κές συνάψεις, Grimshaw & Mester (1988), διαστρωμάτωση της ΟΦ (Radford 1997) και το light verb κάνω (Stavrakaki 1998) και βγάζει συμπέρασμα.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη μετάβαση από το πρωτότυπο ρήμα στη λεξι(λογι)κή σύναψη, τα θεμελιακά συστατικά του (Νοητικού) Λεξικού, την ενδελεχή ανάλυση πρωτοτυπικών ρημάτων και των λεξι(λογι)κών τους συνάψεων στα Ν.Ε. και τη διαβάθμιση σταδίων της σημασιολογικής αποδυνάμωσης ως διαδικασίας.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει την εννοιακή δομή των πρωτοτυπικών ρημάτων και των λεξι(λογι)κών τους συνάψεων, τη σημασιολογική αποσύνθεση και διαδικασία, την εννοιακή δομή και διαβάθμιση των σταδίων, τα δομικά σχήματα (constructions) στη γλώσσα και τις διαδικασίες γραμματικοποίησης και λεξικοποίησης στη γλώσσα.

Στο έβδομο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις λεξι(λογι)κές συνάψεις και τη διδασκαλία, τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις στο λεξιλόγιο, την εμπρόθετη και συστηματική διδασκαλία των λεξι(λογι)κών συνάψεων και τη διδασκαλία των λεξι(λογι)κών συνάψεων στα νέα ελληνικά.

Στο τέλος της εργασίας, βγάζει συμπεράσματα.

13. Τίτλος: Η διαπολιτισμική ικανότητα του εκπαιδευτή ενηλίκων : Μια έρευνα στο πεδίο της διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας

Όνοματεπώνυμο: Σιμόπουλος Γιώργος

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Πατρών, [Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία \(ΔΔ\)](#)

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2014

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή του κ. Σιμόπουλου περιλαμβάνει τρία μέρη και 16 κεφάλαια συνολικά.

Στο πρώτο μέρος, μάς μιλά για το θεωρητικό πλαίσιο. Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς εξηγεί για την εθνοπολιτισμική ταυτότητα και εκπαίδευση, τις βασικές έννοιες και θεωρητικές προσεγγίσεις, τις πολιτικές διαχείρισης της πολιτισμικής διαφοράς και τις στάσεις των εκπαιδευτ(ικ)ών απέναντι στην πολιτισμική διαφορά.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τον «άλλο» στην εκπαίδευση ενηλίκων, δηλαδή τους μετανάστες εκπαιδευόμενους.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη διαπολιτισμική ικανότητα και τον διαπολιτισμικό εκπαιδευτή ενηλίκων. Μάς εξηγεί την έννοια της διαπολιτισμικής ικανότητας, την επίδραση του βαθμού διαπολιτισμικής ικανότητας στη μαθησιακή διεργασία και την κατάκτηση και ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη μετασχηματίζουσα μάθηση και τον κριτικό στοχασμό, τις βασικές έννοιες και τη διαδικασία του μετασχηματισμού και στο πέμπτο, για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών ενηλίκων.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας και μάς εξηγεί τα προγράμματα γλωσσικής εκπαίδευσης για ενήλικους μετανάστες, ενώ στο έβδομο κεφάλαιο, μάς περιγράφει τη διδασκαλία του πολιτισμού και της ιστορίας σε ενήλικους μετανάστες.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας, μάς μιλά για τον σχεδιασμό της έρευνας: τα ερευνητικά ερωτήματα και τις υποθέσεις στο όγδοο κεφάλαιο και την ερευνητική μέθοδο και τα εργαλεία της στο ένατο.

Στο τρίτο μέρος, έχουμε την παρουσίαση των ερευνητικών δεδομένων και τη συζήτηση πάνω σε αυτά.

Στο δέκατο κεφάλαιο, μάς μιλά για την επαγγελματική ταυτότητα των εκπαιδευτών και τις προσδοκίες των εκπαιδευόμενων και στο ενδέκατο για την εκπαιδευτική διεργασία, τους ρόλους, τη διαπραγμάτευση και επικοινωνία, τις εκπαιδευτικές τεχνικές και τους εκπαιδευτικούς στόχους, τα προβληματικά περιστατικά, τα εμπόδια στη μάθηση και τους παράγοντες που ενεργοποιούν ή διευκολύνουν τη μάθηση.

Στο δωδέκατο κεφάλαιο, μάς εξηγεί τις πολιτισμικές παραδοχές και την αλληλεπίδραση, στο δέκατο τρίτο, τη διδασκαλία της ιστορίας και του πολιτισμού στα μαθήματα δεύτερης γλώσσας, στο δέκατο τέταρτο, τις παραδοχές, τους ρόλους και τις «πολιτισμικές συμμαχίες» και στο δέκατο πέμπτο, μάς περιγράφει την εκπαίδευση και την επαγγελματική αποκατάσταση των εκπαιδευτών ενηλίκων. Τέλος, καταλήγει σε συμπεράσματα.

14. Τίτλος: Το διδακτικό σενάριο στη διδασκαλία της Ελληνικής ως πρώτης και ως δεύτερης γλώσσας : Παραδείγματα διδακτικών σεναρίων για τη Γ', Δ', Ε' και Στ' τάξη δημοτικού

Ονοματεπώνυμο: Ντελή Ελένη

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Πατρών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΜΔΕ)

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2013

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Ντελή αποτελείται από δύο μέρη.

Στο πρώτο μέρος, στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για το διδακτικό σεμινάριο στο πλαίσιο των νέων Πιλοτικών Προγραμμάτων Σπουδών και συγκεκριμένα, για το νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό και το Διδακτικό Σεμινάριο στο μάθημα της γλώσσας, δίνοντας εννοιολογική αποσαφήνιση και βασικά χαρακτηριστικά.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη διδασκαλία της ελληνικής ως πρώτης γλώσσας. Παραθέτει τα χαρακτηριστικά και τη σημασία της πρώτης/μητρικής γλώσσας και μάς μιλά για την κατάκτησή της, την κειμενοκεντρική προσέγγιση στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και την Παιδαγωγική του Κριτικού Γραμματισμού στο πλαίσιο της διδασκαλίας της πρώτης γλώσσας.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς εξηγεί για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Μάς δίνει την εννοιολογική αποσαφήνιση της δεύτερης ή ξένης γλώσσας και μάς πληροφορεί για τη γλωσσική πολυμορφία του ελληνικού σχολείου, την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας και τις βασικές αρχές της διδασκαλίας των ελληνικών σε αλλόγλωσσους μαθητές.

Στο δεύτερο μέρος, στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς πληροφορεί για την έρευνα, τα ερευνητικά ερωτήματα, το υλικό, την περιγραφή της έρευνας και, τέλος, δίνει συμπεράσματα και προτάσεις.

15. Τίτλος: Επίπεδα γλωσσομάθειας στην Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα

Όνοματεπώνυμο: Βαρλοκόστα Σπυριδούλα

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής (Κε.Δ.Α.), Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2003

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Βαρλοκώστα περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας, τη σύγκριση ανάμεσα στην κατάκτηση της μητρικής και την εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας, τη γλωσσική επάρκεια, δηλαδή τη γλωσσική και επικοινωνιακή ικανότητα του ομιλητή στην εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας, την ανάπτυξη της διαγλώσσας, τις ατομικές διαφορές στην εκμάθηση δεύτερης γλώσσα και την εκμάθηση δεύτερης γλώσσας με συστηματική καθοδήγηση. Επίσης, μάς μιλά για την επικοινωνιακή ικανότητα και την ακαδημαϊκή επάρκεια των αλλοδαπών μαθητών και, στο τέλος, βγάζει συμπεράσματα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη γλωσσική αξιολόγηση, τα εργαλεία και τα κριτήρια της γλωσσικής αξιολόγησης στην Ελλάδα και το εξωτερικό, για τη γλωσσική αξιολόγηση, την ιστορική της εξέλιξη και τα μεταβαλλόμενα κριτήρια, τις γλωσσικές δοκιμασίες, και τα εργαλεία της αξιολόγησης του προφορικού λόγου.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς εξηγεί τον καθορισμό των επιπέδων γλωσσομάθειας στην εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας και, συγκεκριμένα, την κατάταξη σε επίπεδα γλωσσομάθειας και τις επικοινωνιακές δεξιότητες ανά επίπεδο, αρχάριο, μέσο, προχωρημένο και ανώτατο. Στη συνέχεια, μάς περιγράφει τη χρήση επικοινωνιακών στρατηγικών ανά επίπεδο γλωσσομάθειας, καθώς και τα κριτήρια κατάταξης και τον καθορισμό των δεικτών γλωσσομάθειας και, τέλος, βγάζει συμπεράσματα.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο, μάς μιλά για τα γραμματικά φαινόμενα και τις αποκλίσεις στην εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Μάς αναλύει τα στοιχεία της γραμματικής της Ελληνικής σε αρχάριο, μέσο και προχωρημένο επίπεδο, καθώς επίσης και την εξέλιξη των γραμματικών και συντακτικών δομών και τον καθορισμό των δεικτών γλωσσομάθειας.

Στο τέλος, βγάζει συμπεράσματα και κλείνει με επίλογο.

16. Τίτλος: Διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας μέσω ειδικά σχεδιασμένου εκπαιδευτικού λογισμικού

Όνοματεπώνυμο: Αρκαδιανός Διονύσιος

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, [Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης](#)

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2013

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή του κ. Αρκαδιανού περιλαμβάνει πέντε κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, την εισαγωγή, μάς μιλά για τους υπολογιστές στην εκπαίδευση, καθώς και τον σκοπό και τη διάρθρωση της εργασίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει το θεωρητικό πλαίσιο, τον ορισμό, την ιστορική αναδρομή, τις θεωρητικές προσεγγίσεις πάνω στην CALL, τα χαρακτηριστικά ανάπτυξης ενός λογισμικού CALL, τις θεωρητικές προσεγγίσεις σχεδιασμού λογισμικών CALL, τον δάσκαλο σε μια τάξη CALL, τις τεχνολογίες CALL, τα ερευνητικά ερωτήματα και, στο τέλος, κάνει μια επεξήγηση των συντομογραφιών που χρησιμοποιούνται.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη μεθοδολογία. Μάς παρουσιάζει τα εργαλεία ανάπτυξης, τη μεθοδολογία ανάπτυξης του λογισμικού, καθώς και τη μεθοδολογία αξιολόγησης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει την αξιολόγηση, τους περιορισμούς του λογισμικού, την αξιολόγηση από τους ερευνητές, την αξιολόγηση από τους χρήστες και τελειώνει το κεφάλαιο με συζήτηση.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας, μάς παρουσιάζει τα γενικά συμπεράσματα, καθώς και προτάσεις για μελλοντικές βελτιώσεις.

17. Τίτλος: Το λεξιλόγιο της φύσεως στις στερεότυπες εκφράσεις και στους ιδιωματισμούς: σημασιολογική ανάλυση και εφαρμογή στη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας

Όνοματεπώνυμο: Δημοπούλου Βαρβάρα

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: [Εθνικό](#) και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Φιλολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2010

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Δημοπούλου περιλαμβάνει τρία μέρη.

Το πρώτο μέρος είναι το θεωρητικό και στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τα στερεότυπα και τους ιδιωτισμούς της φύσεως στο πλαίσιο μιας γενικής προσέγγισης της μεταφοράς και, συγκεκριμένα, τη γενική και παραδοσιακή θεώρηση του φαινομένου της μεταφοράς, καθώς και τον προβληματισμό περί μεταφοράς στη διαχρονική και τη διακλαδική του διάσταση (φιλοσοφία και γλωσσολογία).

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τη γνωστική θεμελίωση των στερεότυπων και των ιδιωτισμών της φύσεως σε εννοιολογικό – σχηματικό επίπεδο και, πιο αναλυτικά, τη μεταφορά και τη μετωνυμία ως βασικούς γνωστικούς μηχανισμούς του ανθρώπου (Roman Jakobson), τη γνωστική ανάλυση του μεταφορικού μηχανισμού, τον δεύτερο βασικό γνωστικό μηχανισμό του ανθρώπινου εννοιολογικού συστήματος, δηλαδή τη μετωνυμία, τη διαπλοκή των δύο φαινομένων (μεταφοράς και μετωνυμίας) και, τέλος, τη σχηματική (figurative) γλώσσα στο πλαίσιο της εννοιολογικής συγχώνευσης.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη γνωστική θεμελίωση των στερεότυπων και των ιδιωτισμών της φύσεως στο επίπεδο της γλωσσικής πλήρωσης (των συγκεκριμένων εκφράσεων), για τη γενική οριοθέτηση του αντικειμένου, δηλαδή τον προσδιορισμό της σχηματικής (figurative) γλώσσας και, ειδικότερα, για τους ιδιωτισμούς στη γλώσσα.

Το δεύτερο μέρος είναι το αναλυτικό μέρος.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τη σημασιολογική και μορφική κατηγοριοποίηση των φράσεων της φύσεως και συγκεκριμένα, κατηγοριοποίηση σε κυριολεκτικά και μη κυριολεκτικά στερεότυπα – ιδιωματικές εκφράσεις, κατηγοριοποίηση των κυριολεκτικών στερεοτύπων της φύσεως, κατηγοριοποίηση των μη κυριολεκτικών στερεοτύπων – ιδιωματικών εκφράσεων της φύσεως και κατηγοριοποίηση των ιδιωματικών εκφράσεων της φύσεως στους άξονες της αναλυσιμότητας και της διαφάνειας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο μάς μιλά για την εννοιολογική επεξεργασία των φράσεων της φύσεως και στο τρίτο κεφάλαιο του δεύτερου μέρους βγάζει συμπεράσματα.

Το τρίτο μέρος της διατριβής αφορά το διδακτικό επίμετρο και συγκεκριμένα τη θέση των στερεοτύπων και των ιδιωτισμών της φύσεως στην τάξη της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας, τα ειδικά χαρακτηριστικά της διδασκαλίας των στερεοτύπων και των ιδιωτισμών της φύσεως και τις διδακτικές εφαρμογές. Στο τέλος του τρίτου μέρους παρουσιάζει μια τελική παρατήρηση.

19. Τίτλος: Ο ρόλος και η χρήση των επιφωνημάτων στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης

Όνοματεπώνυμο: Ντίλιου Αργυρούλα

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2010

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Ντίλιου περιλαμβάνει πέντε μέρη - κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, που είναι και το θεωρητικό μέρος, μάς παρουσιάζει τα επιφωνήματα στη γλωσσολογία, τον ορισμό και τα χαρακτηριστικά των επιφωνημάτων, την ταξινόμησή τους, τις λειτουργίες τους και τις σημασιολογικές – πραγματολογικές τους προσεγγίσεις.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τα επιφωνήματα στις μελέτες και τις γραμματικές περιγραφές της ελληνικής γλώσσας και συγκεκριμένα, μάς δίνει ορισμό και χαρακτηριστικά των επιφωνημάτων και μάς μιλά για τη φωνολογία – φωνητική, τις συνταγματικές σχέσεις των επιφωνημάτων με άλλα γλωσσικά στοιχεία (πτώσεις), τις σημασίες – λειτουργίες τους, καθώς και την εξέλιξη και κατηγοριοποίηση των επιφωνημάτων

Στο τρίτο μέρος, που είναι το ερευνητικό, μάς παρουσιάζει τη μεθοδολογία της έρευνας, τα στάδια και τους περιορισμούς της.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς δίνει την ερμηνεία των αποτελεσμάτων και στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο, βγάζει συμπεράσματα και μάς δίνει μια διδακτική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.

20. Τίτλος: Η ανάπτυξη του αφηγηματικού λόγου στην Ελληνική ως πρώτη και δεύτερη γλώσσα

Όνοματεπώνυμο: Σταμούλη Σπυριδούλα

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2010

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Σταμούλη περιλαμβάνει πέντε κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για το θεωρητικό υπόβαθρο της έρευνας, την αφηγηματική δομή, την αναφορά και τις αναφορικές εκφράσεις στον λόγο.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς περιγράφει την ανάπτυξη του αφηγηματικού λόγου στη Γ1 και Γ2, την κατάκτηση της Γ1, τις μελέτες για την αφηγηματική ανάπτυξη στη Γ1, την κατάκτηση της Γ2, τις μελέτες για την αφηγηματική ανάπτυξη της Γ2 και τελειώνει με τους στόχους και τα ερευνητικά ερωτήματα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει τη μεθοδολογία, το είδος της έρευνας, το δείγμα της έρευνας, τη συλλογή των δεδομένων και τη μεταγραφή, την επεξεργασία και την ανάλυση των δεδομένων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς δίνει τα αποτελέσματα και χωρίζεται σε δύο ενότητες, την αφηγηματική ανάπτυξη στη Γ1 και την αφηγηματική ανάπτυξη στη Γ2. Στην πρώτη ενότητα, μάς μιλά για τα γενικά χαρακτηριστικά των αφηγήσεων, την ανάπτυξη της αφηγηματικής δομής και κάνει αναφορά στους χαρακτήρες της αφήγησης. Στη δεύτερη ενότητα, μάς δίνει τα γενικά χαρακτηριστικά των αφηγήσεων, την ανάπτυξη της αφηγηματικής δομής και κάνει αναφορά στους χαρακτήρες της αφήγησης, όπως και για την πρώτη και στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο, καταλήγει σε συμπεράσματα.

21. Τίτλος: Συμπληρώματα του ρήματος: από τη θεωρία στη διδακτική πράξη για τα ΝΕ ως ξένη γλώσσα

Ονοματεπώνυμο: Κασσωτάκη Ειρήνη

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2006

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Κασσωτάκη περιλαμβάνει επτά κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει το πρότυπο της κυβέρνησης και αναφορικής δέσμευσης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για την εκμάθηση και κατάκτηση της δεύτερης / ξένης γλώσσας, για την υποσυνείδητη και συνειδητή εκμάθηση, το πρότυπο της κυβέρνησης και

αναφορικές δεσμεύσεις, καθώς και τις εφαρμογές και τα προβλήματα στην κατάκτηση και εκμάθηση της δεύτερης / ξένης γλώσσας, την υπόθεση της εργασίας και, τέλος, τις μεθόδους και τα εργαλεία της έρευνας.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις ονοματικές φράσεις – συμπληρώματα του ρήματος στα ΝΕ και τα εκπεφρασμένα συμπληρώματα, δηλαδή τα μεταβατικά ρήματα, καθώς επίσης και για το αντικείμενο και την πτώση, την περίπτωση των δίπτωτων με αιτιατική και τους κλιτικούς τύπους του αντικειμένου.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη ρηματική μορφολογία (μέση – παθητική) και τα συμπληρώματα, τα μη εκπεφρασμένα συμπληρώματα, την παθητική σύνταξη, την αυτοπάθεια, την αλληλομάθεια, τις λεξικές και συντακτικές γλώσσες ως προς την αυτοπάθεια και αλληλοπάθεια στην περίπτωση των ΝΕ και για τα μη εκπεφρασμένα συμπληρώματα και τη μέση – παθητική μορφολογία.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, κάνει σύγκριση γλωσσών (Γ1) όσον αφορά την έκφραση της αλληλοπάθειας, με εμπειρική έρευνα σε ενήλικες Γ2 σπουδαστές των ΝΕ.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την χρήση και παραγωγή εκπεφρασμένων και μη εκπεφρασμένων ρηματικών συμπληρωμάτων, τη συχνότητα εμφάνισης εκπεφρασμένων και μη εκπεφρασμένων ρηματικών συμπληρωμάτων από μη φυσικούς ομιλητές και την πειραματική διερεύνηση των λαθών στους κλιτικούς τύπους του αντικειμένου.

Στο έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο, μάς περιγράφει πειράματα κατανόησης σε προτάσεις με μέση – παθητική μορφολογία σε διαφορετικές χρήσεις σε φυσικούς ομιλητές των Ελληνικών (Γ1 και Γ2).

Στο τέλος της διατριβής, μάς δίνει γενικά συμπεράσματα.

22. Τίτλος: Η κατάκτηση της ελληνικής από παιδιά με μητρική γλώσσα την τουρκική: στοιχεία από την ονοματική συμφωνία και τη μορφολογία

Ονοματεπώνυμο: Κόντα Ειρήνη

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2013

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Κόντα περιλαμβάνει εννέα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς δίνει μια εισαγωγή.

Το δεύτερο κεφάλαιο αφορά την κατάκτηση μιας δεύτερης γλώσσας κατά την παιδική ηλικία. Μάς δίνει τον ορισμό και την οριοθέτηση της κατάκτησης της Γ2 κατά την παιδική ηλικία, τις θεωρίες κατάκτησης της δεύτερης γλώσσας, τη ρητή και υπόρρητη γνώση, τους παράγοντες που είναι σημαντικοί κατά την κατάκτηση της Γ2 από τα παιδιά και μάς μιλά για την κατάκτηση διαφορετικών τομέων της γλώσσας από παιδιά.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη γραμματική κατηγορία του γένους και την αναπαράστασή του στη μητρική γλώσσα, για τη συμφωνία γένους, το γένος στην ελληνική, ενδείξεις φυσικού γένους στην τουρκική και αναπαράσταση και επεξεργασία του γένους στη Γ1.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς μιλά για το γένος κατά την κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας και, αναλυτικότερα, για τους γλωσσικούς παράγοντες κατά την κατάκτηση του γένους στη Γ2, τις θεωρητικές προσεγγίσεις στην κατάκτηση του γένους στη Γ2, την κατάκτηση του γένους από παιδιά Γ2, τον ρόλο της Η&Ε και της έκθεσης στη Γ2 και την κατάκτηση του γένους στην ελληνική Γ2.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει τη μέθοδο, τους συμμετέχοντες, τη διαδικασία, το υλικό και την κωδικοποίηση.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς δίνει τα αποτελέσματα και τις επιδόσεις. Μάς μιλά για την απόδοση του γένους και την επίδοση ανά επίπεδο γλωσσομάθειας, τη συμφωνία του γένους και την επίδοση ανά επίπεδο γλωσσομάθειας και κάνει σύγκριση της επίδοσης στην απόδοση και τη συμφωνία του γένους.

Στο έβδομο κεφάλαιο, μάς περιγράφει τα αποτελέσματα και κάνει ανάλυση των λαθών στη δοκιμασία απόδοσης του γένους και στη δοκιμασία συμφωνίας του γένους. Επίσης, Κάνει σύγκριση των υπεργενικεύσεων των συμμετεχόντων στις δύο δοκιμασίες και μάς μιλά για τη συνέπεια στην επιλογή τιμής γένους μεταξύ των συμμετεχόντων και μεταξύ των δοκιμασιών.

Στο όγδοο κεφάλαιο, μάς δίνει τα αποτελέσματα ως προς την ποσότητα των εισερχόμενων πληροφοριών, τον ρόλο του δημοτικού σχολείου, τον ρόλο των γλωσσικών παραγόντων στο επίπεδο των προχωρημένων, αναλόγως με το δημοτικό σχολείο φοίτησης και τον ρόλο των ετών φοίτησης σε ελληνόφωνο σχολείο σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες.

Το ένατο και τελευταίο κεφάλαιο αφορά συζήτηση για τον ρόλο των γλωσσικών παραγόντων, τις προβλέψεις θεωριών για τη δυνατότητα κατάκτησης του γένους στη Γ2 και τον ρόλο της ποσότητας των εισερχόμενων πληροφοριών σε συνάρτηση με άλλους (εξω)γλωσσικούς

παράγοντες. Τέλος, βγάζει συμπεράσματα και μάς μιλά για τους περιορισμούς της παρούσας έρευνας και τις μελλοντικές κατευθύνσεις.

23. Τίτλος: Η γραμματική των ονομάτων που δηλώνουν χρώμα στη νέα ελληνική. Θεωρία και εφαρμογή στη Λεξικογραφία και τη Διδακτική της νέας ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας

Ονοματεπώνυμο: Αλεξανδρή Αικατερίνη

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2014

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Αλεξανδρή περιλαμβάνει επτά κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο είναι η επισκόπηση της βιβλιογραφίας, την αντίληψη ανάμεσα στη φυσική και τη γλωσσολογική κατηγοριοποίηση του χρώματος, την εξέλιξη της μελέτης των χρωματικών όρων, τη διάκριση των χρωματικών όρων, την κριτική της υπόθεσης καθολικότητας, τους βασικούς χρωματικούς όρους για τα ελληνικά και, τέλος, για την έρευνα, τους στόχους, τη μεθοδολογία και το υλικό της έρευνας, καθώς και για την οριοθέτηση του θέματος και τα κριτήρια επιλογής των χρωματικών όρων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη μορφολογία των ονομάτων που δηλώνουν χρώμα, τη γραμματική κατηγορία και κατηγοριοποίηση των ΟΔΧ, τους τροποποιητές, τα δάνεια, την κλίση (ουσιαστικά και επίθετα) και την κατασκευή των λέξεων με παραγωγή και σύνθεση.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη σύνταξη των ονομάτων που δηλώνουν χρώμα, για το θεωρητικό πλαίσιο, την κατηγοριοποίηση των επιθέτων που δηλώνουν χρώμα, την ουσιαστικοποίηση, τη συμφωνία γένους – αριθμού των ΕΔΧ, τη θέση των ΕΔΧ σε σχέση με το προσδιοριζόμενο ουσιαστικό, τη σειρά εμφάνισης των ΕΔΧ και τη διαβάθμιση των ΕΔΧ σε πολυλεκτικά σύνθετα, όπου ο ένας όρος είναι ΕΔΧ.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη σημασιολογία των ονομάτων που δηλώνουν χρώμα, τα θεωρητικά ζητήματα, το σημασιολογικό πεδίο των χρωμάτων, τη σημασιολογική κατηγοριοποίηση των ΟΔΧ, τα συνταγματικά χαρακτηριστικά των ΕΔΧ, τις γειτονικές

αποχρώσεις, τη διαβάθμιση, τα ουσιαστικά που δηλώνουν χρώμα, τις τάξεις των αντικειμένων στη σημασιολογία, τις μεταφορικές χρωματικές εκφράσεις, τους νεολογισμούς και τα χρώματα στη διαφήμιση.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, μάς μιλά για το γενικό και ειδικό λεξιλόγιο και τη Λεξικογράφηση της Ορολογίας. Μάς δίνει το θεωρητικό πλαίσιο, το γενικό και ειδικό λεξιλόγιο και τη λεξικογράφηση της ορολογίας, με την πολιτική επιλογής των λημμάτων, το πρότυπο λεξικού χρωματικών όρων, το υλικό και τα αριθμητικά δεδομένα.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει την αυτόματη επεξεργασία των ΟΔΧ, το θεωρητικό πλαίσιο, τα συστήματα αυτόματης ανάλυσης, τα ηλεκτρονικά λεξικά, τα δεδομένα, την κλίση των σύνθετων λέξεων, τα κλιτικά διανύσματα των σύνθετων χρωματικών όρων και, στο τέλος, μάς δίνει τα στατιστικά αποτελέσματα και βγάζει χρήσιμα συμπεράσματα.

Στο έβδομο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη διδακτική των ονομάτων που δηλώνουν χρώμα και της εφαρμογή στη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας. Μάς μιλά για τους στόχους της εφαρμογής, το θεωρητικό πλαίσιο, τη μεθοδολογία, την εφαρμογή, τις υποθέσεις της έρευνας και τα αποτελέσματά της και βγάζει συμπεράσματα.

24. Τίτλος: Η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας της Νεοελληνικής στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του γραπτού λόγου των αλλοδαπών – παλινοστούντων μαθητών, στη ΣΤ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου

Όνοματεπώνυμο: Καραδήμος Δημήτριος

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2002

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή του κ. Καραδήμου περιλαμβάνει τρία μέρη.

Το πρώτο κεφάλαιο του πρώτου μέρους αφορά την θεωρητική ανασκόπηση και μάς περιγράφει την ανάγνωση ως γλωσσική δραστηριότητα και ως διαδικασία κατανόησης, τις αρχές της ανάγνωσης και συμπεράσματα για την ανάγνωση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για την ανάγνωση και τον αναγνώστη στην ξένη ή δεύτερη γλώσσα, για το κείμενο κατά την ανάγνωση στην ξένη ή δεύτερη γλώσσα και την περίσταση της ανάγνωσης στην ξένη ή δεύτερη γλώσσα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη διδασκαλία της ανάγνωσης στην ξένη ή δεύτερη γλώσσα και τα αλληλεπιδραστικά μοντέλα διδασκαλίας και εκμάθησης.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο του πρώτου μέρους, μάς μιλά για τη διδασκαλία της ανάγνωσης στη Νεοελληνική ως ξένη ή δεύτερη γλώσσα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, τους γενικούς στόχους της διδασκαλίας της ανάγνωσης στη Νεοελληνική, τις βασικές επιδιώξεις της διδασκαλίας της ανάγνωσης στη Νεοελληνική κατά τάξη και τη διδακτική προσέγγιση της ανάγνωσης στη Νεοελληνική. Στο τέλος, μάς δίνει παρατηρήσεις και συμπεράσματα.

Στο δεύτερο μέρος, στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη γραφή ως γλωσσική δραστηριότητα και ως διαδικασία οικοδόμησης και μετάδοσης σημασίας, καθώς και για τις αρχές της γραφής και βγάζει συμπεράσματα για τη γραφή.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη γραφή στην ξένη ή δεύτερη γλώσσα και, πιο αναλυτικά, για τον συντάκτη ενός κειμένου στην ξένη ή δεύτερη γλώσσα, καθώς και για το κείμενο κατά τη γραφή και την περίσταση της γραφής στην ξένη ή δεύτερη γλώσσα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη διδασκαλία της γραφής στην ξένη ή δεύτερη γλώσσα και τα νέα μοντέλα διδασκαλίας και εκμάθησης της γραφής στην ξένη ή δεύτερη γλώσσα.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο του δεύτερου μέρους, μάς μιλά για τη διδασκαλία της γραφής στη Νεοελληνική ως ξένη ή δεύτερη γλώσσα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, τους γενικούς στόχους της διδασκαλίας της γραφής στη Νεοελληνική, τις βασικές επιδιώξεις της διδασκαλίας της γραφής στη Νεοελληνική κατά τάξη και τη διδακτική προσέγγιση της γραφής στη Νεοελληνική. Στο τέλος, δίνει παρατηρήσεις και συμπεράσματα.

Στο τρίτο μέρος, στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη μεθοδολογική προσέγγιση, το δείγμα της έρευνας, τα χαρακτηριστικά του δείγματος, τον τρόπο και τη διαδικασία συλλογής των δεδομένων της έρευνας και, τέλος, κάνει ανάλυση και αξιολόγηση του περιεχομένου της έρευνας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τα ευρήματα και μάς μιλά για την κατανόηση του περιεχομένου ενός κειμένου σε μικροεπίπεδο και μακροεπίπεδο, καθώς και την κατανόηση του επικοινωνιακού στόχου ενός κειμένου και, τέλος, μάς μιλά για την παραγωγή του γραπτού λόγου.

Στο τρίτο κεφάλαιο του τρίτου μέρους, μάς μιλά για την ανάλυση και την ερμηνεία των ευρημάτων, την αναγνωστική δεξιότητα και τη δεξιότητα παραγωγής του γραπτού λόγου και βγάζει συμπεράσματα.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο του τρίτου μέρους, μάς μιλά για την αναγκαιότητα μιας νέας διδασκαλίας του γραπτού λόγου για τους αλλοδαπούς – παλινοστούντες μαθητές του Δημοτικού Σχολείου, για τα υπερμέσα και τη διδασκαλία, το υπερκείμενο και τη διδασκαλία και ανάπτυξη των δεξιοτήτων του γραπτού λόγου, για τις αρχές ενός λειτουργικού υπερκειμένου και τα περιεχόμενα ενός υπερμεσικού περιβάλλοντος για τη διδασκαλία των δεξιοτήτων του γραπτού λόγου και, τέλος, μάς δίνει μια περιγραφή / πλοήγηση της υπερμεσικής εφαρμογής.

25. Τίτλος: Η απόκτηση του υποκειμένου στα Ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα

Όνοματεπώνυμο: Αμβράζης Νικόλαος

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σχολή Φιλοσοφική, Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2012

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή του κ. Αμβράζη περιλαμβάνει επτά κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις γραμμές της έρευνας ως προς την Παράμετρο Ουδέτερου Υποκειμένου και μάς δίνει το θεωρητικό πλαίσιο, για τα εξωτερικά κίνητρα και την αυτονομία της γραμματικής, τον σχεδιασμό της γλώσσας και την «τελειότητά» της, καθώς και για τη Σχετική Θεωρία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει την Παράμετρο Ουδέτερου Υποκειμένου, τον χαρακτήρα EPP και το στοιχείο *προ*, τις ποσότητες όσον αφορά την επίλυση αντωνυμιακών θεμάτων και την επεξεργασία των αντωνυμιακών θεμάτων στις Παραμέτρους Ουδέτερου Υποκειμένου, την αντωνυμιακή κατανομή στα Ελληνικά και την βιβλιογραφική αξιολόγηση για την αντωνυμιακή επίλυση.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την σειρά των λέξεων στα Ελληνικά και τα Αγγλικά, για τη δομή της πληροφορίας, το θέμα και την εστίαση στην άρθρωση, την παραστατική φύση του

χαρακτηριστικού, τις ερμηνευτικές και συντακτικές διαφορές στην εστίαση, καθώς και μια εναλλακτική σκοπιά της εστίασης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την κατανομή Υποκειμένου – Ρήματος και Ρήματος – Υποκειμένου, για την αμεταβατικότητα στα Αγγλικά έναντι των Ελληνικών, την κατανομή του υποκειμένου στα σημεία σύνδεσης των δύο γλωσσών, την σειρά των λέξεων και το οριστικοποιημένο αποτέλεσμα στα Αγγλικά και τα Ελληνικά.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, το οποίο χωρίζεται σε δύο μέρη, μάς περιγράφει την Παράμετρο Ουδέτερου Υποκειμένου στην κατάκτηση δεύτερης γλώσσας. Στο πρώτο μέρος, μάς μιλά για την κατάκτηση της γλώσσας, καθώς και για τις αρχές και της παραμέτρους της, τον ρόλο της εισαγωγής την κατάκτηση της γλώσσας, διαφορές και επιπτώσεις στην κατάκτηση της Γ1 έναντι της Γ2, την σταθερή γραμματική στην κατάκτηση δεύτερης γλώσσας από ενήλικους και ενδιάμεσες συζητήσεις. Στο δεύτερο μέρος του κεφαλαίου, μάς μιλά δίνει βιβλιογραφική κριτική.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την έρευνα, τον γενικό σκοπό και τις προβλέψεις, το θέμα, τη μεθοδολογία και τα αποτελέσματα.

Στο έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τη συζήτηση για την κατανομή των αντωνυμιακών και λεξικολογικών υποκειμένων, την λεξικολογική κατανομή και τους εκτενείς περιορισμούς της και, στο τέλος, βγάζει συμπεράσματα.

26. Τίτλος: Διαπιστωτικά κριτήρια ελληνομάθειας και το κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο: η ελληνική ως δεύτερη γλώσσα

Όνοματεπώνυμο: Βασιλείου Αριάδνη

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2013

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Βασιλείου αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο είναι η εισαγωγή και μάς μιλά για τη δεύτερη και ξένη γλώσσα, τους τρόπους εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και την ελληνική σαν δεύτερη / ξένη γλώσσα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τα επίπεδα ελληνομάθειας και τα γλωσσικά τεστ για την εκμάθηση, για το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο / Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, όσον αφορά τις εξετάσεις πιστοποίησης βασικής ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς μετανάστες.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για το κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τις γλώσσες, τί είναι, ποιές είναι οι φιλοδοξίες και οι στόχοι του, ποια κριτήρια πρέπει να ικανοποιεί, μάς μιλά για τα επίπεδα γλωσσικής επάρκειας και τους βαθμούς επίδοσης, τη γλωσσική διαφοροποίηση και το αναλυτικό πρόγραμμα και, στο τέλος, κάνει αξιολόγηση.

Το τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας αφορά τη σύγκριση του κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τις γλώσσες με τα ελληνικά γλωσσικά τεστ και μάς δίνει ενδεχόμενες προτάσεις για την βελτίωσή τους.

Τέλος, βγάζει συμπεράσματα.

27. Τίτλος: Η Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα για αλβανόφωνους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου: η αντιπαραθετική προσέγγιση στη διδακτική του γλωσσικού μαθήματος

Όνοματεπώνυμο: Σιταρένιου Δήμητρα

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, [Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης](#)

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2003

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Σιταρένιου περιλαμβάνει πέντε μέρη.

Στο πρώτο κεφάλαιο του πρώτου μέρους, μάς δίνει την εισαγωγή, στο δεύτερο κάνει ανάλυση των βασικών εννοιών, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και το φαινόμενο της διγλωσσίας και στο τρίτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει τις μορφές εκπαιδευτικής στήριξης των αλλοδαπών στην Ελλάδα. Στο τέταρτο κεφάλαιο κάνει ανακεφαλαίωση.

Στο δεύτερο μέρος, στο πέμπτο κατά σειρά κεφάλαιο, μάς περιγράφει τις θεωρίες κατάκτησης της πρώτης γλώσσας, τη συμπεριφοριστική θεωρία, τη γνωστική θεωρία, τη θεωρία της κοινωνικής διάδρασης και τη γενετική μετασχηματιστική θεωρία.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τις θεωρίες κατάκτησης / εκμάθησης της δεύτερης γλώσσας, την υπόθεση της παρεμβολής, την υπόθεση της ταύτισης, τη θεωρία του οργάνου ελέγχου, τη θεωρία της διαγλώσσας και την καθολική γραμματική και κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας. Στο έβδομο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τις μεθόδους διδασκαλίας της δεύτερης γλώσσας, την παραδοσιακή μέθοδο, την άμεση μέθοδο, την προφορικο-ακουστική και την οπτικο-ακουστική μέθοδο, τη φυσική προσέγγιση και την επικοινωνιακή και την αντιπαραθετική μέθοδο.

Στο όγδοο κεφάλαιο, αναλύει τα λάθη στη διδακτική της δεύτερης γλώσσας, κάνει κατηγοριοποίηση και ανάλυση της διαδικασίας και μάς παρουσιάζει τους παράγοντες λαθών, ενώ στο ένατο κεφάλαιο, κάνει ανακεφαλαίωση.

Στο τρίτο μέρος, στο δέκατο κεφάλαιο, μάς μιλά για την ελληνική και την αλβανική γλώσσα, για τα γενικά χαρακτηριστικά τους και μάς δίνει μια περιγραφή της ρηματικής σχέσης P1-P2 στην ελληνική και την αλβανική και στο ενδέκατο κεφάλαιο, κάνει ανακεφαλαίωση.

Στο τέταρτο μέρος, στο δωδέκατο κατά σειρά κεφάλαιο, μάς περιγράφει την ερευνητική διαδικασία, τον σκοπό της έρευνας και τις ερευνητικές υποθέσεις και την πειραματική μέθοδο.

Στο δέκατο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για το δείγμα της έρευνας και δέκατο τέταρτο κάνει ανακεφαλαίωση.

Στο πέμπτο και τελευταίο μέρος της εργασίας, στο δέκατο πέμπτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει την επεξεργασία των στατιστικών υποθέσεων και στο τέλος, κάνει σχολιασμό και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

28. Τίτλος: Ζητήματα Σύνθεσης της Νέας Ελληνικής: Διδακτική Προσέγγιση της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας

Όνοματεπώνυμο: Σπανού Παναγιώτα

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, [Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης](#)

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2010

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Σπανού αποτελείται από πέντε κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο αφορά το θεωρητικό πλαίσιο, τη γλώσσα, τη θεωρητική γλωσσολογία και τη μορφολογία, τα ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα, την επικοινωνιακή προσέγγιση στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας, τα κριτήρια διαμόρφωσης των επιπέδων γλωσσομάθειας, τα προσφερόμενα μαθήματα της νέας ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης και το φαινόμενο της σύνθεσης σε διάφορα επίπεδα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τη μεθοδολογία της έρευνας, τον σκοπό και την υπόθεση της έρευνας, τη μέθοδο και τα στάδια της έρευνας.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς δίνει τα αποτελέσματα και κάνει ανάλυση των αποτελεσμάτων. Στο τέταρτο κεφάλαιο, βγάζει συμπεράσματα και στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο, μάς δίνει τον επίλογο της εργασίας.

29. Τίτλος: Σύγκριση εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της γραμματικής σε μη φυσικούς ομιλητές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Ονοματεπώνυμο: Δρυ Ιωάννα

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, [Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης](#)

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2012

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Δρυ περιλαμβάνει δύο μέρη.

Στο πρώτο κεφάλαιο του πρώτου μέρους, μάς μιλά για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και τη δίγλωσση εκπαίδευση, καθώς και τα προγράμματα εκπαίδευσης αλλοδαπών – μειονοτικών μαθητών στην Ελλάδα σήμερα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας, για την κατάκτησή της και τη διδασκαλία της ως δεύτερης / ξένης γλώσσας, καθώς και για τη γραμματική και τα μοντέλα διδασκαλίας της γραμματικής και το διδακτικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης.

Στο δεύτερο μέρος, στο τρίτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει την έρευνα, την υπόθεση και τον σκοπό, τα ερευνητικά ερωτήματα, τα μεθοδολογικά εργαλεία, το υλικό της έρευνας και τα αποτελέσματά της.

Στο τέλος, βγάζει συμπεράσματα από τη σύγκριση των διδακτικών υλικών.

30. Τίτλος: Διδακτική επάρκεια και ετοιμότητα εκπαιδευτικών στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας: Μια ερευνητική προσέγγιση σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Ονοματεπώνυμο: Πεσματζόγλου Ευανθία

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, [Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης](#)

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2014

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Πεσματζόγλου περιλαμβάνει πέντε κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει την εισαγωγή και στο δεύτερο τη θεωρία, την αποσαφήνιση των όρων, όπως επάρκεια, διδακτική επάρκεια και διγλωσσία, τη διαπολιτισμική πραγματικότητα στην ελληνική επικράτεια και τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης, τη θεωρία της επάρκειας και της ετοιμότητας, καθώς και θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την κατάκτηση και τη διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει τον σκοπό της έρευνας, τις υποθέσεις και τη μεθοδολογία, καθώς και τους συμμετέχοντες και τα ερευνητικά εργαλεία και τον τρόπο ανάλυσης των δεδομένων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, κάνει παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας και μάς μιλά για τη διδακτική επάρκεια στη διδασκαλία της γλώσσας και τη διδακτική ετοιμότητα στη διδασκαλία της γλώσσας.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τα τελικά συμπεράσματα της έρευνας, καθώς και προτάσεις.

31. Τίτλος: Η αξιοποίηση δημοσιογραφικών κειμένων στη διδακτική της ελληνικής ως ξένης γλώσσας: η περίπτωση των ιδιωτισμών

Όνοματεπώνυμο: Μαζή Βασιλική

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας και Διδακτικής

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2012

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Μαζή περιλαμβάνει επτά κεφάλαια.

Ξεκινά με την εισαγωγή και στο δεύτερο κεφάλαιο μάς μιλά για τα δημοσιογραφικά κείμενα στη διδακτική και την αξιοποίηση των ειδησεογραφικών τίτλων.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τους ιδιωτισμούς, τον ορισμό και τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και για τη χρήση και τις τροποποιήσεις των ιδιωτισμών.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη διδασκαλία των ιδιωτισμών της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, για τη διαπολιτισμική προσέγγιση και τις στρατηγικές εκμάθησης των ιδιωτισμών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει το ερευνητικό μέρος, τον σκοπό της έρευνας και κάνει ταξινομήση και ανάλυση των ιδιωτισμών.

Στο έκτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τη διδακτική πρόταση, τις γενικές παρατηρήσεις και τις προτεινόμενες δραστηριότητες και, στο τέλος, κλείνει με τον επίλογο.

32. Τίτλος: Η κατάκτηση του άρθρου στην Ελληνική ως Γ2: Πειραματική διερεύνηση σε Σερβόφωνους ομιλητές

Όνοματεπώνυμο: Jelena Ivanic

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2013

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Ivanic περιλαμβάνει έξι κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς δίνει την εισαγωγή. Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για την οριστικότητα και την εξειδίκευση στην ελληνική και τη σερβική γλώσσα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την κατάκτηση του άρθρου στη δεύτερη / ξένη γλώσσα, την παράμετρο επιλογής του άρθρου, την υπόθεση της αμφιταλάντευσης και τις έρευνες κατάκτησης του άρθρου.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τη γραπτή δοκιμασία (Forced Choice Elicitation Task), τη μέθοδο, τους συμμετέχοντες, το υλικό και τη διαδικασία, καθώς και τα αποτελέσματα για το οριστικό και αόριστο άρθρο και κάνει ανάλυση των λαθών, ενώ στο τέλος, ακολουθεί συζήτηση των αποτελεσμάτων.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει την προφορική δοκιμασία (Εκμείευση Προφορικού Λόγου), τη μέθοδο, το υλικό και τα αποτελέσματα για το οριστικό, το αόριστο και το κενό άρθρο και κάνει ανάλυση των λαθών, ενώ στο τέλος, κάνει συζήτηση των αποτελεσμάτων.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο, βγάζει συμπεράσματα.

33. Τίτλος: Η ελληνική ως δεύτερη γλώσσα: Καθορισμός επιπέδων γλωσσομάθειας του προφορικού λόγου αλλοδαπών μαθητών

Όνοματεπώνυμο: Λήδα Τριανταφυλλίδου

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής (Κε.Δ.Α.), Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2005

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Τριανταφυλλίδου περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς μιλά για την κατάκτηση της μητρικής γλώσσας, για την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας κάνοντας σύγκριση ανάμεσα στην κατάκτηση της μητρικής και την εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας, για τη γλωσσική επάρκεια, δηλαδή τη γλωσσική και επικοινωνιακή ικανότητα του ομιλητή στην εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας, την ανάπτυξη της διαγλώσσας περιγράφοντας μεταφορές και παρεμβολές από τη μητρική στη δεύτερη

γλώσσα, τις ατομικές διαφορές στην εκμάθηση δεύτερης γλώσσα και την εκμάθηση δεύτερης γλώσσας με συστηματική καθοδήγηση. Επίσης, μάς μιλά για την επικοινωνιακή ικανότητα και την ακαδημαϊκή επάρκεια των αλλοδαπών μαθητών και, στο τέλος, βγάζει συμπεράσματα. Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς μιλά για τη γλωσσική αξιολόγηση, τα εργαλεία και τα κριτήρια της γλωσσικής αξιολόγησης στην Ελλάδα και το εξωτερικό, για τη γλωσσική αξιολόγηση, την ιστορική της εξέλιξη και τα μεταβαλλόμενα κριτήρια, τα τεστ / γλωσσικές δοκιμασίες, και τα εργαλεία της αξιολόγησης του προφορικού λόγου. Στη συνέχεια, μάς δίνει συνέντευξη της προφορικής επάρκειας με περιγραφή του εργαλείου και των επιπέδων και περιγράφει τη δομή της συνέντευξης προφορικής επάρκειας. Ακόμη, μάς μιλά για τις προσαρμογές της συνέντευξης προφορικής επάρκειας και τελειώνει με την επιλογή της προφορικής συνέντευξης ως εργαλείο αξιολόγησης της γλωσσικής επάρκειας των αλλοδαπών μαθητών. Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει τις επικοινωνιακές δεξιότητες και στρατηγικές στην εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας και, συγκεκριμένα, την κατάταξη σε επίπεδα γλωσσομάθειας και τις επικοινωνιακές δεξιότητες ανά επίπεδο, αρχάριο, μέσο, προχωρημένο και ανώτατο. Στη συνέχεια, μάς περιγράφει τη χρήση επικοινωνιακών στρατηγικών ανά επίπεδο γλωσσομάθειας, καθώς και τα κριτήρια κατάταξης και τον καθορισμό των δεικτών γλωσσομάθειας και, τέλος, βγάζει συμπεράσματα. Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο, μάς μιλά για την κατάκτηση των γραμματικών φαινομένων και τις αποκλίσεις τους στην εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Μάς αναλύει τα στοιχεία της γραμματικής της Ελληνικής σε αρχάριο, μέσο και προχωρημένο επίπεδο, καθώς επίσης και την εξέλιξη των γραμματικών και συντακτικών δομών και τον καθορισμό των δεικτών γλωσσομάθειας. Τέλος, βγάζει συμπεράσματα.

34. Τίτλος: Παράγοντες που επηρεάζουν την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε αλλοδαπούς φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών

Όνοματεπώνυμο: Μανίκα Δήμητρα

Πανεπιστήμιο εκπόνησης: Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Γλώσσα εκπόνησης: Ελληνικά

Έτος εκπόνησης: 2006

Σύνοψη

Η διδακτορική διατριβή της κ. Μανίκα περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο, μάς περιγράφει θεωρίες για την κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας, τη διασαφήνιση των όρων «γλώσσα», «πρώτη», «δεύτερη» και «ξένη» γλώσσα, τη διγλωσσία και το δίγλωσσο παιδί, δίνοντας διασαφήνιση του όρου «διγλωσσία» και τις μορφές της. Ακόμη, μάς μιλά για την κατάκτηση της πρώτης γλώσσας, την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας, τους παράγοντες που επηρεάζουν την κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας και, πιο αναλυτικά, τους ατομικούς παράγοντες, τις γλωσσολογικές ικανότητες του ατόμου, τις βιολογικές παραμέτρους και τους γλωσσικούς παράγοντες, καθώς και τους κοινωνικούς παράγοντες, όπως η επαφή με φυσικούς ομιλητές της δεύτερης γλώσσας, η ηλικία, το επίπεδο μόρφωσης των ατόμων που μαθαίνουν τη δεύτερη γλώσσα και η κοινωνική απόσταση. Τέλος, μάς περιγράφει τη δομή των γλωσσών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, μάς περιγράφει τη μεθοδολογία, την υπόθεση και τις επιμέρους υποθέσεις, το δείγμα της έρευνας και, στο τέλος του κεφαλαίου, κάνει ανάλυση των δεδομένων.

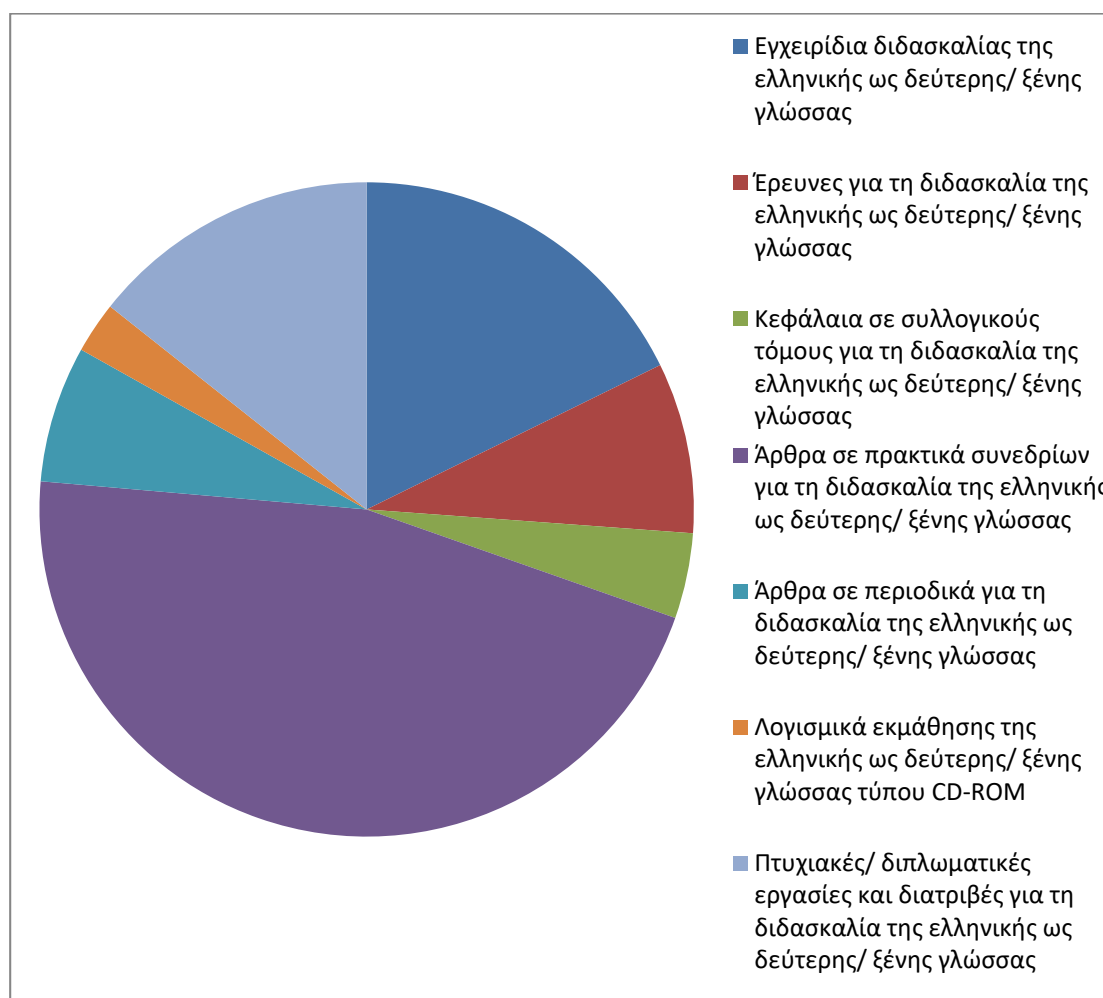
Στο τρίτο κεφάλαιο, μάς παρουσιάζει τα αποτελέσματα, τη διάρκεια παραμονής στη χώρα υποδοχής ως παράγοντας που επηρεάζει την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, τη γνώση της ελληνικής γλώσσας πριν την έναρξη της συστηματικής διδασκαλίας, το διάστημα εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, το μορφωτικό επίπεδο των γονιών των αλλοδαπών φοιτητών, την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ αλλοδαπών και γηγενών φοιτητών, τη χρήση της ελληνικής γλώσσας στην επικοινωνία με τους φίλους, τους διαφορετικούς λόγους που ωθούν τους αλλοδαπούς φοιτητές στην εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, καθώς και τον ρόλο της πρώτης (μητρικής) γλώσσας ως παράγοντες που επηρεάζουν την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας ως πριν τη χρήση των μερών του λόγου.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο, βγάζει συμπεράσματα.

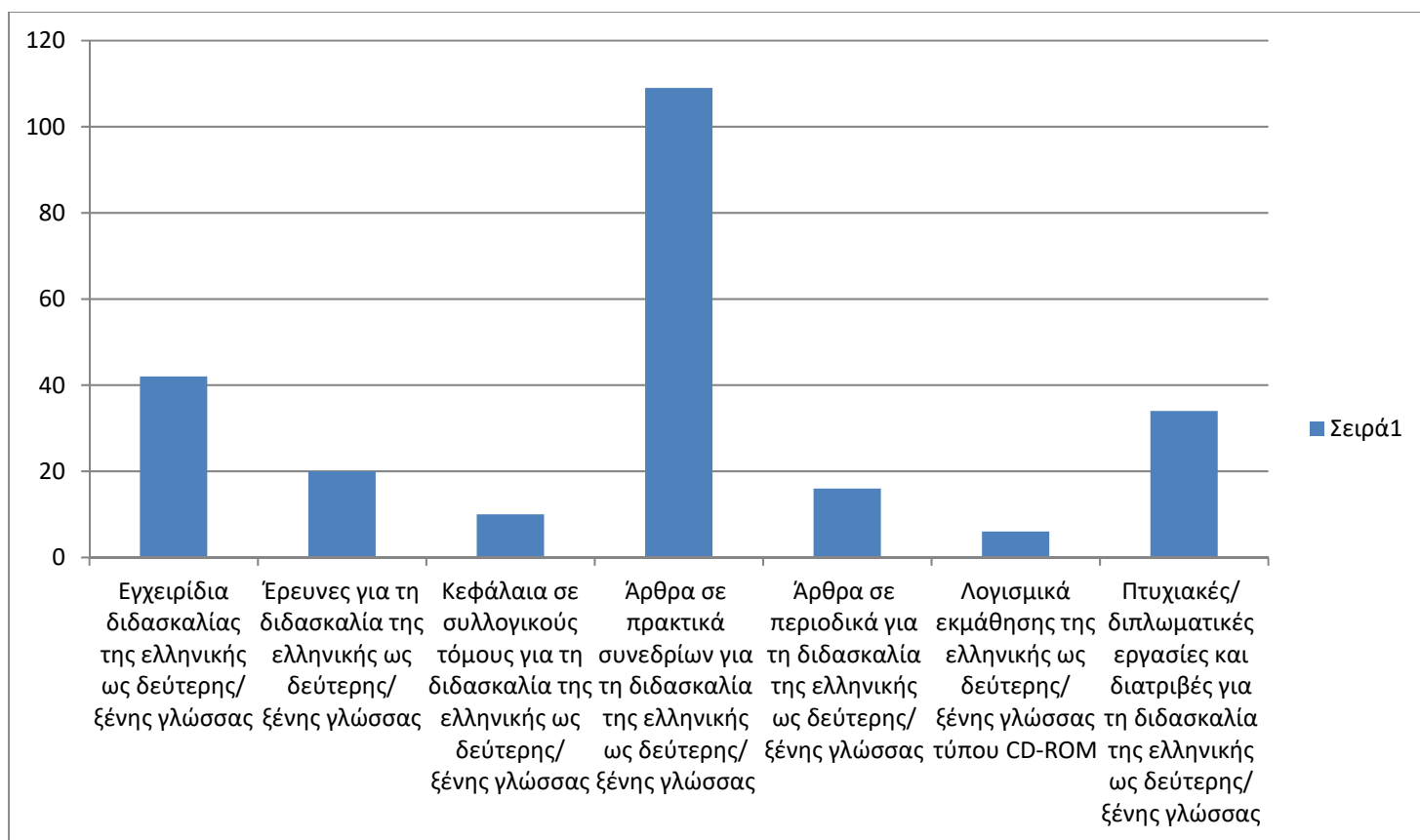
Επίλογος- Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία αυτή παρουσιάστηκε υλικό που αφορά τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που δημοσιεύθηκε/ δημιουργήθηκε μετά το 2000 και προέρχεται από ελληνόγλωσσες πηγές. Το υλικό αυτό παρουσιάστηκε σε επτά διαφορετικά κεφάλαια ανάλογα με το είδος του. Τα είδη υλικού που παρουσιάστηκαν ήταν εγχειρίδια, έρευνες, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους, άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων, άρθρα σε περιοδικά, πτυχιακές/ διπλωματικές εργασίες και διατριβές, και λογισμικά εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας τύπου CD-ROM. Στο Γράφημα 1 γίνεται διαχωρισμός των πηγών που παρουσιάζονται στην εργασία σε κατηγορίες και παρουσιάζεται ο όγκος πηγών της κάθε κατηγορίας. Στο Γράφημα 2 απεικονίζεται ο αριθμός πηγών της κάθε κατηγορίας. Και στον Πίνακα 1 δίνεται ο ακριβής αριθμός τους.

Γράφημα 1:

Γράφημα 2:

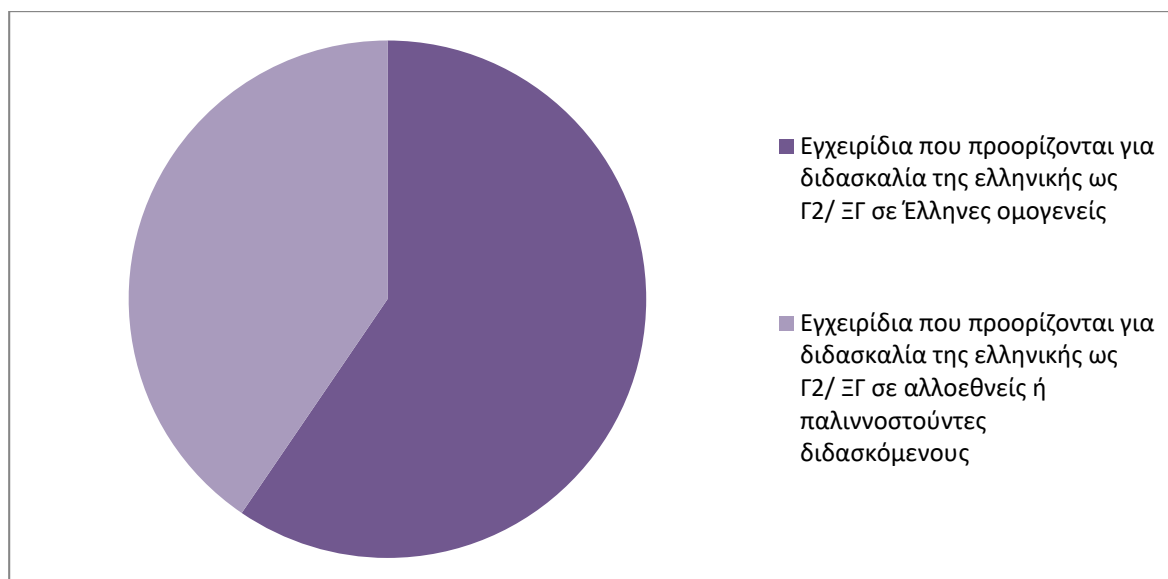

Πίνακας 1:

Εγχειρίδια διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	42
Έρευνες για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	20
Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	10
Άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	109
Άρθρα σε περιοδικά για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	16
Λογισμικά εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας τύπου CD-ROM	6
Πτυχιακές/ διπλωματικές εργασίες και διατριβές για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας	34

Παρατηρήθηκε ότι τα τελευταία χρόνια η έρευνα που αφορά το εν λόγω ερευνητικό πεδίο έχει στραφεί προς μία προσπάθεια διδασκαλίας της ελληνικής με πρωταρχικό σκοπό την ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας και της ελληνική ταυτότητας του διδασκόμενου. Επίσης συχνά τονίζεται η αναγκαιότητα προσαρμογής του διδακτικού υλικού στις εκπαιδευτικές ανάγκες της ομάδας διδασκόμενων στην οποία απευθύνεται. Αξίζει να σημειωθεί ότι μεγάλο μέρος ερευνών ασχολείται με τη διδασκαλία της ελληνικής σε μαθητικό κοινό μη ελληνικής καταγωγής και που δε διαμένει στην Ελλάδα, αλλά ενδιαφέρεται να μάθει την ελληνική γλώσσα και να έρθει σε επαφή με τον ελληνικό πολιτισμό. Αυτό το ενδιαφέρον εκδηλώνεται λόγω της πλούσιας ιστορίας και του αξιόλογου πολιτισμού της Ελλάδας, και όχι λόγω ευρείας χρήσης της εν λόγω γλώσσας με σκοπό την επικοινωνία. Συνοψίζοντας, οι διδασκόμενοι της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας διακρίνονται σε τρεις βασικές ομάδες: τους Έλληνες ομογενείς ανά τον κόσμο, τους αλλοδαπούς μετανάστες ή τους παλιννοστούντες που ζουν στην Ελλάδα, και τέλος τους μη ελληνικής καταγωγής ενδιαφερόμενους για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Το υλικό που συλλέχτηκε επικεντρώνει και στις τρεις αυτές ομάδες διδασκόμενων. Στο Γράφημα 3 και στον Πίνακα 2 δίνεται ο αριθμός των εγχειριδίων που παρουσιάστηκαν όσον αφορά το εάν προορίζονται για χρήση κατά τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας σε Έλληνες ομογενείς μαθητές από τη μία, ή από την άλλη σε αλλόγλωσσους μετανάστες, πρόσφυγες, παλιννοστούντες, ή σπουδαστές της ελληνικής που επιθυμούν να τη μάθουν για λόγους εύρεσης εργασίας στην Ελλάδα, πιστοποίησης ελληνομάθειας μέσα από τις εξετάσεις του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας ή γενικότερα λόγω ενδιαφέροντος για την ελληνική γλώσσα και πολιτισμό.

Γράφημα 3:

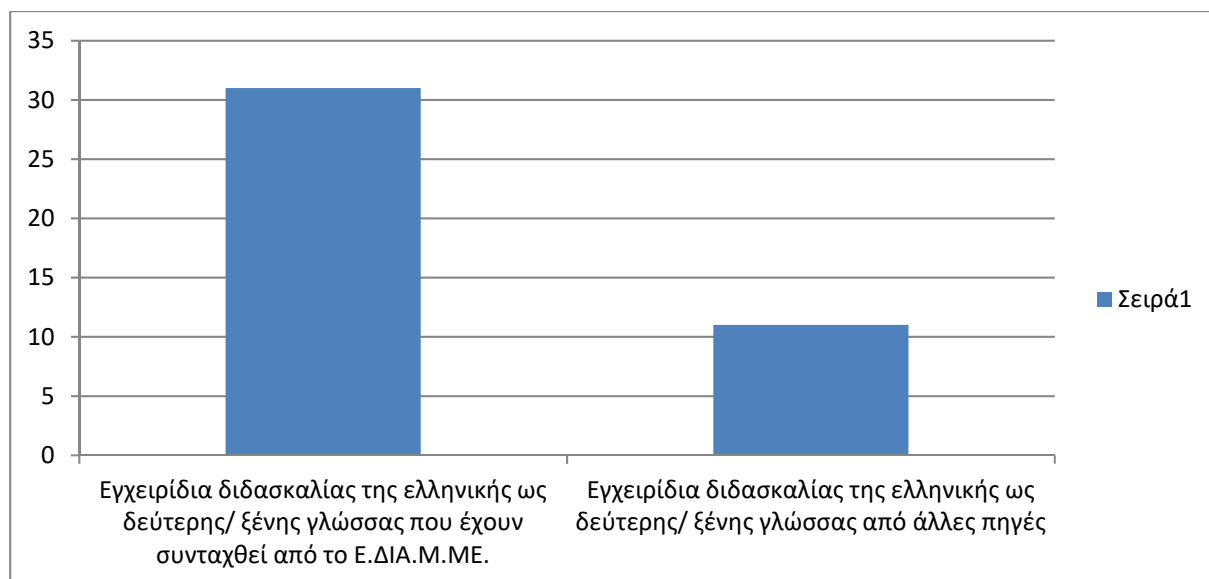

Πίνακας 2:

Αριθμός εγχειριδίων που προορίζονται για διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2/ ΞΓ σε Έλληνες ομογενείς	25
Αριθμός εγχειριδίων που προορίζονται για διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2/ ΞΓ σε αλλοεθνείς ή παλιννοστούντες διδασκόμενους	17

Όσον αφορά τα εγχειρίδια διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που παρουσιάστηκαν στην παρούσα εργασία, η πλειονότητά τους έχει συνταχθεί από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. (Δημοτικής Εκπαίδευσης) του Πανεπιστημίου Κρήτης, και προορίζονται για τους Έλληνες ομογενείς μαθητές της διασποράς οι οποίοι φοιτούν στις τάξεις του δημοτικού. Τα εγχειρίδια αυτά χρησιμοποιούνται κυρίως σε φορείς της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό. Κατά κύριο λόγο η προσέγγιση διδασκαλίας που υιοθετούν είναι η επικοινωνιακή προσέγγιση. Το Γράφημα 4 απεικονίζει τον αριθμό εγχειριδίων που έχουν συνταχθεί από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. και των εγχειριδίων που συντάχθηκαν από άλλους συγγραφείς, και ο Πίνακας 3 δίνει τον αριθμό της κάθε κατηγορίας εγχειριδίων.

Γράφημα 4:

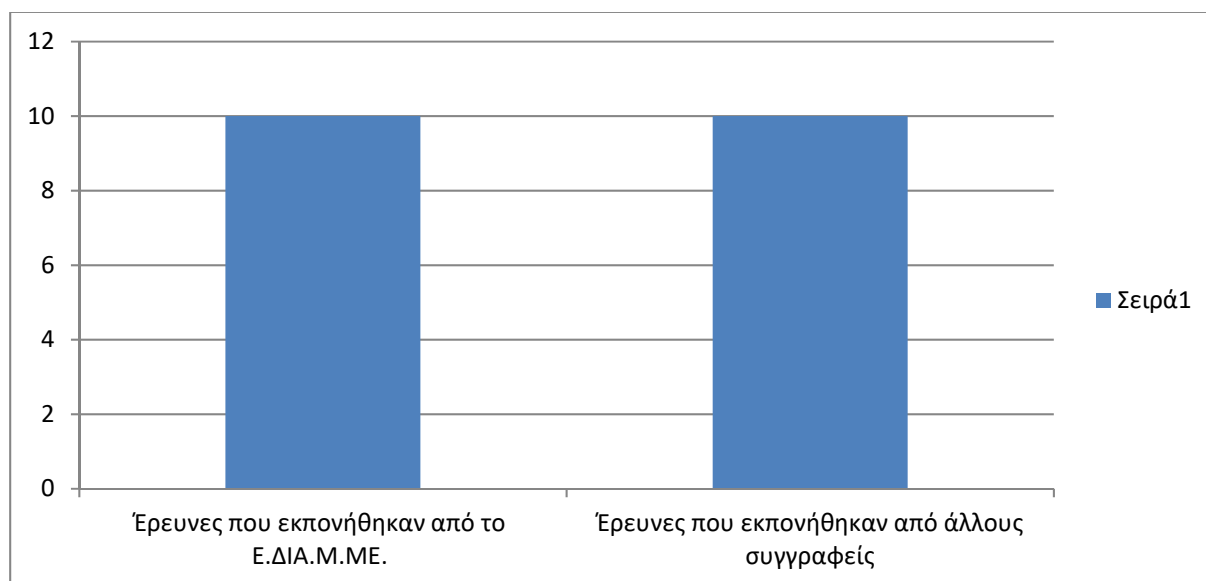

Πίνακας 3:

Εγχειρίδια διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που έχουν συνταχθεί από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.	31
Εγχειρίδια διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας από άλλες πηγές	11

Οι περισσότερες έρευνες που συλλέχθηκαν και παρουσιάστηκαν παραπάνω εκπονήθηκαν από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. (Δημοτικής Εκπαίδευσης) του Πανεπιστημίου Κρήτης και εστιάζουν κυρίως σε θέματα που αφορούν τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας στους Έλληνες ομογενείς της διασποράς, ενώ άλλες σε διαπιστωτικά κριτήρια ελληνομάθειας. Η πλειονότητα των ερευνών αυτών εστιάζει συγκεκριμένα σε μία χώρα και δίνει πληροφορίες σχετικά με την παρουσία της ελληνική κοινότητας ή των ελληνικών κοινοτήτων σε αυτήν, την ιστορική της πορεία, την ελληνόγλωσση εκπαίδευση που παρέχεται στα μέλη της, και το νομικό πλαίσιο που περιβάλλει το είδος αυτής της εκπαίδευσης. Το Γράφημα 5 απεικονίζει τον αριθμό ερευνών που έχουν εκπονηθεί από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. και των ερευνών που συντάχθηκαν από άλλους συγγραφείς, και ο Πίνακας 4 δίνει τον αριθμό της κάθε κατηγορίας ερευνών.

Γράφημα 5:

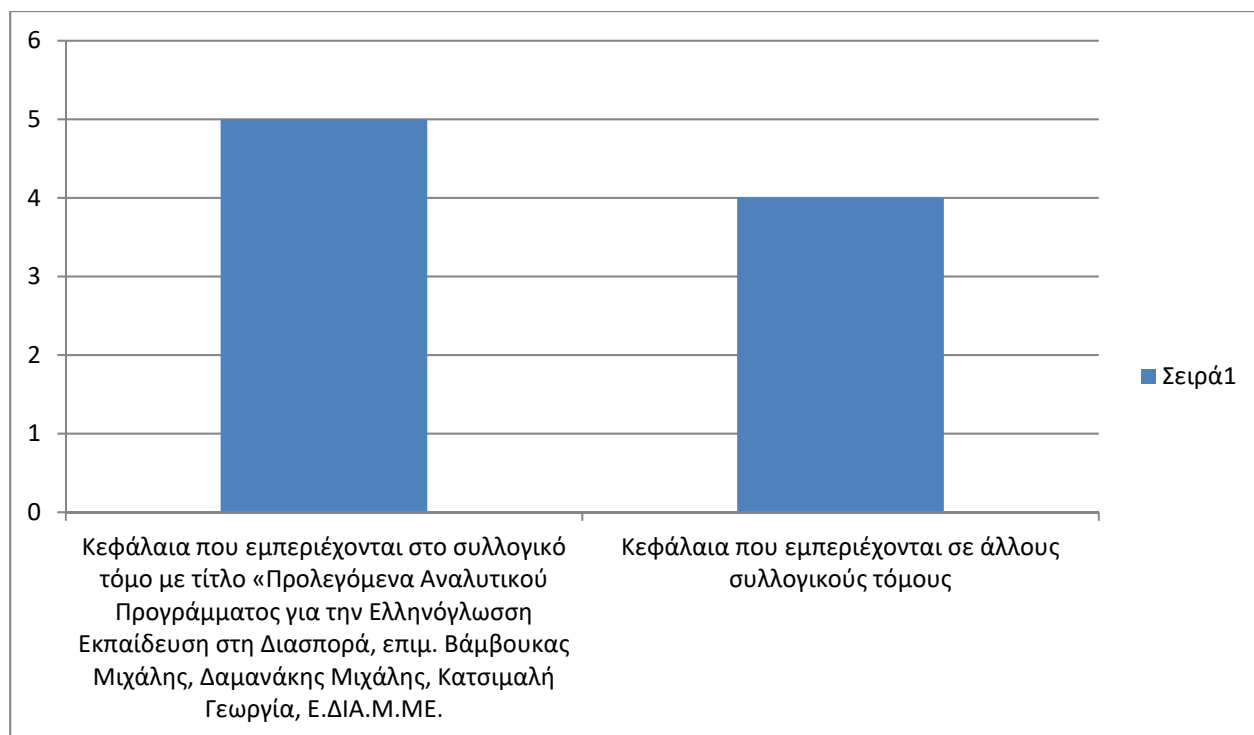

Πίνακας 4:

Έρευνες που εκπονήθηκαν από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.	10
Έρευνες που εκπονήθηκαν από άλλους συγγραφείς	10

Αναφορικά με τα κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους τα οποία παρουσιάζει η εν λόγω εργασία, τα περισσότερα από τα κεφάλαια που συλλέχτηκαν περιέχονται στο συλλογικό τόμο με τίτλο «Προλεγόμενα Αναλυτικού Προγράμματος για την Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Διασπορά, επιμ. Βάμβουκας Μιχάλης, Δαμανάκης Μιχάλης, Κατσιμαλή Γεωργία, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης». Τα κεφάλαια αυτά δεν εστιάζουν σε κάποιο συγκεκριμένο επίπεδο ανάλυσης της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, αλλά εξετάζουν διάφορα ζητήματα που σχετίζονται με αυτήν, όπως είναι το κατά πόσο συμβάλλει η χρήση της γραμματικής κατά τη διδασκαλία της, ή το ποια κειμενικά είδη είναι επωφελές να χρησιμοποιούνται κατά τη διδασκαλία, κ.ά. Το Γράφημα 6 απεικονίζει από τη μία τον αριθμό κεφαλαίων που εμπεριέχονται στο συλλογικό τόμο που προαναφέρθηκε και από την άλλη τον αριθμό κεφαλαίων που εντοπίστηκαν σε άλλους συλλογικούς τόμους. Ο Πίνακας 5 δίνει τον αριθμό των δύο κατηγοριών των πηγών που προαναφέρθηκαν.

Γράφημα 6:

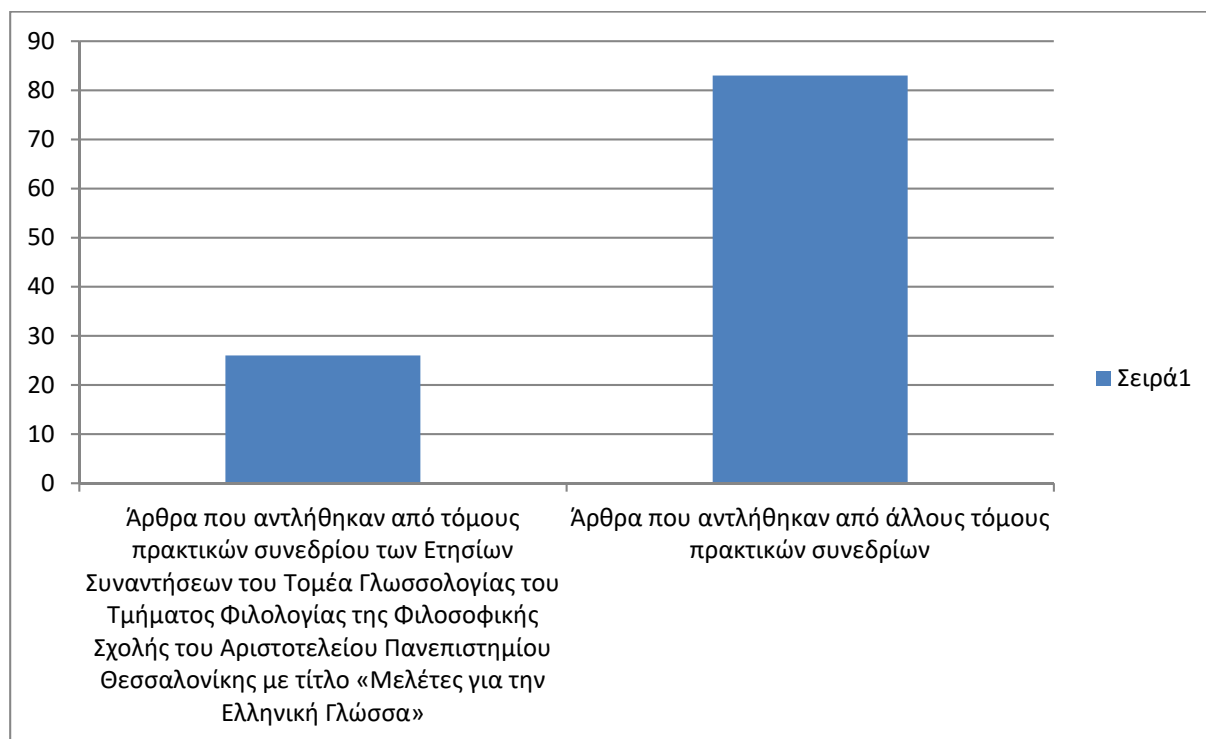
Πίνακας 5:

Κεφάλαια που εμπεριέχονται στο συλλογικό τόμο με τίτλο «Προλεγόμενα Αναλυτικού Προγράμματος για την Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Διασπορά, επιμ. Βάμβουκας Μιχάλης, Δαμανάκης Μιχάλης, Κατσιμαλή Γεωργία, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.	5
Κεφάλαια που εμπεριέχονται σε άλλους συλλογικούς τόμους	4

Σχετικά με τα άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων, τα περισσότερα από αυτά προέρχονται από τόμους πρακτικών συνεδρίου των Ετησίων Συναντήσεων του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης οι οποίοι έχουν τον τίτλο «Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα», και ιδιαίτερα από τον τόμο με τίτλο «Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα: Πρακτικά της 31^{ης} Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: 16-18 Απριλίου 2010- Διδασκαλία και Εκμάθηση της Ελληνικής, Θεσσαλονίκη 2011, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη». Στον τόμο αυτό εντοπίζονται άρθρα που εξειδικεύονται στο πεδίο της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας αλλά δεν εστιάζουν σε ένα

κομμάτι της διδασκαλίας συγκεκριμένα. Αντιθέτως, καλύπτουν διάφορες θεματικές επί του θέματος, όπως είναι η χρήση του φαινομένου της ρηματικής όψης από μη φυσικούς ομιλητές της ελληνικής, και η συμβολή της λογοτεχνίας στη διδασκαλία της ελληνικής σε μη φυσικούς ομιλητές. Στο Γράφημα 7 απεικονίζεται ο αριθμός των άρθρων από τόμους πρακτικών συνεδρίου των Ετησίων Συναντήσεων του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καθώς και των άρθρων που αντλήθηκαν από άλλους τόμους πρακτικών συνεδρίων. Ο Πίνακας 6 δίνει τον αριθμό των άρθρων από πρακτικά συνεδρίων ανάλογα με το αν εντοπίστηκαν στην πρώτη πηγή που προαναφέρθηκε ή στη δεύτερη.

Γράφημα 7:

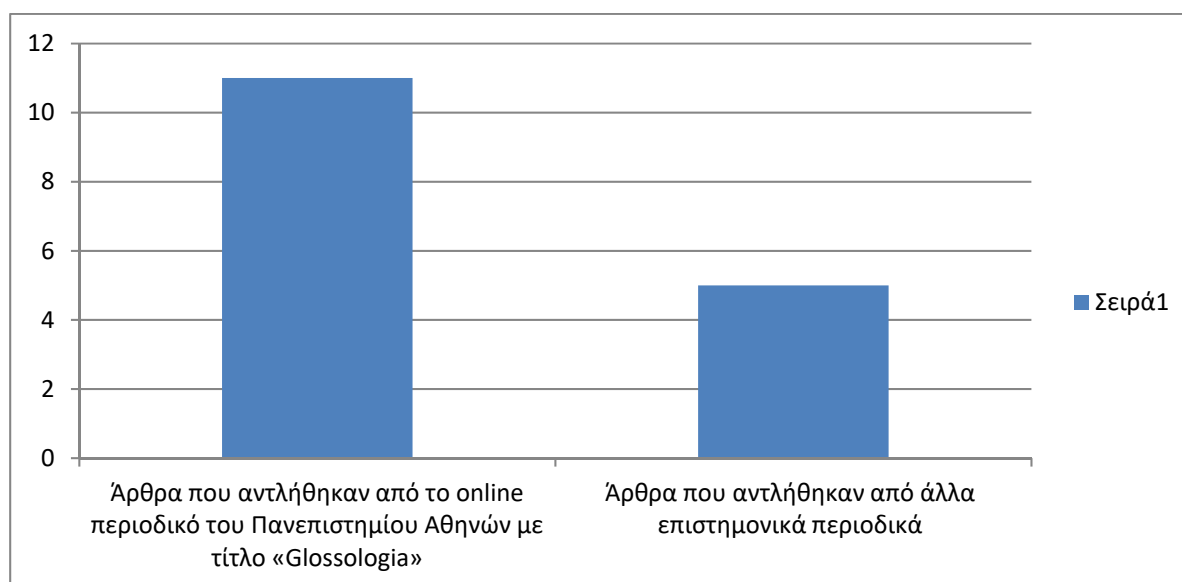
Πίνακας 6:

Άρθρα που αντλήθηκαν από τόμους πρακτικών συνεδρίου των Ετησίων Συναντήσεων του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με τίτλο «Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα»	26
Άρθρα που αντλήθηκαν από άλλους τόμους πρακτικών συνεδρίων	83

Τα άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά τα οποία παρουσιάστηκαν στην εν λόγω εργασία εντοπίστηκαν στην πλειονότητά τους στο online περιοδικό του Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Glossologia» (<http://glossologia.phil.uoa.gr>). Πολλά από τα άρθρα που εμπεριέχονται σε αυτήν την εργασία και εντοπίστηκαν στο περιοδικό αυτό εστιάζουν στην κοινωνιοπολιτισμική διάσταση της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας.

Στο Γράφημα 8 απεικονίζεται ο αριθμός των άρθρων που αντλήθηκαν από το περιοδικό «Glossologia» και των άρθρων που αντλήθηκαν από άλλα επιστημονικά περιοδικά. Ο Πίνακας 7 δίνει τον αριθμό των δύο ομάδων άρθρων.

Γράφημα 8:

Πίνακας 7:

Άρθρα που αντλήθηκαν από το online περιοδικό του Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Glossologia»	11
Άρθρα που αντλήθηκαν από άλλα επιστημονικά περιοδικά	5

Το σύνολο του λογισμικού διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που συλλέχτηκε και παρουσιάστηκε στην παρούσα εργασία δημιουργήθηκε από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών), Ρέθυμνο 2001,

Πανεπιστήμιο Κρήτης, και προορίζεται για τη διδασκαλία της ελληνικής στα ελληνόπουλα της διασποράς που φοιτούν στις τάξεις του δημοτικού σχολείου. Η πλειονότητα του λογισμικού που συλλέχτηκε αποτελεί επεισόδια μίας σειράς βίντεο που γυρίστηκε στην ελληνική γλώσσα και στοχεύει σε κοινό διδασκομένων της ελληνικής γλώσσας που τη διδάσκονται ως δεύτερη ή ξένη στο σχολείο και βρίσκονται σε νεαρή ηλικία. Στο Γράφημα 9 απεικονίζεται ο αριθμός των επεισοδίων της παιδικής σειράς για Έλληνες ομογενείς μαθητές και ο αριθμός προγραμμάτων λογισμικού που αποτελεί CD-ROM. Ο Πίνακας 8 δίνει τον αριθμό των δύο ομάδων λογισμικού διδασκαλίας.

Γράφημα 9:

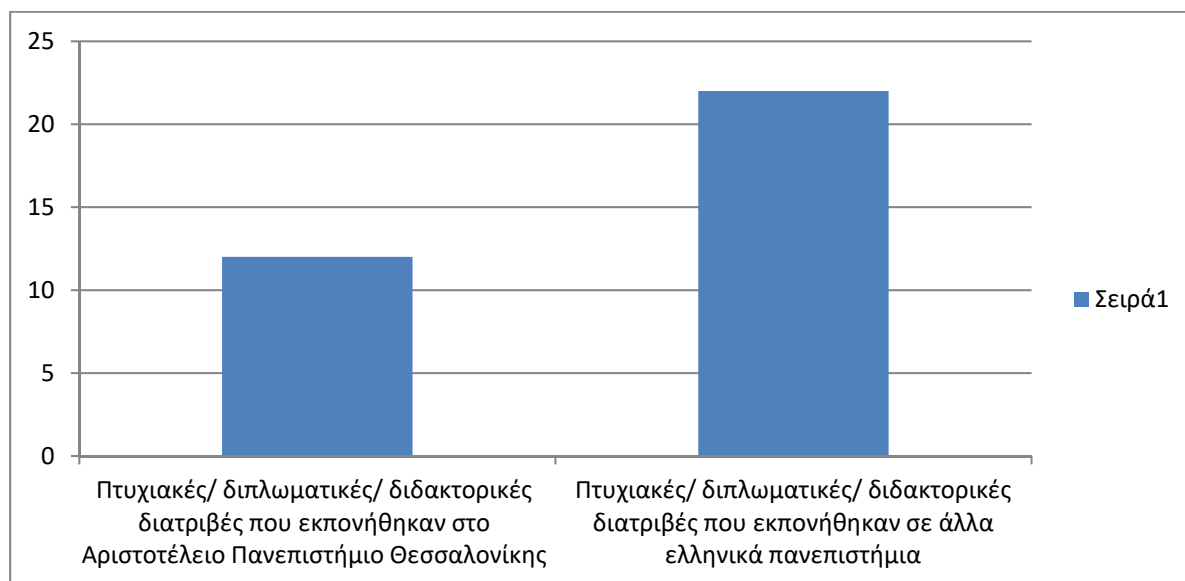
Πίνακας 8:

Λογισμικό διδασκαλίας της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που αποτελεί σειρά επεισοδίων βίντεο	4
Λογισμικό διδασκαλίας της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας που αποτελεί CD-ROM	2

Τέλος, όσον αφορά τις πτυχιακές/ διπλωματικές εργασίες και διατριβές για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, η πλειονότητά τους έχει εκπονηθεί στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Πολλές από τις εργασίες αυτές αναλύουν την κατάκτηση και χρήση ενός συγκεκριμένου γραμματικού φαινομένου της νέας ελληνικής από μη φυσικούς

ομιλητές της που τη διδάσκονται ως δεύτερη/ ξένη γλώσσα. Στο Γράφημα 10 απεικονίζεται ο αριθμός των πτυχιακών/ διπλωματικών/ διδακτορικών διατριβών που εκπονήθηκαν στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και ο αριθμός των πτυχιακών/ διπλωματικών/ διδακτορικών διατριβών που εκπονήθηκαν σε άλλα ελληνικά πανεπιστήμια. Ο Πίνακας 9 δίνει τον αριθμό των δύο ομάδων εργασιών.

Γράφημα 10:

Πίνακας 9:

Πτυχιακές/ διπλωματικές/ διδακτορικές διατριβές που εκπονήθηκαν στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	12
Πτυχιακές/ διπλωματικές/ διδακτορικές διατριβές που εκπονήθηκαν σε άλλα ελληνικά πανεπιστήμια	22